

Årsrapport 2009

2009

5 års hoved- og nøgletal

	2009	2008	2007	2006	2005
Totalindkomstopgørelse i mio. kr.					
Nettoomsætning	1.380	1.491	1.492	1.475	1.415
Resultat af primær drift før af- og nedskrivninger (EBITDA)	154	193	106	168	159
Resultat af primær drift før særlige poster	79	91	53	17	53
Særlige poster	(12)	(25)	(199)	45	0
Resultat af primær drift (EBIT)	67	66	(146)	62	53
Finansielle poster, netto	(19)	(77)	(52)	(20)	3
Resultat før skat (EBT)	49	(11)	(198)	42	56
Årets resultat for fortsættende aktiviteter	36	(3)	(271)	38	38
Årets resultat for ophørte aktiviteter	0	0	(242)	(115)	(10)
Årets resultat (EAT)	36	(3)	(513)	(77)	28
Totalindkomst	51	(16)	(324)	(95)	54
Pengestrømme i mio. kr.					
Pengestrømme fra driftsaktivitet	76	101	56	39	58
Pengestrømme fra investeringsaktivitet	(94)	(83)	(141)	11	(72)
Pengestrømme fra finansieringsaktivitet	(22)	122	74	(70)	(28)
Pengestrømme fra fortsættende aktiviteter	(40)	140	(12)	(20)	(42)
Pengestrømme fra ophørte aktiviteter	0	0	(64)	(2)	25
Pengestrømme i alt	(40)	140	(76)	(22)	(17)
Balance i mio. kr.					
Aktiver	1.216	1.189	1.220	1.438	1.599
Investeret kapital (IC)	786	725	799	920	1.106
Nettoarbejdskapital (NWC)	151	100	112	144	144
Rentebærende gæld (netto)	345	317	592	338	505
Egenkapital	508	456	220	544	646
Nøgletal i %					
Overskudsgrad (EBITDA)	11,2	12,9	7,1	11,4	11,2
Overskudsgrad før særlige poster	5,7	6,1	3,6	1,2	3,7
Overskudsgrad (EBIT)	4,9	4,4	(9,8)	4,2	3,7
Afkast af gennemsnitligt investeret kapital (ROIC)	8,9	8,7	(17,0)	6,1	5,0
Egenkapitalforrentning	7,4	(0,8)	(134,9)	(12,9)	4,5
Egenkapitalandel	41,7	38,4	18,0	37,9	40,4
Gearing	68,0	69,5	269,0	62,2	78,1
Aktierelaterede nøgletal *					
Antal aktier, stk. (ultimo, ekskl. egne aktier)	6.915.090	6.915.090	3.407.545	3.407.545	3.407.545
Antal aktier, stk. (gennemsnitligt, ekskl. egne aktier)	6.915.090	5.732.568	4.483.612	4.483.612	4.483.612
Årets resultat pr. aktie, kr. (EPS)	5,2	(0,5)	(113,7)	(13,9)	6,4
Pengestrømme fra driftsaktivitet pr. aktie, kr.	11,0	17,6	12,5	8,7	12,9
Udbytte pr. aktie, kr. (foreslået)	1,5	0,0	0,0	0,0	2,5
Indre værdi pr. aktie, kr.	73,4	79,6	49,1	120,6	144,1
Børskurs pr. aktie, kr.	95,0	70,5	112,5	172,5	126,2
Børskurs/indre værdi pr. aktie	1,3	0,9	2,3	1,4	0,9
Price/earnings	18,3	(145,5)	(1,3)	(16,3)	25,9
Udbytteandel, %	29,4	-	-	-	29,8
Markedsværdi, mio. kr.	656,9	487,5	504,3	773,5	566,0
Medarbejdere					
Antal ansatte, gennemsnitligt	1.553	1.629	1.946	1.929	1.901
* Justeret for favørelementet i forbindelse med emissionen i juni 2008, i overensstemmelse med IAS 33, med undtagelse af antal aktier ultimo. Nøgletallene er beregnet efter Finansanalytikerforeningens 'Anbefalinger & Nøgletal 2005', jf. note 38.					

Indhold

Ledelsesberetning

Introduktion og strategi

5 års hoved- og nøgletal	2
Kort om Hartmann	4
Hartmann indfrier forventningerne	6
Strategi	8
Markedsbeskrivelse	10

Resultater og forventninger

Koncernens udvikling i 2009	14
Regnskabsberetning 2009	18
Forventninger til 2010	20
Risikoforhold	22

Aktionær- og ledelsesforhold

Aktionær- og børsforhold	26
Corporate governance	29
Bestyrelse og direktion	30

Samfundsansvar

Redegørelse for samfundsansvar	32
--------------------------------	----

Koncern- og moderselskabsregnskab

Totalindkomstopgørelse	36
Pengestrømsopgørelse	37
Balance, aktiver	38
Balance, passiver	39
Egenkapitalopgørelse	40
Noter	41
Påtegninger	82

Kort om Hartmann

Hartmann er blandt verdens tre største producenter af ægemballage i støbepap og leverer desuden industriemballage samt teknologi og maskiner til fremstilling af emballage i støbepap. Hartmann har produceret støbepap siden 1936.

Bæredygtighed

Bæredygtighed og miljøhensyn er integrerede elementer i Hartmanns forretningsmodel og strategi. Alle Hartmanns produkter er baseret på returpapir, hvilket er en fornybar, CO₂-neutral og biologisk nedbrydelig ressource. Hartmann arbejder tæt sammen med sine kunder for at understøtte behovet for bæredygtige produkter i detailhandlen.

Markeder

Hartmanns ægemballage sælges på de fleste europæiske markeder samt i Nordamerika. Hartmann er markedsleder i Europa og har en mindre andel af det nordamerikanske marked.

Kunder

Hartmanns kunder er ægproducenter og ægpakkerier samt supermarkeds kæder. Hartmann har mere end 1.500 kunder i 50 lande,

og de fleste har været kunde hos Hartmann i en længere årrække. I 2009 udgjorde den samlede nettoomsætning for koncernen 1.380 mio. kr.

Produktion

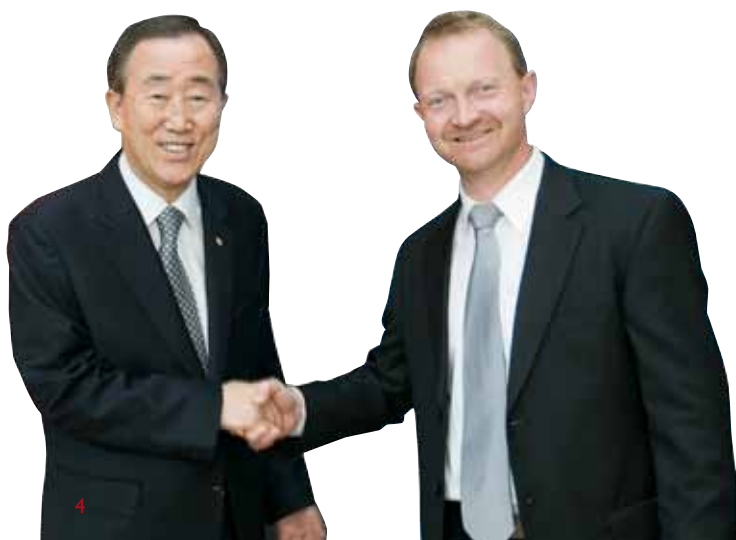
Hartmanns produktion finder sted på egne fabrikker, heraf fem i Europa, en i Israel og en i Canada.

Salg

Koncernen har salgskontorer i 12 lande, og hovedsædet for de europæiske salgs- og marketingaktiviteter ligger i Frankfurt i Tyskland.

Hartmann-aktien

Hartmanns aktie har været noteret på NASDAQ OMX Copenhagen A/S siden 1982. Der er én aktiekasse, og hver aktie har én stemme.

Støtte til internationale bæredygtighedsinitiativer

Bæredygtighed og miljøhensyn har i årevis været højt prioriteret i Hartmann. Hartmanns administrerende direktør Peter Arndrup Poulsen havde i maj 2009 lejlighed til at diskutere klima og miljø med FN's generalsekretær Ban Ki-Moon på et møde arrangeret af Dansk Industri i København.

FN's generalsekretær Ban Ki-Moon og adm. direktør i Brødrene Hartmann A/S, Peter A. Poulsen

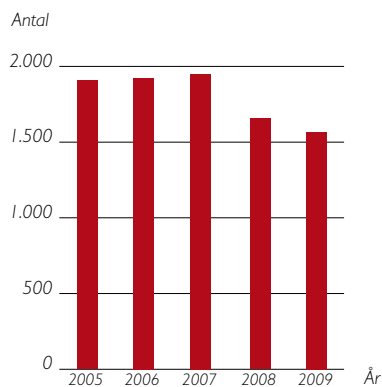

- Produktion
- /○ Produktion og salg
- Salgskontor

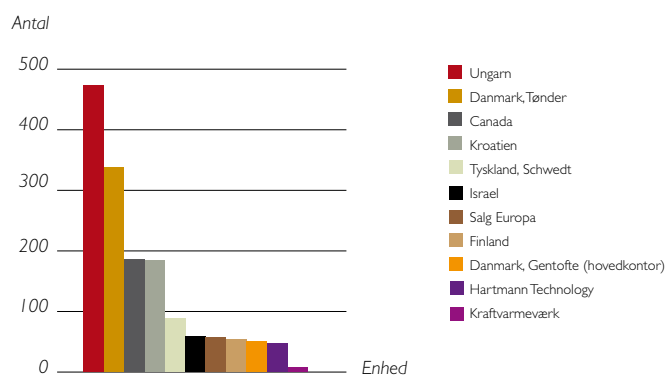

Kontaktadresser findes på:
www.hartmann-packaging.com

Medarbejdere | gennemsnit

Antal medarbejdere | 2009

Hartmann indfrier forventningerne

2009 blev et godt år for Hartmann, hvor vi trods ugunstige valutakurser på de europæiske markeder kom et skridt nærmere målet om en overskudsgrad på 10% i 2010. Vi har fortsat fokus på at skabe fremdrift i Europa og Nordamerika gennem vedvarende effektiviserings- og optimeringstiltag, godt understøttet af vores markedsposition som en af verdens førende leverandører af bæredygtig ægemballage i støbepap.

I 2009 lykkedes det os kvartal for kvartal at forbedre indtjeningen gennem en vedvarende og fokuseret indsats, og vi sluttede året med at indfri forventningerne om en overskudsgrad på 4,9% (5,7% før særlige poster). '10 i 10'-planen fik for alvor effekt i 4. kvartal 2009 med en overskudsgrad før særlige poster på 10,4%.

Vi kan med glæde konstatere, at Hartmanns hovedprodukt – ægemballage i støbepap – har den store fordel, at det kun i begrænset omfang er konjunkturfølsomt og derfor ikke er påvirket af den generelle globale krise. Krisen ramte os til gengæld på valutasiden, hvilket reducerede indtjeningen med 43 mio. kr. Særligt i årets første kvartaler var vi negativt påvirket af den ugunstige udvikling i de valutaer, der har størst betydning for Hartmann, hvilket mindskede den positive effekt af '10 i 10'-tiltagene i den europæiske forretning. Vi oplever en positiv effekt af den stigende bevidsthed om bæredygtighed, herunder bæredygtig emballage, og her er Hartmann på forkant med udviklingen, idet det er en integreret del af vores forretningsmodel og har været det i mange år. I tillæg til produktet tilbydes vores kunder rådgivning om, hvordan de kan skabe forretningsmæssige fordele ved at arbejde med bæredygtighed i markedsføringen.

På vej mod '10 i 10'

På trods af valutakurspåvirkningen fastholder vi '10 i 10'-målsætningen om at opnå en overskudsgrad i niveauet 10% i 2010. Målsætningen skal nås gennem en fortsat optimering og udvikling af den europæiske kerneforretning for ægemballage, en stabilisering af forretningen for industriemballage, stigende omsætning og kapacitetsudnyttelse i den nordamerikanske forretning samt en bredt funderet 'Hartmann - One Company'-indsats for at styrke samarbejdet og koordineringen i organisationen på tværs af landegrænserne.

Forbedring af den underliggende drift i Europa

Agendaen for den europæiske forretning var i 2009 effektivisering, automatisering og indtjening frem for vækst. En række '10 i 10'-initiativer blev gennemført med henblik på at opgradere produktionsudstyret på fabrikkerne. Vi kunne allerede i 2009 konstatere lavere energiforbrug og stigende effektivitet som følge af reducerede spilmængder og en højere grad af automatisering. Indsatsen for at opgradere og automatisere produktionsudstyret vil fortsætte i 2010 og forventes sammen med de allerede gennemførte investeringer at medvirke til en forbedring af resultat af primær drift.

Nordamerika i væsentlig fremgang

Vi glæder os over, at efterspørgslen efter bæredygtig emballage fortsat er stigende på det nordamerikanske marked. Vores forretning i Nordamerika opnåede i 2009 fremgang på alle områder, og vi kan med tilfredshed konstatere, at det blandt andet skyldes en forøget produktionseffektivitet og en stigning i andelen af højværdiprodukter. Det er netop en forøgelse af salget af denne produkttype, som er en central del af strategien for Hartmann i Nordamerika. Vi forventer, at den nordamerikanske forretning vil bidrage positivt til resultat af primær drift i 2010.

Stabilisering af industriemballage på lavere niveau

Salgsorganisationen arbejdede i 2009 på at tiltrække nye kunder inden for industriemballage for i et vist omfang at kompensere for den faldende omsætning. Vi fortsætter denne indsats i 2010 og følger markedsudviklingen tæt. Vi må imidlertid konstatere, at aktiviteterne inden for industriemballage fremadrettet vil blive på et lavere niveau. Derfor valgte vi i 2. halvår 2009 at sammenlægge aktiviteterne inden for industriemballage med de øvrige aktiviteter for at høste de synergier, som en sammenlægning vil medføre.

'Hartmann – One Company'

Sideløbende med investerings- og effektiviseringsinitiativerne indledte vi i 2009 en intern proces under navnet 'Hartmann – One Company'. Hensigten med denne proces er at synliggøre vores fire værdier om målrettethed, engagement, åbenhed og respekt. Værdierne er bærende for vores virksomhedskultur på tværs af landegrænserne og understøtter bestræbelserne for at indfri de forretningsmæssige mål i strategiperioden.

Strategi 2011-13: 'From Good to Great'

I de første to faser af strategiplanen har vi især fokus på at styrke forretningen på de indre linjer. Vi har optimeret indtjeningen og reduceret vores forretningsmæssige risici betydeligt. Vi har i dag et mere veltjenende og mindre eksponeret Hartmann. Denne position ønsker vi at fastholde og udbygge.

I perioden fra 2011-13 skal vi sikre en gennemsnitlig årlig organisk omsætningsvækst i niveauet 2% og som minimum fastholde en overskudsgrad i niveauet 10%. Vi skal sikre en løbende forbedring af de frie pengestrømme og et attraktivt afkast på den investerede kapital (ROIC 15-20%). Samtidig hermed skal vi i strategiperioden udbetale et årligt udbytte på minimum ca. 30% af årets resultat.

Markedet vurderes at vokse med 1-2% årligt. Det er vores ambition som minimum at forfølge denne vækst. Dette skal ske ved at udbygge vores markedslederskab og forøge den langsigtede konkurrencekraft, hvor blandt andet nye produkter og nye services skal skabe basis for en bedre indtjening for vores kunder og for Hartmann.

Vi vil i strategiperioden sikre et tilfredsstillende finansielt råderum, hvilket vores vækstambitioner også er tilrettelagt efter. Vi vil løbende følge udviklingen på de nærliggende markeder og forfølge eventuelle muligheder, der måtte opstå, men akquisitioner er imidlertid ikke vores primære mål i perioden.

Udbyttebetaling

Bestyrelsen vil på generalforsamlingen den 20. april 2010 foreslå, at der som følge af årets resultat udbetales udbytte for 2009 på 1,50 kr. pr. aktie, hvilket repræsenterer ca. 30% af årets resultat.

Tak

En stor tak til alle medarbejdere i Hartmann for en flot arbejdsindsats i 2009. Vi er overbeviste om, at vi med de gennemførte initiativer og en fortsat styrket 'One Company'-tilgang til opgaverne er godt på vej til at nå vores mål om '10 i 10'.

Erik Højsholt,
formand for bestyrelsen

Peter Arndrup Poulsen,
administrerende direktør (CEO)

Strategi

2010 er det sidste år i Hartmanns '10 i 10'-plan, som sikrer optimering af indtjeningen og reduktion af de forretningsmæssige risici. Den nye plan for perioden 2011-13 skal sikre fastholdelse og udbygning af denne position samtidig med, at pengestrømmene løbende forbedres. Ydermere skal Hartmann styrke sit markedslederskab med nye produkter og nye services.

Tredelt strategi

Hartmann har i de senere år arbejdet med en tre-faset strategimodel, der danner rammen om de aktiviteter, som skal sikre, at Hartmann igen bliver en attraktiv virksomhed. Strategiens tre faser har følgende hovedpunkter:

Fase 1: 'Forward to basics' (2007-08)

Efter flere års vigende resultater vendte Hartmann den negative udvikling med en turnaround-plan kaldet 'Forward to basics'. Planens hovedelementer var delvis global tilbagetrækning gennem nedlukning og frasalg af tabsgivende aktiviteter i Asien og Sydamerika, tilpasning af organisationen samt fokus på indtjening frem for

vækst. Turnaround-planen blev afsluttet i 2008, hvor Hartmann også forbedrede sit kapitalgrundlag gennem en vellykket aktieemission og sammenlagde sine aktieklasser. Med 'Forward to basics' blev de forretningsmæssige risici reduceret, og Hartmann blev en mere fokuseret virksomhed.

Fase 2: '10 i 10' (2009-10)

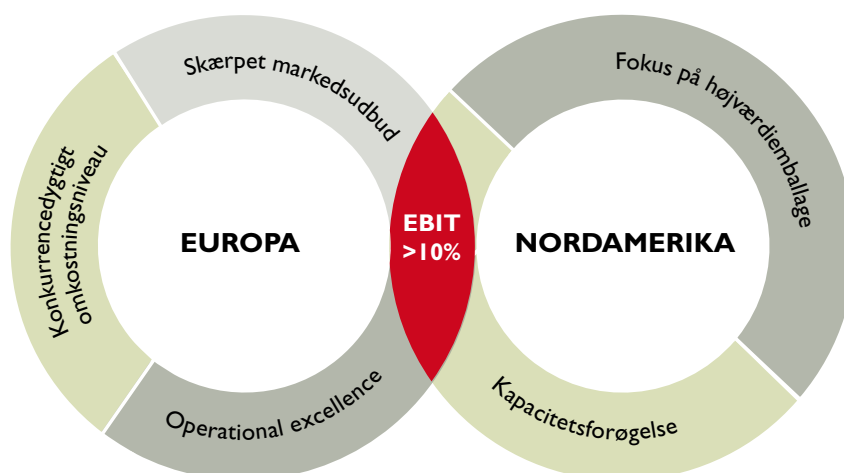
Målet i denne fase er at opnå en overskudsgrad i niveauet 10% i 2010 – heraf navnet '10 i 10'. Målet skal nås ved at optimere den europæiske forretning, hvorfor en række investerings-, udflytnings- og optimeringsinitiativer blev igangsat i 2009. Hovedparten af disse initiativer forventes at få fuld effekt i 2010. Samtidig skal øget om-

Strategiproces | 3 faser

Strategifase 3 | 'From Good to Great'

Hartmann vil i strategiperiodens fase 3 sikre en årlig organisk vækst i niveauet 2% og en overskudsgrad i niveauet 10%. Målet skal nåes gennem en række strategiske tiltag i de to forretningsområder i Europa og Nordamerika

sætning og kapacitetsudnyttelse i Nordamerika sikre et positivt bidrag til indtjeningen, mens det tidligere selvstændige forretningsområde Industriemballage i 2009 blev integreret i den øvrige forretning i Europa. Med '10 i 10'-planens initiativer løftes indtjeningen til et tilfredsstillende niveau, hvilket er en forudsætning for videreudviklingen af forretningen. En mere detaljeret status på '10 i 10' findes i afsnittet 'Koncernens udvikling 2009', side 14.

Fase 3: 'From Good to Great' (2011-13)

I perioden fra 2011-13 skal Hartmann:

- Sikre en gennemsnitlig årlig organisk omsætningsvækst i niveauet 2%
- Som minimum fastholde en overskudsgrad i niveauet 10%
- Sikre løbende forbedring af de frie pengestrømme
- Sikre et attraktivt afkast på den investerede kapital (ROIC 15-20%)
- Udbetale et årligt udbytte på minimum ca. 30% af årets resultat

Markedet vurderes at vokse med 1-2% årligt. Det er Hartmanns ambition som minimum at forfølge denne vækst. Dette skal ske ved at udbygge Hartmanns markedslederskab og forøge den langsigtede konkurrencekraft, hvor blandt andet nye produkter og nye

services skal skabe basis for en bedre indtjening for kunderne og Hartmann. Fase 3 i strategiperioden kaldes 'From Good to Great'.

I strategiperioden vil Hartmann sikre et tilfredsstillende finansielt råderum, hvilket vækstambitionerne er tiltrettet efter. Hartmann vil løbende følge udviklingen på de nærliggende markeder og forfølge eventuelle muligheder, der måtte opstå, men akquisitioner er imidlertid ikke det primære mål i perioden.

Fase 3 - aktiviteter i Europa

Med henblik på at skærpe markedsudbuddet i Europa vil Hartmann blandt andet introducere nye produkter og hæve kundetilfredsheden gennem forbedrede services, kvalitet og leveringssikkerhed. Samtidig skal der arbejdes videre med de tiltag, som blev iværksat som led i '10 i 10'-planen (operational excellence), og visse dele af produktionsteknologien skal yderligere opgraderes, således at der sikres et konkurrencedygtigt omkostningsniveau.

Fase 3 - aktiviteter i Nordamerika

I Nordamerika skal Hartmann fortsat sætte fokus på at forøge produktionseffektiviteten og udnytte den stigende tendens blandt forbrugerne til at fravælge plast- og skumemballage til fordel for støbepap. Disse tiltag skal konsolidere Hartmanns position på det nordamerikanske marked med særligt fokus på at sikre en unik markedsposition inden for højværdiemballage.

Hartmann | One Company

Som led i arbejdet med at indfri de strategiske mål blev der i strategiperiodens anden fase igangsat en intern proces for at synliggøre de værdier, der er bærende for Hartmanns kultur på tværs af landegrænserne. Der er taget initiativ til en bredt funderet indsats under overskriften 'Hartmann – One Company' for at gøre organisationens fire gældende værdier om målrettethed, engagement, åbenhed og respekt aktive og nærværende i hverdagen gennem en værdibaseret forandringsproces, som involverer alle medarbejdere. Læs mere om de fire værdier på www.hartmann-packaging.com

Fire grunde til at kunderne vælger Hartmann

- Produktporteføljen
- Kvaliteten
- Leveringsevnen
- Den bæredygtige profil

Kilde: Hartmann kundeundersøgelse, 2009

Markedsbeskrivelse

Markedet for ægemballage er kun i begrænset omfang konjunkturfølsomt. Derudover bliver den stigende miljøbevidsthed stadig tydeligere, hvilket betyder en større efterspørgsel efter kvalitetsemballage i støbepap.

Ægemballage

Hartmanns hovedforretning er ægemballage i støbepap. Produktporteføljen spænder vidt fra lavprisprodukter og transportbakker (primært til discountæg) til højværdiprodukter, der muliggør differentiering af specialæg ved hjælp af farver og etiketter. En uddybende beskrivelse af produktporteføljen findes på side 11.

Forretningen for ægemballage dækker to geografiske områder, der samlet dækker 92% af omsætningen: Ægemballage Europa, som i 2009 udgjorde 80% af koncernens samlede omsætning, og Ægemballage Nordamerika, der i 2009 udgjorde 12% af den samlede omsætning.

I Europa er der tale om et modent og velkonsolideret marked, mens det nordamerikanske marked er i vækst.

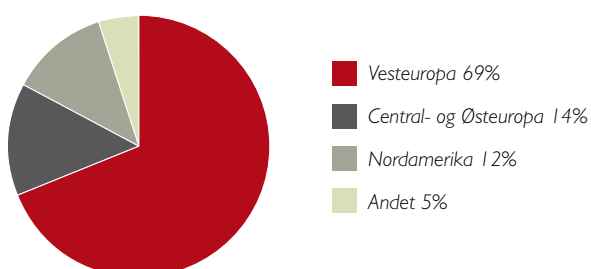
Europa

Hartmann har en stærk markedsposition og en mangeårig tilstedeværelse i Vesteuropa. Den stærke position skyldes primært en bred produktportefølje, høj kvalitet, god leveringsevne og den bæredygtige profil (jf. Hartmann kundeundersøgelse gennemført i sommeren 2009).

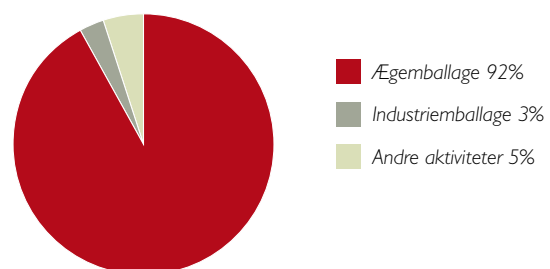
I Vesteuropa er interessen for ægemballage i højværdisegmentet fortsat stigende. Hartmann har gennem årene bidraget til at skabe dette segment gennem løbende introduktion af nye produkter (for eksempel *imagic*) i takt med, at emballage i stadig højere grad er blevet en salgspareparameter til at differentiere æg i detailhandlen.

Detailhandlen er i stigende grad opmærksom på miljøspørgsmål og tilskynder aktivt til en bæredygtig produktion hos sine under-

Omsætningsfordeling | geografi

Omsætningsfordeling | produkt

Hartmann central aktør i branchen

Hartmann optræder aktivt i brancheorganisationer, hvor virksomheden er en central aktør. Dette tager blandt andet afsæt i Hartmanns mangeårige kendskab til markederne og mulighederne inden for markedsføring af bæredygtig emballage. Eksempelvis talte Hartmanns CCO, Magali Depras, som medlem af 'Marketing Committee for International Egg Commission' (IEC), på IEC-konferencen 2009 i Vancouver. Emnet var europæiske tendenser og strategier inden for markedsføring af æg. Se også www.internationalegg.com

CCO Magali Depras

leverandører. Udviklingen er medvirkende til at styrke Hartmanns markedsposition, idet støbepap er fremstillet af genanvendelige råmaterialer og er biologisk nedbrydeligt.

I Sydeuropa er plastemballage til æg mere udbredt end på de øvrige vesteuropæiske markeder. Der er imidlertid en tendens til øget miljøbevidsthed i Sydeuropa og dermed også et forventet øget markedspotentialer for støbepapemballage.

I Central- og Østeuropa anvendes primært transportbakker til æg, og anvendelsen af detailbakker er mindre udbredt end i Vesteuropa. Det vurderes dog, at anvendelsen vil være stigende som følge af udbredelsen af internationale og nationale detailkæder samt gradvis overgang til vesteuropæiske standarder og EU-lovgivning.

Ægemballage | produktportefølje

Detailbakker (højværdi)

Højværdiemballage er karakteriseret ved nye designs og muligheder for differentiering ved hjælp af indfarvning, designetiket og flerfarvetryk. Anvendes primært til emballering af specialæg som æg fra fritgående høns og økologiske æg.

Detailbakker (standard)

Standardemballage er karakteriseret ved mere traditionelle designs, som er veletableret i markedet. Der er mulighed for differentiering ved hjælp af indfarvning, designetiket og flerfarvetryk. Anvendes oftest til emballering af standardæg.

Detailbakker (discount)

Discountemballage er kendetegnet ved mere traditionelle designs (med eller uden vinduer i toppen), som er veletableret i markedet. Produces i et begrænset antal farver med flerfarvetryk. Ingen mulighed for kundespecifik indfarvning eller designetiket. Anvendes oftest til emballering af standardæg.

Transportemballage

Transportemballage fremstilles i f.eks. 20 stk. og 30 stk. bakker. Anvendes primært til distribution af æg mellem ægproducenterne og deres kunder. Produces kun i grå farve.

Emballagen følger kundernes behov

I Vesteuropa bliver der flere og flere små husholdninger, da et stigende antal unge og ældre lever alene. For at imødekomme denne udvikling tilbyder Hartmann en række emballager til fire æg, eksempelvis *Superface*, som er kendetegnet ved en stor mærkat, der giver gode muligheder for markedsføring af æggene.

Nordamerika

På det nordamerikanske marked anses højværdiprodukter for at være det, der svarer til produkterne i den øvre ende af standard-sortimentet i Europa. Således forhandles flagskib-produkterne *imagic* og *Superface* fortsat ikke i Nordamerika.

Hartmanns markedsposition er gunstig som følge af en stigende efterspørgsel efter miljørigtige produkter og et voksende behov for differentiering af æg i detailhandlen. Der er således tale om vækst drivers, hvor Hartmann kan trække på den mangeårige erfaring fra udviklingen på de europæiske markeder.

Der ses en øget tendens til direkte samarbejde mellem emballageproducenterne og detailledet. Parterne fastlægger i fællesskab indfarvning, tryk, etikettering og marketingaktiviteter. Processen giver detailledet stigende indflydelse på valg af emballageleverandører både i mellemløbet og for egne private label produkter. Hartmann understøtter udviklingen ved i stigende grad at rette salgsindsatsen mod detailledet og ved at udbyde en række marketing og point-of-sale koncepter til detailledet.

Industriemballage

Hartmann producerer ligeledes industriemballage i støbepap, der indgår som en integreret del af slutproduktets emballering. Industriemballage udgjorde 3% af Hartmanns samlede omsætning i 2009.

Markedspotentialet for industriemballage i Europa har været fallende de senere år blandt andet som en konsekvens af den stigende flytning af elektronikproduktion til Asien og skift til andre emballagetyper, herunder foldepap. Det forventes, at denne udvikling vil fortsætte.

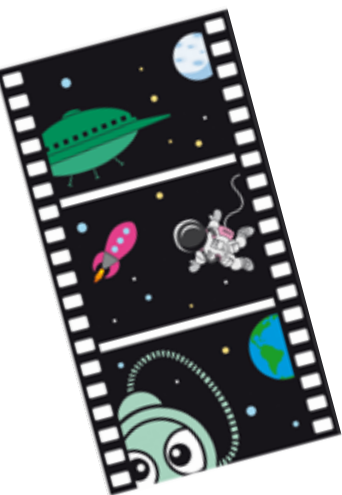
Andre forretningsområder

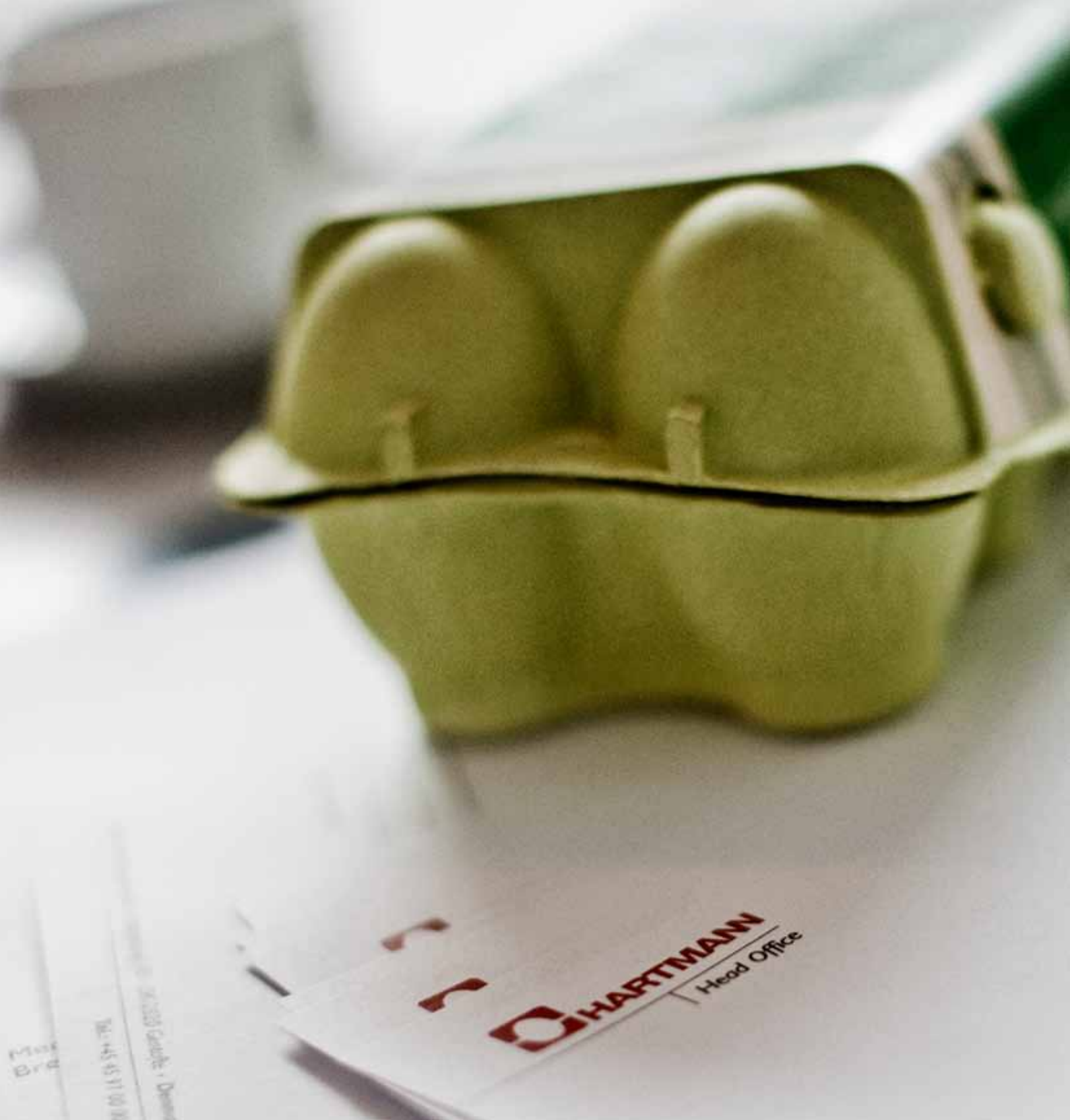
Hartmann Technology udvikler, producerer og sælger maskiner og teknologi til produktion af støbepapemballage. Der er tale om et nichemarked med ganske få udbydere. Desuden har Hartmann et kraftvarmeværk på Hartmanns fabrik i Tønder, der forsyner både fabrikken og eksterne kunder med overskudsvarme fra produktionen.

World Egg Day

Hartmann deltager aktivt på den årlige World Egg Day, hvor branchen sætter fokus på æg og deres sunde egenskaber. Hartmann markerede i 2009 dagen med uddeling af omeletter på Alexanderplatz i Berlin. I Polen deltog den lokale salgsledelse i et kundearrangement på toppen af landets højeste bjerg, hvor der ligeledes blev serveret omeletter.

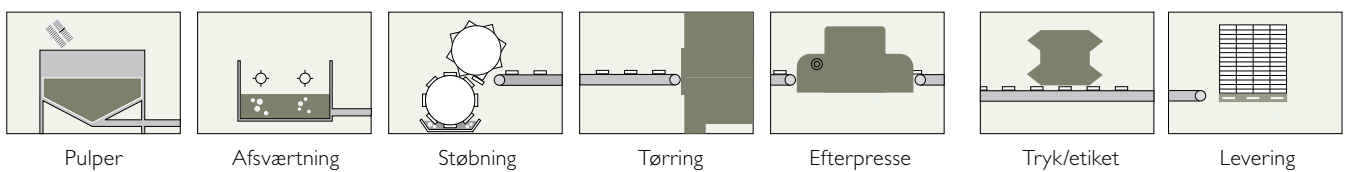
"Eggspedition Earth": Hartmann World Egg Day Movie 2009 (www.youtube.com)

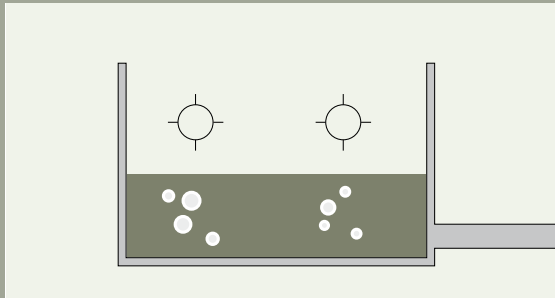

Hartmanns produktionsproces

Hartmanns produktionsprocesser er standardiserede, hvilket muliggør levering af samme produkt til samme kunde fra flere forskellige fabrikker.

Kilde: Hartmann

Afsværtning af returpapiret er en del af Hartmanns produktionsproces.

'10 i 10': Procesforbedringer

På den ungarske fabrik, der i dag er Hartmanns største i Europa, blev der i januar 2009 sat et de-inking anlæg i drift, der fjerner sværten fra returpapiret. Det betyder blandt andet, at der kan anvendes billigere returpapir til hvide æggebakker. Et tilsvarende anlæg er allerede i drift på Hartmanns fabrik i Danmark.

Koncernens udvikling i 2009

Koncernen indfrieede i 2009 forventningerne til nettoomsætning og resultat af primær drift. Overskudsgraden for året blev 4,9% (før særlige poster: 5,7%). '10 i 10'-planen fik for alvor effekt i 4. kvartal 2009 med en overskudsgrad før særlige poster på 10,4%. Årets resultat blev markant forbedret.

Koncernens resultat i 2009

Gennemførelsen af de mange aktiviteter i '10 i 10'-planen afspejlede sig positivt i driften kvartal for kvartal, men året var kraftigt påvirket af ugunstige valutakurser sammenlignet med 2008.

Hartmann opnåede i 2009 en samlet nettoomsætning på 1.380 mio. kr. (2008: 1.491 mio. kr.) fordelt på de fire primære forretningsområder: Ægemballage Europa, Ægemballage Nordamerika, Industriemballage og Andre forretningsområder, herunder maskinsalg og kraftvarmeværket.

Koncernen havde i 2009 særlige poster på 12 mio. kr. som følge af ledelsesændringer i den europæiske organisation. Koncernens resultat af primær drift før særlige poster blev 79 mio. kr. (2008: 91 mio. kr.) svarende til en overskudsgrad før særlige poster på 5,7%.

Resultat af primær drift blev 67 mio. kr. (2008: 66 mio. kr.) svarende til en overskudsgrad på 4,9%.

Årets resultat blev 36 mio. kr. (2008: -3 mio. kr.). Forbedringen kan primært tilskrives lavere finansielle poster, som skyldes en kombination af lavere nettorentebærende gæld, et lavere renteniveau samt positiv kursregulering.

4. kvartal 2009

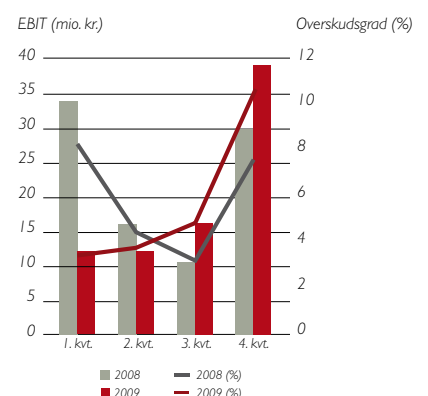
Nettoomsætningen blev 380 mio. kr. i 4. kvartal 2009 (2008: 385 mio. kr.), og det primære resultat før særlige poster blev 39 mio. kr. (2008: 30 mio. kr.) svarende til en overskudsgrad før særlige poster på 10,4%. Resultat af primær drift blev 34 mio. kr. (2008: 27 mio. kr.). Effekten af '10 i 10'-planen og koncernens fokus på indtjening frem for vækst slog dermed for alvor igennem i årets 4. kvartal.

EBIT | før særlige poster i primære segmenter

Beløb i mio. kr.

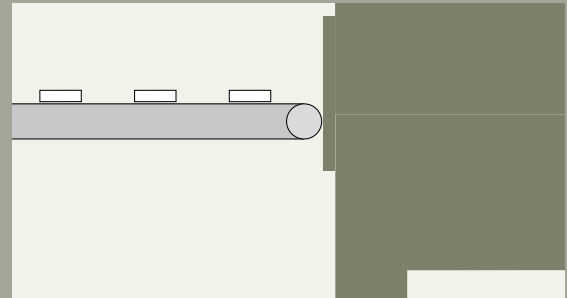
	Ægemballage		Industriemballage
	Europa	Nordamerika	
Resultat af primær drift før særlige poster for 2008	117,6	(27,2)	29,0
Valutakurseffekt	(51,9)	8,8	-
Driftsforbedringer mv.	42,5	11,3	-
Aktivitetnedgang / tab af storkunde	-	-	(18,6)
Resultat af primær drift før særlige poster for 2009	108,2	(7,1)	10,4

EBIT før særlige poster | koncern

'10 i 10': Reduktion af energiforbrug

Hartmanns fabrik i Danmark nedbragte i 2009 energiforbruget pr. produceret enhed med 10% i forhold til 2008. Energireduktionen er blandt andet opnået ved at tætte tørreovne, isolere rør, uddanne medarbejderne til at udføre arbejdsprocesserne på en mere energirigtig måde samt ved at installere avancerede digitale værktøjer til at styre tørreprocessen. Initiativerne er blandt andet blevet til i samarbejde med Hartmanns fabrik i Tyskland.

Tørring af produkterne i tørreovne er en del af Hartmanns produktionsproces.

Ægemballage Europa

Ægemballage Europa opnåede i 2009 en nettoomsætning på 1.100 mio. kr. (2008: 1.142 mio. kr.). Faldet i omsætningen skyldes fortrinsvis den ugunstige udvikling i valutakurser (75 mio. kr., se nederst side 16). Desuden var der en mindre volumenedgang, der dog mere end opvejedes af koncernens fortsatte fokus på indtjening frem for vækst.

Resultat af primær drift før særlige poster blev 108 mio. kr. (2008: 118 mio. kr.). Resultatet er negativt påvirket af valutakursudvikling (52 mio. kr.). Som følge af valutakursudviklingen i 2008 og 2009 var den negative påvirkning i første halvår 2009 større end i andet halvår 2009. Resultatet er positivt påvirket af underliggende driftsforbedringer på 43 mio. kr. som følge af gennemførelsen af aktiviteterne indeholdt i '10 i 10'-planen.

Året var påvirket af særlige poster på 12 mio. kr. (2008: 0 mio. kr.) som følge af ledelsesændringer i den europæiske organisation. Resultat af primær drift blev 97 mio. kr. (2008: 118 mio. kr.).

Opgradering af fabriksanlæg

Et væsentligt element i '10 i 10'-planen var i 2009 en målrettet indsats for at opgradere de europæiske fabriksanlæg gennem tekniske forbedringer. Der er i løbet af året gennemført en række tiltag, som har medført en gradvist stigende positiv effekt på resultat af primær drift.

De gennemførte forbedringer omfatter investeringer i ny proces-teknologi, automatisering, tekniske opgraderinger samt en række initiativer for at øge energieffektiviteten, reducere produktions-spild, øge produktiviteten og forbedre kvaliteten. Desuden er produktionsværktøjerne blevet opgraderet.

Tværgående forretningsprocesser

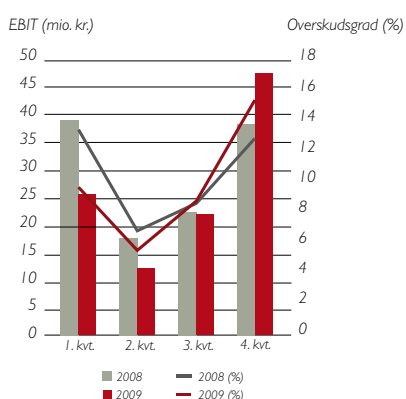
Arbejdet med at styrke de tværgående forretningsprocesser i organisationen fortsatte i 2009 med særligt fokus på planlægning og logistik samt strategiske indkøb.

Arbejdet med at optimere produktallokeringen på tværs af fabrikerne samt at integrere og forbedre planlægningsprocedurerne blev i perioden videreført. Der var særligt fokus på at optimere kapacitets- og lagerstyringen for at imødekomme sæsonudsving i efterspørgslen bedst muligt.

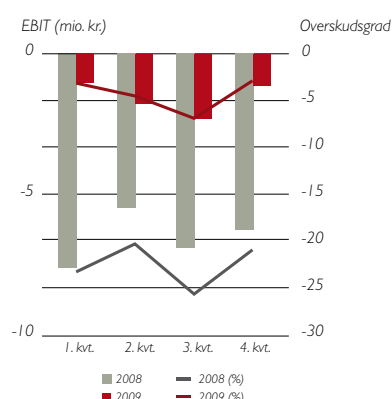
Det strategiske indkøb blev i perioden identificeret som et område med yderligere potentiale for optimering, og en central strategisk indkøbsfunktion blev etableret. Et pilotprojekt bekræftede potentialet i en styrket indsats på dette område.

I 2009 styrkede Hartmann desuden organisationen og strukturen omkring kvalitetsarbejdet, og dette arbejde intensiveres i 2010 og fremefter.

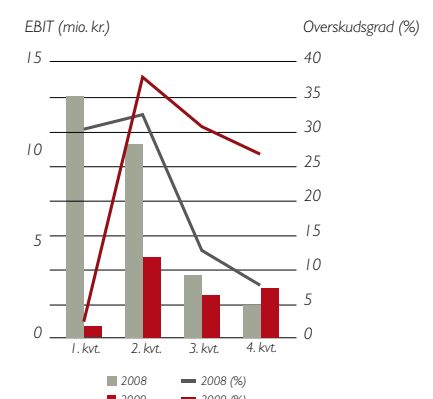
EBIT før særlige poster | Europa

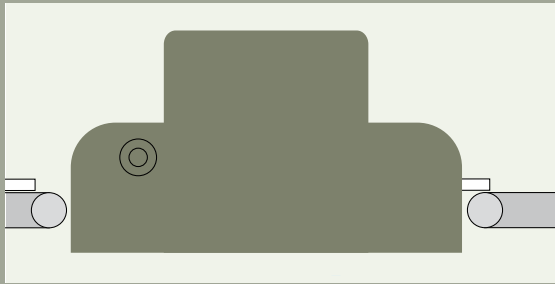

EBIT før særlige poster | Nordamerika

EBIT før særlige poster | Industriemballage

Efterpresse af den færdigstøbte ægemballage er en del af Hartmanns produktionsproces.

'10 i 10': Spildprocent reduceret

Fleere af Hartmanns fabrikker fik i 2009 installeret ALO (Afterpress Line Optimisation). Et system, der automatisk nedbringer mængden af fejl-placerede æggebakker og dermed spild i produktionsprocessen. Systemet er senest implementeret på fabrikken i Nordamerika.

Ledelsesændringer i den europæiske organisation

I 2009 gennemførte Hartmann flere ledelsesændringer i den europæiske organisation. I produktionsorganisationen blev der indsat nye fabriksdirektører i Ungarn og Finland. I den europæiske salgsorganisation har CCO Magali Depras pr. 1. januar 2010 overtaget ansvaret for alle salgsaktiviteter efter salgsdirektør i Europa, Rudolf Klomann. Der er endvidere gennemført en organisatorisk sammenlægning af salgsaktiviteterne i Ægemballage Europa med salgsaktiviteterne inden for industriemballage. Desuden har Ægemballage Europa fået en koordinerende rolle i forhold til salgsaktiviteterne i Ægemballage Nordamerika.

4. kvartal 2009

Nettoomsætningen blev 307 mio. kr. i 4. kvartal 2009 (2008: 309 mio. kr.), og resultat af primær drift før særlige poster blev 46 mio. kr. (2008: 38 mio. kr.). Resultat af primær drift blev 41 mio. kr. (2008: 38 mio. kr.).

Ægemballage Nordamerika

Ægemballage Nordamerika havde i 2009 fremgang og opnåede en nettoomsætning på 163 mio. kr. (2008: 123 mio. kr.) svarende til en stigning på 33%. Resultat af primær drift før særlige poster blev -7 mio. kr. i 2009 (2008: -27 mio. kr.), og resultat af primær drift blev ligeledes -7 mio. kr. (2008: -21 mio. kr.).

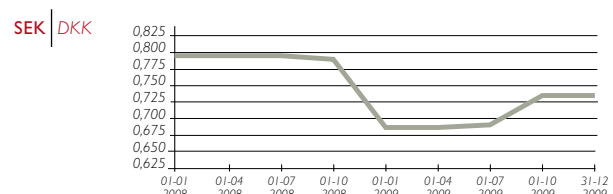
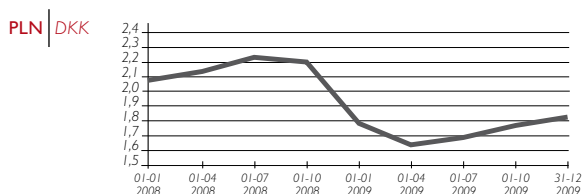
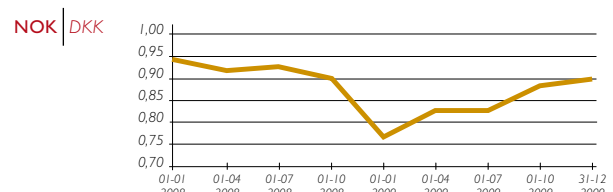
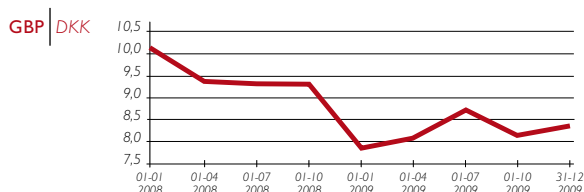
Udviklingen kan både tilskrives en øget volumen og et forbedret produkt- og prismiks som følge af en stigning i andelen af højværdiprodukter. Udviklingen er tilfredsstillende, idet forøgelse af salget af denne produkttype er en central del af strategien i Nordamerika. Hartmanns vækst er et udtryk for den stadig stigende efterspørgsel efter bæredygtig emballage på det nordamerikanske marked. Blandt Hartmanns største kunder på det nordamerikanske marked er i dag detailkæderne Wal-Mart og Topco. Målet om at opnå en større andel af markedet for højværdiprodukter er fortsat højt prioriteret og et væsentligt led i bestræbelserne på at sikre langsigtet rentabilitet for Hartmanns aktiviteter i Nordamerika.

Kurssikring havde isoleret set en positiv effekt på nettoomsætningen på 9 mio. kr., men denne effekt udliges til dels ved omregning af omsætningen fra CAD til DKK (translationseffekt).

Gunstig kursafdækning

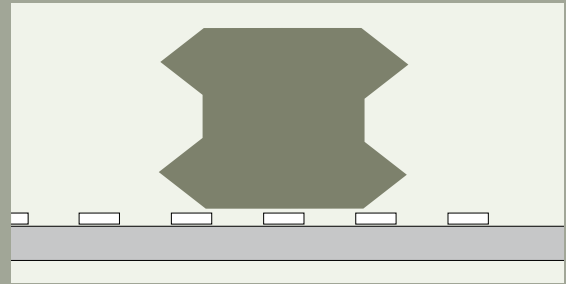
For Hartmanns nordamerikanske aktiviteter bliver løn samt indkøb af råmaterialer og øvrige ydelser overvejende afregnet i canadiske dollar (CAD), mens størstedelen af salget sker i amerikanske dollar (USD). Det betyder, at en svækkelse af USD over for CAD medfører forholdsmæssigt lavere indtægter og en forringelse af indtjeningsmulighederne. Der arbejdes løbende på at placere en forholdsmæssigt større del af indkøbene i USD. Derudover kurssikres forholdet mellem CAD og USD. Den gennemsnitlige kurssikring

Kursudvikling | 2008-2009

'10 i 10': Effektivisering af printlinjerne

For at øge effektiviteten og forbedre arbejdsmiljøet for de medarbejdere, der står ved printlinjerne på fabrikken i Finland, blev der i sommeren 2009 installeret et halvautomatisk system til at forsyne printmaskinerne med æggebakker. Systemet muliggør en betydelig reduktion af bemanningen og giver de tilbageværende medarbejdere mere tid til at fokusere på kvalitetskontrol og korrekt pakning og palletering af de færdige æggebakker. Et tilsvarende system er tidligere indført på fabrikkerne i Tyskland og Nordamerika.

Til slut i i produktionsprocessen tilføjes ægemballagen et print eller en etiket efter kundens ønske.

for 2009 blev foretaget til 0,92 mod 1,04 i 2008 (positiv effekt på 9 mio. kr.). Hartmann foretog i 2009 en afdækning af CAD mod USD for hele 2010 på et gennemsnitligt niveau på 0,80.

Fokus på kapacitetsudnyttelse

Den nordamerikanske fabrik har som led i '10 i 10'-planen gennemført løbende forbedringer af produktionseffektiviteten, blandt andet med udgangspunkt i automatisering af visse dele af produktionsprocessen. Under selve implementeringsarbejdet i 3. kvartal 2009 var produktiviteten på fabrikken i Canada lavere, hvilket påvirkede perioden negativt. Den fulde effekt af tiltagene inden for automatisering vil blive opnået i 2010. Desuden medvirker det til at sikre den nødvendige leveringssikkerhed og fleksibilitet i produktionen, at Hartmann har en samarbejdsaftale med en underleverandør af støbepapemballage.

4. kvartal 2009

Nettoomsætningen i 4. kvartal 2009 blev 43 mio. kr., hvilket er 35% højere end i samme periode året før (2008: 32 mio. kr.). Resultat af primær drift blev -1 mio. kr. i 4. kvartal 2009 (2008: -7 mio. kr.).

Industriemballage

Omsætningen i forretningsområdet Industriemballage var 48 mio. kr. i 2009 (2008: 126 mio. kr.). Resultat af primær drift før særlige poster blev 10 mio. kr. i 2009 (2008: 29 mio. kr.). Resultat af primær drift udgjorde ligeledes 10 mio. kr. (2008: 0 mio. kr.).

Faldet i nettoomsætning og indtjening skyldes, at forretningsområdet største kunde har ændret emballagestrategi og erstatter støbepapemballage med andre materialetyper. Samarbejdet med kunden forventes afsluttet ved udgangen af 1. kvartal 2010.

Salgsorganisationen har i 2009 arbejdet på at tiltrække nye kunder, der i et vist omfang kan kompensere for den faldende omsætning. Denne indsats fortsætter i 2010, og salgsorganisationen følger markedsudviklingen tæt. Det vurderes imidlertid, at aktiviteterne inden for industriemballage fremadrettet vil blive på et markant lavere niveau.

Tilpasning af organisationen

Tilpasningen af produktionen som følge af frafaldet af forretningsområdets største kunde forløb i 2009 som planlagt, og Hartmann har siden 2. kvartal 2009 udelukkende produceret industriemballage på koncernens fabrik i Ungarn. Hartmanns produktion og salg af industriemballage bidrager fortsat positivt til indtjeningen, men omsætningen er af en så begrænset størrelse, at det ikke tjener et formål at opretholde aktiviteterne i et særskilt forretningsområde. Derfor blev aktiviteterne inden for industriemballage i 2. halvår 2009 sammenlagt med de øvrige aktiviteter for at høste de synergier, som en sammenlægning medfører. Den organisatoriske sammenlægning vil resultere i en sammenlægning af rapporteringssegmenterne fra og med regnskabsåret 2010 (se også Forventninger til 2010, side 20).

4. kvartal 2009

Nettoomsætningen i 4. kvartal 2009 blev 11 mio. kr. (2008: 25 mio. kr.). Resultat af primær drift før særlige poster blev 3 mio. kr. i 4. kvartal 2009 (2008: 2 mio. kr.). Resultat af primær drift udgjorde ligeledes 3 mio. kr. (2008: -1 mio. kr.).

Andre forretningsområder

Andre forretningsområder omfatter Hartmann Technology, et kraftvarmeværk i Tønder, Danmark samt omkostninger forbundet med koncernfunktioner. Omsætningen i 2009 udgjorde 69 mio. kr. mod 100 mio. kr. året før. Udviklingen dækker primært over et fald i omsætningen i Hartmann Technology, koncernens enhed for maskinsalg. Her var aktivitetsniveauet i 2009 væsentligt lavere end i samme periode sidste år. Den globale krise har medført tilbageholdenhed med hensyn til investeringer i nye anlæg hos forretningsområdets kunder, hvoraf mange har valgt at udskyde ordrer til senere levering. Resultat af primær drift var -34 mio. kr. (2008: -19 mio. kr.). Det lavere aktivitetsniveau i Hartmann Technology modsvarer kun delvist af lavere omkostninger forbundet med koncernfunktioner.

Regnskabsberetning 2009

Hartmann realiserede i 2009 som forventet en nettoomsætning på 1.380 mio. kr. Resultat af primær drift før særlige poster blev 79 mio. kr. svarende til en overskudsgrad på 5,7%. Hartmann har i året forbedret sin egenkapitalandel til 42% og reduceret gearingen til 68%.

Totalindkomstopgørelse

Nettoomsætning

Koncernen opnåede i 2009 en nettoomsætning på 1.380 mio. kr. (2008: 1.491 mio. kr.). Et forbedret produkt- og prismiks (106 mio. kr.) påvirkede omsætningen positivt, hvorimod en volumennedgang (112 mio. kr.) og ugunstig udvikling i valutakurser (73 mio. kr.) påvirkede omsætningen negativt. Lavere aktivitetsniveau (32 mio. kr.) i segmentet Andre forretningsområder påvirkede ligeledes omsætningen.

Bruttoresultat

Bruttoresultatet udgjorde 378 mio. kr. (2008: 407 mio. kr.). Til trods for markant faldende omsætning i Industriemballage, som historisk set har en højere bruttomargin, formåede Hartmann at fastholde den samlede bruttomarginal for koncernen uændret på 27% som følge af øget lønsomhed i Ægemballage Europa og Ægemballage Nordamerika.

Resultat af primær drift før særlige poster

Resultat af primær drift før særlige poster blev 79 mio. kr. (2008: 91 mio. kr.). Ugunstige valutakurser (43 mio. kr.) samt aktivitetsnedgang i Industriemballage (19 mio. kr.) har påvirket resultat af primær drift før særlige poster negativt, hvilket til dels er opvejet af driftsforbedringer (54 mio. kr.). Herudover har det lavere aktivitetsniveau i Andre forretningsområder haft en effekt på -4 mio. kr.

Særlige poster

Særlige poster udgjorde netto 12 mio. kr. i 2009 (2008: 25 mio. kr.). Omkostningerne kan henføres til ledelsesændringer i den europæiske organisation.

Finansielle poster

Finansielle poster netto udgjorde -19 mio. kr. (2008: -77 mio. kr.). Af de finansielle poster udgør afledte finansielle instrumenter -9 mio. kr. ligesom renteeffekt ved diskontering af andre langfristede tilgodehavender har påvirket negativt med 7 mio. kr.

I forhold til 2008 er de finansielle poster positivt påvirket af valutakursreguleringer på 48 mio. kr.

Årets resultat

Resultat før skat udgjorde 49 mio. kr. i 2009 (2008: -11 mio. kr.). Skat af årets resultat udgjorde -13 mio. kr. svarende til en effektiv skatteprocent på 27%, jf. note 12.

Årets resultat blev 36 mio. kr. (2008: -3 mio. kr.).

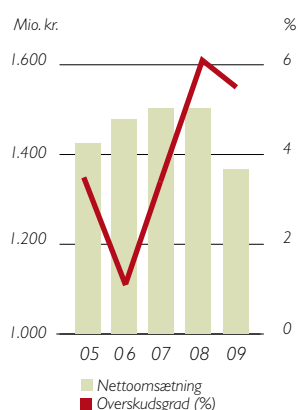
Investeringer og pengestrømme

Immaterielle og materielle aktiver udgjorde pr. 31. december 2009 658 mio. kr. (2008: 643 mio. kr.). Der er i 2009 foretaget samlede investeringer for 101 mio. kr. (2008: 108 mio. kr.) og afskrivninger på 92 mio. kr. (2008: 95 mio. kr.).

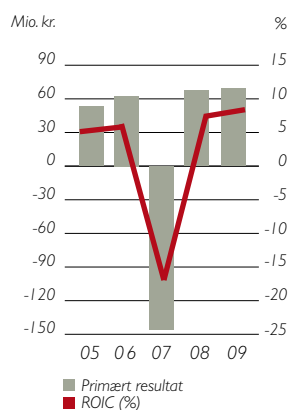
Pengestrømme fra driftsaktivitet udgjorde i alt 76 mio. kr. i 2009 (2008: 101 mio. kr.). Faldet kan primært tilskrives en stigning i driftskapitalen samt et fald i betalte renter mv.

Pengestrømme fra investeringsaktivitet udgjorde -94 mio. kr. i 2009 (2008: -83 mio. kr.). Ændringen skyldes primært, at salg af materielle aktiver var højere i 2008. Pengestrømme fra drifts- og investeringsaktivitet blev således -18 mio. kr. i 2009 (2008: 18 mio. kr.).

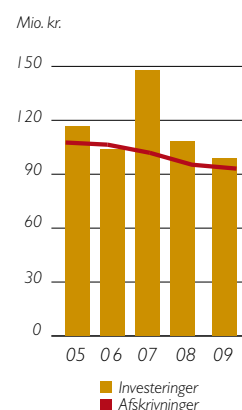
Nettoomsætning | overskudsgrad

Primært resultat | ROIC

Investeringer | afskrivninger

Pengestrømme fra finansieringsaktivitet var lavere end i 2008, der var positivt påvirket af provenuet ved emissionen i juni 2008 på 219 mio. kr. Pengestrømme i alt udgjorde -40 mio. kr. i 2009 (2008: 140 mio. kr.).

Den nettorentebærende gæld udgjorde 345 mio. kr. pr. 31. december 2009 svarende til en stigning på 28 mio. kr. i forhold til 31. december 2008.

Uden hensyntagen til finansielle covenants udgjorde det finansielle beredskab pr. 31. december 2009 181 mio. kr. (2008: 228 mio. kr.). Det finansielle beredskab er opgjort som summen af likvide beholdninger og kortfristede kreditfaciliteter.

Balance

Pr. 31. december 2009 udgjorde Hartmanns samlede aktiver 1.216 mio. kr. (2008: 1.189 mio. kr.).

Egenkapital

Pr. 31. december 2009 udgjorde egenkapitalen 508 mio. kr. (2008: 456 mio. kr.).

Udviklingen i egenkapitalen kan ud over årets resultat (36 mio. kr.) henføres til anden totalindkomst (15 mio. kr.), som sammensættes af valutakursreguleringer af dattervirksomheder og egenkapitallignende lån (-3 mio. kr.), værdiregulering af sikringsinstrumenter (26 mio. kr.), regulering af pensionsforpligtelser (-5 mio. kr.) samt skat (-3 mio. kr.).

Egenkapitalandelen udgjorde pr. 31. december 2009 42% (2008: 38%) og gearingen faldt til 68% (2008: 70%).

Resultat pr. aktie blev 5,20 kr. i 2009 (2008: -0,50 kr.). Bestyrelsen vil på generalforsamlingen den 20. april 2010 foreslå en udbyttebetaling på 1,50 kr. pr. aktie svarende til en udbytteandel på 29,4% (2008: 0,0%).

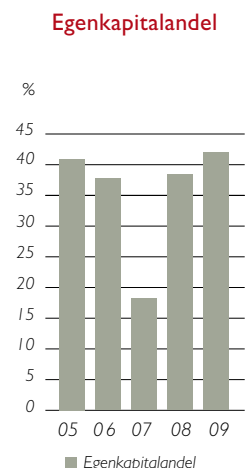
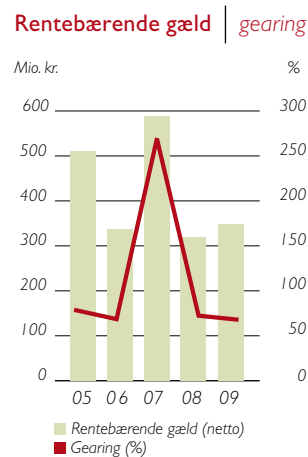
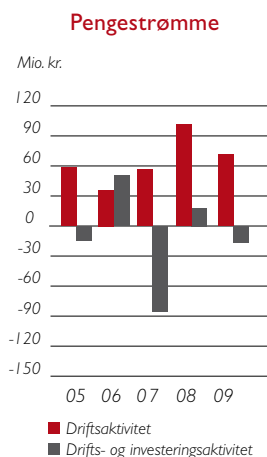
Begivenheder efter balancedagen

Som omtalt i selskabsmeddelelse nr. 1/2010 af 5. januar 2010 har koncernfinansdirektør Tom Wrensted meddelt, at han ønsker at fratræde sin stilling hos Hartmann senest ved udgangen af april 2010 for at tiltræde en stilling som CFO hos GEA Process Engineering.

Som omtalt i selskabsmeddelelse nr. 2/2010 af 3. februar 2010 er Chief Commercial Officer (CCO) Magali Depras og Chief Operations Officer (COO) Søren Tolstrup udnævnt til medlemmer af Hartmanns direktion. Direktionen består nu af CEO Peter Arndrup Poulsen, CFO Tom Wrensted, CCO Magali Depras og COO Søren Tolstrup.

Som omtalt i selskabsmeddelelse nr. 3/2010 af 15. marts 2010 er Claus Frees Sørensen ansat som koncernfinansdirektør (CFO) med tiltrædelse senest 1. august 2010. Claus Frees Sørensen kommer fra en stilling som økonomidirektør i Fritz Hansen A/S. Han indtræder i direktionen i stedet for Tom Wrensted.

Herudover er der ikke indtrådt væsentlige begivenheder efter balancedagen.

Forventninger til 2010

Hartmann forventer et uændret omsætningsniveau på ca. 1.400 mio. kr. i 2010. Overskudsgraden forventes at stige markant til niveauet 10% som følge af en fortsat stigende indtjening i Europa og Nordamerika.

Ændring af segmentnavne

Som nævnt under 'Koncernens udvikling i 2009' blev aktiviteterne inden for industriemballage i 2. halvår 2009 sammenlagt med de øvrige aktiviteter i Ægemballage Europa. Den organisatoriske sammenlægning resulterer i en sammenlægning af rapporteringssegmenterne Ægemballage Europa og Industriemballage fra og med regnskabsåret 2010. I samme forbindelse ændres segmenteringen, så den afspejler de geografiske markeder. Segmentet Ægemballage Europa vil således ændre navn til Europa, mens segmentet Ægemballage Nordamerika ændrer navn til Nordamerika.

Omsætning

Hartmann forventer en samlet omsætning i 2010 på ca. 1.400 mio. kr. svarende til niveauet i 2009, hvor omsætningen udgjorde 1.380 mio. kr.

Forventningen til den samlede omsætning er baseret på en mindre tilbagegang i forretningsområdet Europa (inkl. Industriemballage), mens der forventes en fortsat fremgang i omsætningen i Nordamerika.

I forretningsområdet Europa forventes der en mindre fremgang i salgsvolumen af ægemballage i forhold til 2009 og et bedre produkt- og prismiks. Denne fremgang mere end opvejes dog af den forventede nedgang i omsætningen af industriemballage, således at det samlede forretningsområde Europa får en mindre tilbagegang i omsætningen.

På de nordamerikanske markeder ses en fortsat stigende miljøbevidsthed og interesse for bæredygtig emballage. Der er desuden en stigende interesse for højværdiemballage som følge af et ønske om at differentiere produkterne gennem indpakningen. Disse positive trends forventes også at have en positiv indflydelse på forretningsområdets omsætning i 2010. Omsætningen i Nordamerika er des-

uden positivt påvirket af en, for Hartmann, gunstig valutaafdækning af kursforholdet mellem USD og CAD for hele 2010. Hartmann foretog således i 2009 en afdækning af USD mod CAD for hele 2010 på et gennemsnitligt niveau på 0,80 sammenlignet med 0,92 i 2009.

Resultat af primær drift før særlige poster

Koncernens overskudsgrad forventes i 2010 at blive i niveauet 10%, hvilket er en markant forbedring i forhold til en overskudsgrad før særlige poster på 5,7% for hele året 2009, men på niveau med den i 4. kvartal 2009 opnåede overskudsgrad før særlige poster på 10,4%.

I forretningsområdet Europa forventes der i 2010 en markant forbedring af resultat af primær drift før særlige poster som følge af:

- en underliggende forbedring af driftsresultatet som følge af, at de igangsatte '10 i 10'-initiativer og betydelige investeringer i automatisering og effektivisering af produktionen får fuld effekt
- en mindre stigning i omsætningen af ægemballage
- en positiv valutakursudvikling
- at allerede gennemførte omkostningsreducerende initiativer får fuld effekt i 2010
- resultatet bliver negativt påvirket af en væsentlig nedgang i aktivetsniveauet i det tidligere forretningsområde for industriemballage

Der forventes en fortsat forbedring af resultat af primær drift før særlige poster i Nordamerika, og for hele 2010 forventes et positivt resultat. Forbedringen kan primært henføres til:

- højere volumen og et forbedret produkt- og prismiks
- en forbedret terminsafdækning af kursforholdet mellem USD og CAD

Resultatet inden for Andre forretningsområder, der omfatter Hartmann Technology, kraftvarmeværket samt omkostninger forbundet med koncernfunktioner, forventes samlet set uændret i 2010.

Koncernomsætning og indtjening er normalt højere i 1. og 4. kvartal end i 2. og 3. kvartal.

Investeringer

Hartmanns strategi vedrørende investeringer i automatisering og effektivisering af produktionen forventes i 2010 at medføre engangsinvesteringer i niveauet 10-20 mio. kr. Således forventes de samlede anlægsinvesteringer at ligge i niveauet 100-110 mio. kr.

Forudsætninger

Hartmanns forventninger til udviklingen i omsætning og resultat i 2010 er baseret på den nuværende sammensætning af koncernens aktiviteter og de nedenfor nævnte forudsætninger.

Der er forudsat stabile energi- og råvarepriser i 2010 på niveau med priserne i 4. kvartal 2009. Hartmann indgår for en væsentlig del af energiforbruget fastprisaftaler med energileverandører for typisk op til omkring 12 måneder. Det er dog ikke muligt at indgå fastprisaftaler med energileverandører i alle lande, hvor Hartmann opererer. Koncernens samlede omkostninger til energi og råvarer forventes i 2010 at være lavere end i 2009. Det er ligeledes forudsat,

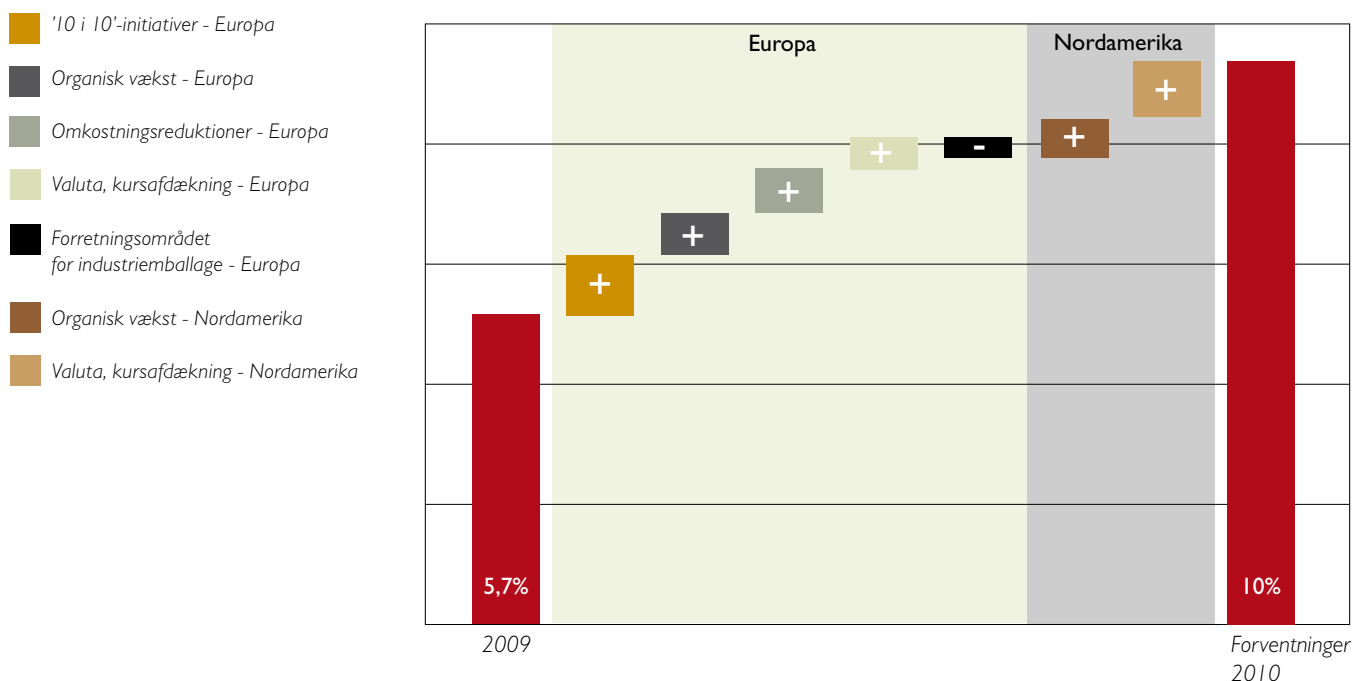
at salgspriserne forbliver stabile på niveauet ved indgangen til 2010. Negative afvigelser i forhold til disse forudsætninger kan få ugunstig indflydelse på resultatet i 2010.

Resultat af primær drift er eksponeret mod amerikanske dollar (USD), canadiske dollar (CAD), euro (EUR), engelske pund (GBP), polske zloty (PLN), ungarsk forint (HUF), svenske kroner (SEK) og norske kroner (NOK). I løbet af 2009 og i begyndelsen af 2010 er der indgået afdækning for hele 2010 af USD/CAD, som repræsenterer koncernens største valutatransaktionsrisici, samt for årets første ni måneder i 2010 af GBP/DKK, SEK/DKK, NOK/DKK og PLN/DKK.

Udsagn om fremtiden

Udsagnene om fremtiden i denne årsrapport afspejler Hartmanns nuværende forventninger til fremtidige begivenheder og økonomiske resultater. Udsagn om 2010 er i sagens natur forbundet med usikkerhed, og de opnåede resultater kan derfor afvige fra forventningerne. Forhold, som kan medføre, at de opnåede resultater afviger fra forventningerne, er blandt andet – men ikke begrænset til – udviklingen i konjunkturerne og de finansielle markeder, ændringer i love og regler på Hartmanns markeder, udvikling i efterspørgsel efter produkter, konkurrenceforhold samt energi- og råvarepriser. Se i øvrigt afsnittet om risikoforhold og note 34.

Forventet udvikling | Overskudsgrad før særlige poster

Risikoforhold

Det er et centralt mål for Hartmanns ledelse at sikre, at koncernens risikoforhold til enhver tid er tilfredsstillende belyst, og at Hartmann har etableret politikker og procedurer, der sikrer en effektiv styring af identificerede risici.

Hartmann er i forbindelse med driften udsat for en række kommercielle og finansielle risici. Hartmann forholder sig løbende aktivt til disse risici, og herudover gennemgår bestyrelsen sammen med direktionen koncernens risici. Her identificeres og vurderes væsentlige risici, som kan påvirke Hartmanns operationelle og finansielle mål. Formålet med risikostyringen er at identificere de forskellige risikoområder i Hartmann, fastlægge håndteringen af risici samt sikre en optimal balance mellem risiko og afkast.

Kommercielle risici

Afhængighed af kunder

Hartmanns salg er fordelt på et relativt begrænset antal store kunder samt et større antal mindre kunder. Kontrakterne med kunderne indgås typisk for en 12 måneders periode. Det vurderes, at kundeporteføljen vil udvikle sig mod færre og større kunder, og at Hartmann derfor i fremtiden vil blive mere afhængig af denne kundegruppe.

Såfremt en eller flere større kunder opsig kontrakter med Hartmann, kan det få væsentlig negativ indvirkning på koncernens resultater.

Efterspørgslen efter æg

Hartmanns kerneforretning består i salg af ægemballage, og derfor er koncernen afhængig af efterspørgslen efter æg. Forbruget af æg påvirkes af en lang række faktorer, der er uden for Hartmanns kontrol, herunder sundhedsopfattelser og frygt for fugleinfluenza, salmonella mv. Derimod har den seneste periodes lavkonjunktur bekræftet, at forbruget af æg og dermed efterspørgslen efter Hartmanns produkter har været robust overfor nedgang i den økonomiske vækst.

Afhængighed af leverandører

Hartmann anvender en række leverandører af de råvarer, som anvendes i produktionen. Såfremt aftalerne med en eller flere af disse leverandører ophæves eller misligholdes, eller leverandørerne af andre årsager undlader at leve op til deres forpligtelser, kan det betyde, at Hartmann enten ikke får leveret de nødvendige råvarer eller bliver nødt til at foretage køb fra alternative leverandører, hvilket ikke nødvendigvis kan ske på samme vilkår.

Hartmann har indgået aftaler med flere forskellige leverandører af både returpapir, energi og andre råvarer, og desuden er spredningen af produktionen på en række forskellige lokationer i Europa medvirkende til at sikre fleksibilitet i forhold til leverandørerne.

Udsving i råvarepriser

Hartmann er afhængig af indkøbspriserne på de råvarer, som indgår i produktionen. I særdeleshed er Hartmann eksponeret for udsving i indkøbspriserne på returpapir og energi (elektricitet og gas), som er de væsentligste råvarer i produktionen.

Resultatfølsomheden i forhold til returpapirprisudviklingen er søgt begrænset via fastpris- og rammeaftaler. Disse aftaler, der er indgået med visse af de største papirleverandører, medfører, at udviklingen i markedsprisen på returpapir først slår fuldt igennem på Hartmanns indkøbspris med en vis forsinkelse, hvilket kan forbedre mulighederne for at foretage de nødvendige tilpasninger. Herudover har Hartmann indgået fastprisaftaler med energileverandører for typisk 12 måneder for en væsentlig del af energiforbruget. Det er dog ikke muligt at indgå fastprisaftaler med energileverandører i alle de lande, hvor Hartmann opererer.

Miljømæssige og sociale risici

Miljømæssige risici

Hartmanns aktiviteter, herunder produktion, salg, anvendelse, opbevaring og bortskaffelse af produkter er underlagt en række miljømæssige love og regler. De miljømæssige risici overvåges både lokalt og fra Hartmanns afdeling for bæredygtig udvikling. Hartmanns ledelsesmodel for miljø STEP® Environment sikrer effektivt og professionelt, at belastninger af det eksterne miljø enten forebygges, afhjælpes eller nedbringes til et minimum. Hartmann afholder og forventer også fremover at skulle afholde betydelige omkostninger og ressourcer på at efterleve og overholde miljømæssige love og regler i de lande, hvor koncernen har aktiviteter. Læs mere om bæredygtig udvikling under 'Redegørelse for samfundsansvar'.

Hartmann er blandt andet omfattet af regler om begrænsning af støj, regler for udledning af spildevand, bortskaffelse af affald samt underlagt EUs CO₂-kvoteordning. Det er Hartmanns politik at drive alle produktionsanlæg på en miljømæssigt forsvarlig måde og i overensstemmelse med koncernens bæredygtighedsprincipper og ledelsesmodel for miljø. De europæiske produktionsanlæg er alle ISO 14001 certificeret.

Sociale relationer og risici

Sikring af medarbejderes sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, beskyttelse af menneskelige værdier i det omgivende samfund samt beskyttelse af de mennesker, der er i kontakt med Hartmann eller med Hartmanns produkter, har høj prioritet. Hartmanns ledelsesmodel STEP® Human sikrer, at sundheden og sikkerheden på arbejdspladsen lever op til koncernens krav. Ledelsesmodellen medfører endvidere, at Hartmann håndterer sit sociale ansvar på en effektiv måde og optræder som ansvarlig virksomhed i alle de lande, hvor koncernen opererer.

Forsikringsforhold

Hartmann har et omfattende forsikringsprogram, der afspejler omfanget af koncernens aktiviteter samt disses geografiske placering. En gang årligt gennemgås forsikringsprogrammet med den globale rådgivningsvirksomhed, således at der løbende foretages tilpasninger, der understøtter Hartmanns udvikling og dermed minimerer en eventuel påvirkning af koncernens resultat.

Hartmanns største enkeltstående risiko er totalskade på en fabrik som følge af brand, idet reetablering af produktionsfaciliteterne vil være tidskrævende og dermed indebære risiko for tab af markedsandele samt driftstab. Hartmann har derfor tegnet en all risk forsikring for alle produktionsanlæg, som blandt andet omfatter brandskade og driftstab. Herudover arbejder Hartmann systematisk med forebyggelse af skader og har i samarbejde med koncernens forsikringsmægler implementeret et Risk Management-program for koncernen. Hartmanns forsikringsprogram omfatter erhvervs- og produktansvar, ejendom og løsøre, driftstab, arbejdsskade, personskade samt miljøansvar.

Finansielle risici

Udviklingen i Hartmanns resultat og egenkapital er påvirket af en række finansielle risici, herunder valuta-, rente-, likviditets- og kreditrisici.

Hartmann har centraliseret styringen af finansielle risici i den centrale koncernfinansfunktion, der samtidig fungerer som servicecenter for alle dattervirksomheder.

Hartmann anvender afledte finansielle instrumenter, primært valuta- og renteswaps samt termins- og optionskontrakter, til afdækning af en række af de finansielle risici, der kan henføres til koncernens kommercielle aktiviteter. Koncernen foretager ikke spekulative dispositioner.

De finansielle risici og styringen heraf er uddybet i note 34 og 71.

Økonomiske resultater i Ægemballage Nordamerika

Særligt for Ægemballage Nordamerika kan de fremtidige realiserede økonomiske resultater være påvirket af enkeltstående uventede begivenheder uden for Hartmanns kontrol og medføre, at Hartmanns fremtidige realiserede økonomiske resultater afviger væsentligt fra det forventede. For Ægemballage Nordamerika er de afgørende forudsætninger, at salgs- og volumenforudsætningerne kan realiseres, samt at valutakursen på CAD i forhold til USD ikke udvikler sig negativt for Hartmann. Såfremt en eller flere af disse forudsætninger eller omstændigheder udvikler sig negativt, kan det få væsentlig negativ indvirkning på koncernens resultater. Ledelsen

følger udviklingen på den nordamerikanske fabrik nøje for løbende at afveje forholdet mellem risici og de langsigtede strategiske perspektiver for koncernen.

Interne kontrol- og risikostyringsystemer

Internt kontrolmiljø

Hartmann har i forbindelse med regnskabsaflæggelsesprocessen etableret en række interne kontroller for at sikre, at den finansielle rapportering giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation. De interne kontroller og risikostyringen sikrer samtidig, at den finansielle rapportering udarbejdes i overensstemmelse med gældende lovgivning og standarder.

Direktionen i Hartmann har det overordnede operationelle ansvar for risikostyring og interne kontroller i forbindelse med regnskabsaflæggelsen og vurderer i samarbejde med den lokale ledelse i de respektive selskaber, om der eksisterer et hensigtsmæssigt og effektivt kontrolmiljø.

Risikostyring og intern kontrol af regnskabsaflæggelsen varetages af Hartmanns centrale finansfunktion, som udarbejder koncernpolitikker og manualer på regnskabsområdet og sikrer faste procedurer for regnskabsudarbejdelse, herunder vurdering af ny regnskabsregulering og præsentation af den finansielle rapportering til Hartmanns interessenter.

Der sker en løbende systematisk vurdering af regnskabsaflæggelsesprocessen i samarbejde med revisionsudvalget, som varetages

af den samlede bestyrelse. Revisionsudvalgets arbejde og fokusområder opdateres årligt i form af en årsplan. Årsplanen er tilrettelagt således, at revisionsudvalget blandt andet overvåger regnskabsaflæggelsesprocessen i forbindelse med offentliggørelse af årsrapport og delårsrapporter, herunder en gennemgang af den anvendte regnskabspraksis samt væsentlige regnskabsmæssige skøn og vurderinger.

Ledelsens organisering og ansvarsfordeling

Bestyrelsen har en række kontrolopgaver i relation til sikring af den fornødne kvalitet i regnskabsaflæggelsen, herunder selskabets finansielle risikoeksponering.

Den samlede bestyrelse har valgt at fungere som revisionsudvalg, hvilket resulterer i, at bestyrelsen pr. 1. januar 2009 har følgende yderligere ansvarsområder:

- Overvåge regnskabsaflæggelsesprocessen
- Overvåge om virksomhedens interne kontrolsystem og risikostyringsystemer fungerer effektivt
- Overvåge den lovpligtige revision af årsrapporter, herunder gennemgang af revisionsstrategi og revisionsprotokollater
- Overvåge og kontrollere revisors uafhængighed, herunder særligt leveringen af yderligere tjenesteydelser til virksomheden

Direktionens ansvarsopgaver i relation til regnskabsaflæggelsen fremgår af bestyrelsens forretningsorden samt gældende selskabslovgivning.

Aktionær- og børsforhold

Hartmann søger at levere rettidig og fyldestgørende information om forretningsaktiviteterne og arbejder aktivt for at udbrede og styrke interessen for selskabet i aktiemarkedet.

Aktiekapital

Hartmann har én aktieklasse, og hver aktie har én stemme. Alle aktionærer har derfor lige adgang til at stille forslag, deltage, ytre sig og stemme på generalforsamlingen.

Der er ikke sket ændringer i aktiekapitalen i 2009.

I slutningen af 2009 steg kursen på Hartmann-aktien under stigende omsætning. Aktien startede året i kurs 70,5 og sluttede året i kurs 95,0 svarende til en stigning på 35%. Aktiens gennemsnitlige daglige omsætning på Nasdaq OMX Copenhagen A/S beløb sig til 0,3 mio. kr. i 2009.

Hartmann har en prisstillerordning med Danske Bank A/S, der sikrer, at der til stadighed stilles købs- og salgspriser i Hartmann-aktien.

Ejerkreds

Ved årets udgang havde Hartmann 1.875 navnenoterede aktionæ-

rer, som tilsammen repræsenterede 5,9 mio. aktier svarende til 84% af Hartmanns aktiekapital. 59% af Hartmanns navnenoterede kapital var ved årets udgang ejet af selskabets fire største aktionærer.

Følgende aktionærer har over for Hartmann oplyst at besidde 5% eller derover af aktiekapitalen:

- LD Equity I K/S, Danmark (20,6%)
- Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP), Danmark (13,4%)
- EDJ-Gruppen, Danmark (12,8%)
- B.H.F. Invest A/S (Brødrene Hartmanns Fond), Danmark (12,2%)

Pr. 31. december 2009 havde Hartmann en beholdning af egne aktier på 1,4% af aktiekapitalen.

Pr. 31. december 2009 ejede Hartmanns bestyrelse og direktion 0,2% af aktiekapitalen. Bestyrelsen og direktionen er registreret på Hartmanns insiderliste og har kun mulighed for at handle

Stamdata | Hartmann-aktien

Fondsbørs Indeks	NASDAQ OMX Copenhagen A/S SmallCap
Fondskode	DK0010256197
Kortnavn	HART
Nominel aktiekapital	140.301.800 kr.
Nominel stykstørrelse pr. aktie	20 kr.
Antal aktier	7.015.090
Bloomberg-kode	HART DC

Fordeling af aktionærer | i %

Hartmann-aktier i en periode på fire uger efter offentliggørelse af regnskabsmeddelelser eller andre tilsvarende finansielle meddelelser, jf. Hartmanns interne regler. Aktiehandler er underlagt indberetningspligt.

Udbytte

Det er bestyrelsens generelle indstilling at udbetale et årligt udbytte til aktionærerne på minimum ca. 30% af årets resultat. Udlodning af udbytte vil dog altid ske under hensyntagen til Hartmanns planer for vækst og selskabets likviditetsbehov.

Bestyrelsen vil på generalforsamlingen den 20. april 2010 foreslå, at der som følge af årets resultat udbetales udbytte for 2009 på 1,50 kr. pr. aktie, hvilket repræsenterer ca. 30% af årets resultat.

Analysedækning

Hartmann-aktien dækkes af:

- Danske Equities, Kenneth Leiling
- Nordea Markets, Dan Wejse

Investor relations

Hartmanns mål er at give investorer og analytikere bedst mulig indsigt i de forhold, der vurderes at være relevante for at sikre en effektiv og fair kursdannelse på Hartmann-aktien. Kontakten til

analytikere og investorer varetages af direktionen og IR-funktionen og sker under hensyntagen til de lovgivningsmæssige krav og med udgangspunkt i Hartmanns standarder for god selskabsledelse. Hartmanns investor relations- og pressepolitik findes på www.hartmann-packaging.com/investor.

Bliv abonnent på Hartmann-nyheder

Hartmann opfordrer interesserede til at tilmelde sig den gratis nyhedsjeneste og via e-mail eller RSS feed få tilsendt finansielle rapporter og selskabsmeddelelser samtidig med offentliggørelse til markedet. Tilmelding kan ske på www.hartmann-packaging.com/investor.

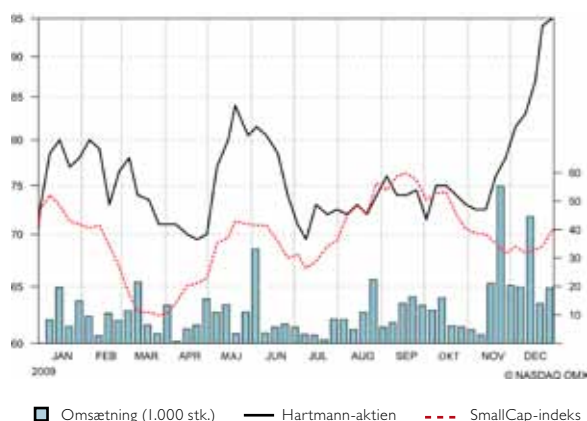
Kontakt

Peter A. Poulsen, adm. direktør
pap@hartmann-packaging.com
 Telefon: 45 97 00 00 eller 51 51 40 69

Ann-Louise Elkjær, IR & Communications Manager
aej@hartmann-packaging.com
 Telefon: 45 97 00 00 eller 20 33 86 93

Ruth Pedersen, executive secretary
rp@hartmann-packaging.com
 Telefon: 45 97 00 00 eller 21 20 60 28

Kursudvikling | 2009

Finanskalender | 2010

17. marts 2010	Årsrapport 2009
18. marts 2010	Præsentation af Årsrapport 2009 kl. 8:15 på Hartmanns adresse, Ørnegårdsvej 18, 2820 Gentofte
20. april 2010	Ordinær generalforsamling kl. 14:00 afholdes hos PLESNER Advokatfirma, Amerika Plads 37, 2100 København Ø
27. maj 2010	Delårsrapport for 1. kvartal 2010
24. august 2010	Delårsrapport for 1. halvår 2010
25. august 2010	Præsentation af delårsrapport for 1. halvår 2010 kl. 8:15 på Hartmanns adresse Ørnegårdsvej 18, 2820 Gentofte
23. november 2010	Delårsrapport for 3. kvartal 2010

Selskabsmeddelelser | 2009

4. marts 2009	Hartmann har indgået forlig med Lactosan Sanovo Holding A/S koncernen
19. marts 2009	Revideret finanskalender for 2009
19. marts 2009	Årsrapport 2008: Et godt år for Hartmann
2. april 2009	Forslag til overordnede retningslinjer for incitamentsafslønning i Brødrene Hartmann A/S
2. april 2009	Indkaldelse til ordinær generalforsamling
21. april 2009	Vedtægter for Brødrene Hartmann A/S
21. april 2009	Generalforsamling afholdt
23. april 2009	Annullering af aktieoptionsprogram
28. april 2009	Indkaldelse til ekstraordinær generalforsamling
19. maj 2009	Vedtægter for Brødrene Hartmann A/S
19. maj 2009	Ekstraordinær generalforsamling afholdt
28. maj 2009	Delårsrapport for 1. kvartal 2009: Udvikling som forventet
6. august 2009	Struktur- og ledelsesændring i Industriemballage
27. august 2009	Delårsrapport for 1. halvår 2009: Koncernens resultat er samlet set som forventet
24. november 2009	Finanskalender 2010
24. november 2009	Delårsrapport pr. 30. september 2009: Et stærkt 3. kvartal 2009

Corporate governance

I 2009 fortsatte Hartmann sit fokus på løbende at optimere selskabets overordnede ledelse. Direktionen blev udvidet, et aktieoptionsprogram blev annulleret, og der blev igangsat nye initiativer på revisionsområdet.

Hartmann følger alle anbefalingerne for god selskabsledelse

Bestyrelsen tager løbende stilling til NASDAQ OMX Copenhagen A/S' anbefalinger for god selskabsledelse. Det er bestyrelsens opfattelse, at Hartmann følger alle anbefalingerne. Grundlaget for Hartmanns selskabsledelse er endvidere aktieselskabsloven, årsregnskabsloven, IFRS, værdipapirhandelsloven, regler for udstedere af aktier på NASDAQ OMX Copenhagen A/S, Hartmanns vedtægter samt god praksis for virksomheder af samme størrelsesorden og med samme internationale rækkevidde som Hartmann.

Bestyrelsens arbejde i 2009

Bestyrelsen holdt syv møder i 2009, og af særlige emner på dagsordenen var fastlæggelsen af Hartmanns tredje fase af strategiperioden, som blandt andet blev diskuteret på et strategiseminar i Ungarn, hvor bestyrelsen samtidig besøgte den ungarske fabrik. Bestyrelsen foretog i 2009 en selvevaluering for andet år i træk. Evalueringen blev afholdt med hjælp fra en ekstern konsulent og har ikke givet anledning til ændringer i bestyrelsesarbejdet eller bestyrelsens sammensætning.

Ledelsens aflønning

Med annulleringen af selskabets aktieoptionsprogram i 2009 vil direktionen med de nuværende vedtægter ikke fremover kunne tildeles aktieoptioner. Til gengæld er rammerne for direktionens kontante præstationsrelaterede bonus forhøjet fra maksimalt 33% til maksimalt 50% af den faste årlige gage. Den kontante variable incitamentsaflønning er genstand for årlig forhandling. For yderligere information om ledelsens aflønning henvises til note 7.

Nye corporate governance tiltag

Udvidelse af direktionen

Bestyrelsen udnævnte i februar 2010 Chief Commercial Officer (CCO) Magali Depras og Chief Operations Officer (COO) Søren Tolstrup til medlemmer af direktionen. Direktionen består nu af CEO Peter Arndrup Poulsen, CFO Tom Wrensted (fratræder pr. 30. april 2010 og efterfølges af Claus Frees Sørensen), CCO Magali Depras og COO Søren Tolstrup. Formålet med udvidelsen af direktionen er at styrke koncernledelsen og løbende sikre en kundeorienteret beslutningsproces, som er fuldt integreret i og koordineret med selskabets produktions- og supply chain-aktiviteter. Yderligere information om direktionen findes på side 31.

Annullering af aktieoptionsprogram

Hartmanns aktieoptionsprogram blev i april 2009 annulleret med virkning fra og med 2009. Baggrunden for annulleringen af aktieoptionsprogrammet var den herskende uro på de globale finansielle markeder og den deraf følgende volatilitet og vanskelighederne omkring fastsættelse af en korrekt og retvisende markedskurs på Hartmann-aktien. Aktieoptioner tildelt direktionen i 2007 og 2008 er ikke annulleret. Bestyrelsen aflønnes ikke via aktieoptionsprogrammer eller øvrige bonusprogrammer. Se også note 8.

Ny revisor

Deloitte Statsautoriseret Revisionsaktieselskab blev på generalforsamlingen den 21. april 2009 valgt som ny revisor. Der er i løbet af året etableret nye procedurer og processer for revisions samarbejdet.

Etablering af revisionsudvalg

Nye regler kræver, at der etableres et revisionsudvalg i børsnoterede virksomheder, og at dette udvalg skal have mindst ét uafhængigt medlem med kvalifikationer inden for regnskabsvæsen og/eller revision. Bestyrelsen i Hartmann har besluttet kollektivt at påtage sig revisionsudvalgets opgaver. Revisionsudvalgets arbejde omfatter primært områderne risikostyring, regnskabsudarbejdelse, økonomisk rapportering og interne kontroller.

Læs mere på hjemmesiden

Den samlede, detaljerede gennemgang af Hartmanns praksis for god selskabsledelse findes på www.hartmann-packaging.com.

Bestyrelse og direktion

Bestyrelse

Erik Højsholt (1948)

- Valgt første gang i 2007 (formand siden 2007)
- Antal aktier: 4.900
- Frem til 2006 adm. direktør i Aarhus United A/S (tidl. Aarhus Oliefabrik A/S). Beskæftiger sig i dag udelukkende med bestyrelsesarbejde o.lign.
- FB: Auriga Industries A/S, Cheminova A/S, BJ A/S, FCMB ApS, R2 Group A/S, Fluxome Sciences A/S, Brødrene Kier A/S, Novopan Træindustri A/S, K/S Golfcenter Holme Bjerge
- NB: Jeka Fish A/S
- MB: Royal Unibrew A/S, Hans Schourup A/S, Good Food Group A/S, Vilhelm Kiers Fond og Aarhus Universitet

Walther Vishof Paulsen (1949)

- Valgt første gang i 2005 (næstformand siden 2005)
- Antal aktier: 0
- Frem til 2000 koncerndirektør og medlem af direktionen i Carlsberg A/S. Beskæftiger sig i dag udelukkende med bestyrelsesarbejde o.lign.
- FB: Hotel Koldingfjord A/S
- NB: C.W. Obel A/S
- MB: Investeringsforeningen Danske Invest, Dan-Ejendomme A/S, Dan-Ejendomme Holding A/S, Dan-Ejendom investering A/S, Det Obelske Familiefond, Sanistål A/S, Arkil A/S, Arkil Holding A/S og Dantherm A/S

Jan Peter Antonisen** (1965)

- Valgt første gang i 2008
- Antal aktier: 0
- Teamlederafløser hos Brødrene Hartmann A/S i Tønder, Danmark siden 1993

Ove Brandt** (1964)

- Valgt første gang i 2006
- Antal aktier: 144
- De-inkingmedarbejder hos Brødrene Hartmann A/S i Tønder, Danmark siden 1986

Niels Hermansen (1953)

- Valgt første gang i 2006
- Antal aktier: 0
- Direktør i Stjerneskansen Holding Aps. Frem til 2005 adm. dir. i emballagevirksomheden Neoplex/Mondi Packaging Nyborg A/S og forinden i Fritz Hansen A/S. Beskæftiger sig i dag udelukkende med bestyrelsesarbejde o.lign.
- FB: Fredericia Furniture A/S, R. Færch Plast A/S, I508 DK Holding A/S og Signal Clothing AS
- NB: VIKAN AS og Vissingfonden
- MB: Færch Holding AS

Peter-Ulrik Plesner* (1946)

- Valgt første gang i 1982
- Antal aktier: 570
- Siden 1974 advokat og fra 1978 partner i PLESNER Advokatfirma
- FB: EVA Denmark A/S, Johan Mangor A/S, Piet Hein A/S, Triumph International Textil A/S, Brødrene Hartmanns Fond og B.H.F Invest A/F
- MB: Ida Løfbergs Fond
- Formand for Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse, medlem af en række juridiske foreninger i Danmark og udlandet

Hans Vilhelmsen** (1961)

- Valgt første gang i 2006
- Antal aktier: 600
- Procesoperatør hos Brødrene Hartmann A/S i Tønder, Danmark siden 1985

Direktion

Peter Arndrup Poulsen (1962)

- Antal aktier: 6.825
- Antal aktieoptioner: 13.196
- Administrerende direktør (CEO) i Brødrene Hartmann A/S siden 1. oktober 2006. Har gennem de seneste 20 år haft en række lederstillinger inden for bl.a. byggematerialeindustrien, herunder som adm. dir. i byggematerialevirksomheden L. Hammerich & Co. A/S og i møbelvirksomheden ScanCom International A/S
- MB: Per Aarsleff A/S, Noble-Nordmann A/S, Noble-Nordmann Holding A/S samt en række af Hartmanns dattervirksomheder

Tom Wrensted (1965)

- Antal aktier: 0
- Antal aktieoptioner: 2.183
- Koncernfinansdirektør (CFO) i Brødrene Hartmann A/S og medlem af koncerndirektionen siden 2007, hvor han kom fra stillingen som økonomidirektør i Hartmann Nordamerika. Har tidligere været økonomidirektør for ISS Healthcare. Inden da beklædte han en række stillinger inden for det finansielle område i Ecco Danmark A/S og siden i Danfoss A/S afsluttende med en stilling som Finance Manager for Danfoss i Japan og Korea
- NB: Danfiber A/S
- MB: DanBørs A/S samt en række af Hartmanns dattervirksomheder
- Tiltræder maj 2010 som CFO i GEA Process Engineering

Magali Depras (1968)

- Antal aktier: 0
- Chief Commercial Officer (CCO) i Brødrene Hartmann A/S og medlem af koncerndirektionen fra februar 2010. Har været ansat hos Brødrene Hartmann siden 1991, hvor hun startede i den franske dattervirksomhed. Fra 2002 blev hun salgsansvarlig for Vest- og Østeuropa og har siden 2006 været Geschäftsführer/administrerende direktør for det europæiske salgskontor i Tyskland. Udnævnt til CCO i 2010

Søren Tolstrup (1974)

- Antal aktier: 0
- Chief Operations Officer (COO) i Brødrene Hartmann A/S og medlem af koncerndirektionen fra februar 2010. Har været ansat hos Brødrene Hartmann A/S siden 2004, først som direktionsassistent og efterfølgende som Business Development Manager. I perioden 2006 til 2007 var han Supply Chain Director og blev derefter udnævnt til COO. Har en baggrund som konsulent i McKinsey

* Anses ikke som et uafhængigt medlem af bestyrelsen grundet sin rolle som professionel rådgiver for selskabet, jf. NASDAQ OMX Copenhagen A/S' anbefalinger for god selskabsledelse.

** Medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem

FB: Formand for bestyrelsen

NB: Næstformand for bestyrelsen

MB: Medlem af bestyrelsen

Alle generalforsamlingsvalgte medlemmer af bestyrelsen er på valg hvert år. Oplysningerne på disse sider er opgjort primo marts 2010.

Miljøfokus i marketingaktiviteter

Hartmann Nordamerika blev tildelt Crystal Egg Award af U.S. Poultry & Egg Association, som er verdens største fjerkræorganisation. Hartmann Nordamerika modtog prisen for på en særlig måde at have sat fokus på de miljømæssige fordele med Hartmanns emballage ved International Poultry Expo i Atlanta i januar 2009. Læs mere på www.poultryegg.org.

Redegørelse for samfundsansvar

Nedbringelse af energiforbruget samt videreudvikling af et unikt koncept for bæredygtighed til kunder og samarbejdspartnere har været i fokus i 2009.

I Hartmann er systematisk og professionelt arbejde med bæredygtighed en integreret del af forretningsmodellen – og har været det i en årrække. Principperne og målene for bæredygtighed omfatter såvel udviklingen af virksomhedens produkter som måden at drive virksomhed på.

Hartmann har formuleret 10 principper, der sætter den overordnede ramme for virksomhedens arbejde med bæredygtighed:

1. Sunde og sikre arbejdsbetingelser
2. Trivsel for medarbejdere og deres familie
3. Rimelige lønvilkår
4. Gode relationer til lokalsamfundet
5. Ikke-diskriminering og lige muligheder
6. Organisationsfrihed og retten til kollektive forhandlinger
7. Nej til tvangsarbejde
8. Forebyggelse af børnearbejde
9. Afstår fra bestikkelse og korrupsion
10. Proaktiv miljøbeskyttelse

Principperne er i overensstemmelse med de 10 principper i FNs Global Compact, som Hartmann tilsluttede sig i 2003. De implementeres i virksomheden ved hjælp af Hartmanns egenudviklede STEP-modeller (se senere i dette afsnit).

Ifølge Hartmanns forretningsmodel skal bæredygtighed indgå i alle produkter og udviklingen af nye med henblik på at udvide anvendelsen af produkter i miljøvenligt støbepap baseret på returpapir.

Hartmann deltager også løbende i internationale forskningsprojekter og netværk til fremme af bæredygtighed. Endvidere udgør samarbejde med og rådgivning af kunder en voksende del af Hartmanns eksterne arbejde.

Unikt samarbejde med kunder om bæredygtighed

For Hartmann er det vigtigt at opnå et højt niveau for viden om bæredygtig udvikling internt i organisationen og effektivt at bringe denne viden videre til kunderne. Derfor har Hartmann etableret et omfattende samarbejde mellem salg, marketing og afdelingen for bæredygtig udvikling.

Initiativet er et resultat af, at kunder i stigende grad forventer, at Hartmann udover levering af støbepapemballage kan fungere som en professionel og proaktiv partner i spørgsmål om bæredygtighed. En partner, der kan hjælpe dem med at opnå egne mål inden for bæredygtig udvikling.

Udviklingen har resulteret i flere bæredygtigheds-workshops for store detailhandelskunder, temaer om bæredygtighed på messer og et intensivt salgstræningsprogram.

Et STEP® ad gangen

Hartmann vandt allerede i 2000 EU Kommissionens Management Award for Sustainable Developments for udviklingen af en livscyklus-baseret ledelsesmodel for miljømæssige og sociale tiltag i virksomheden, den såkaldte STEP®-model (STEP®: Systematic Tool for Environmental Progress). Hartmann har siden udviklet yderligere en STEP®-model, så koncernen i dag målrettet arbejder med STEP® Environment og STEP® Human. Læs mere om Hartmanns STEP® modeller på www.hartmann-packaging.com.

De vigtigste STEP®-resultater i 2009 er

- 10% reduktion af Hartmanns energiforbrug pr. kilo produkt
- Omfattende vugge-til-grav livscyklusanalyse (LCA) af støbepapemballage
- Opnåelse af Compostability Certificate for Hartmanns støbepapemballage
- Medunderskrift af Klimaerklæringen udarbejdet af RBE, Rådet for Bæredygtig Erhvervsudvikling. Her stiller rådets med-

Produktets livscyklus afgørende for kundernes materialevalg

Hartmann arbejder systematisk med livscyklusanalyser (LCA) for at forbedre støbepapemballages miljøprofil. En vugge-til-grav livscyklusanalyse (LCA) inddrager alle de faktorer, der øver indflydelse på det naturlige miljø, fra råmaterialer, over energi og kemikalier til bortskaffelse. Disse faktorer indflydelse beregnes og analyseres og indgår i det samlede produkts livscyklus. Læs mere på www.e-m-f-a.eu.

lemmer skarpt på deres eget klimaarbejde og opfordrer til en større samfundsmæssig, international indsats

- Hartmann har været en aktiv part forud for COP15 og FNs Sign the Deal kampagne ved at tilkendegive sin støtte via FNs kampagne
- Fornyelse af alle relevante certifikater på alle europæiske fabrikker: ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001 og SA 8000

Hartmann reducerede energiforbruget med 10% i 2009

Hartmann tilsluttede sig i 2007 FNs 'Caring for Climate' charter og forpligtede sig dermed til at reducere sit carbon footprint og energiforbrug markant. Hartmann har fastsat sit mål for reduktion af energiforbruget til 20% pr. kilo produkt over tre år i perioden fra 2009 til 2011. Hartmann opnåede i 2009 en reduktion på 10%.

Hartmann fokuserer på seks områder for at nå sit mål om 20% energireduktion inden udgangen af 2011

- Investeringer i ny procesteknologi
- Vedligeholdelse og udskiftning af gammelt udstyr
- Træning og uddannelse af medarbejdere
- Vidensdeling
- Udarbejdelse af best practices på tværs af koncernen
- Inddragelse af ekspertbistand

Hartmann har en europæisk energiansvarlig, som leder forskellige initiativer på tværs af fabrikkerne. Hver fabrik har ligeledes en lokal energiansvarlig til implementering af initiativerne og til at videregive egne erfaringer og tiltag.

Livscyklusanalyser (LCA)

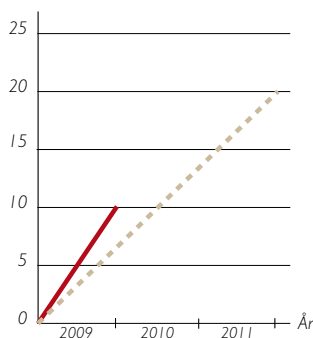
Hartmann har de seneste år systematisk arbejdet med livscyklusanalyser for at forbedre støbepapemballages miljøprofil, herunder CO₂-udledning. EMFA, European Moulded Fibre Association, har i 2009 koordineret en omfangsrig vugge-til-grav livscyklusanalyse (LCA) af støbepapemballage. Analysen er revideret af det uafhængige konsulentfirma, Pöyry Energy Consulting og indgår i stadig flere kunders overvejelser vedrørende materialevalg.

Fremskridtsrapport

Hartmann har udarbejdet en fremskridtsrapport i forbindelse med koncernens tilslutning til FNs Global Compact. Rapporten findes på www.hartmann-packaging.com.

Reduktion i energiforbrug | koncern

Pr. kilo produkt (%)

--- Mål for reduktion — Realiseret reduktion

Fremtidig indsats | CSR

- Yderligere reduktion af energiforbrug og CO₂ udledning inden 2012
- Salgsværktøjer, salgstræning og markedsføring af Hartmanns miljøvenlige emballage
- Fokus på EUs ECO-design, hvor Hartmann via produktudvikling designer mere miljøvenlig emballage

Tilslutning | standarder og initiativer

- FN Global Compact (2003)
- FN Caring for Climate charter (2007)
- Klimaerklæringen udarbejdet af RBE, Rådet for Bæredygtig Erhvervsudvikling (2009)

REGNSKAB

Indhold

Koncern- og moderselskabsregnskab

Totalindkomstopgørelse

36

Pengestrømsopgørelse

37

Balance, aktiver

38

Balance, passiver

39

Egenkapitalopgørelse

40

Noter

41

Påtegninger

82

Totalindkomstopgørelse

Beløb i mio. kr.

I. januar til 31. december		Koncern		Moderselskab	
		2009	2008	2009	2008
Note					
5	Nettoomsætning	1.379,6	1.490,9	510,3	606,8
6, 7	Produktionsomkostninger	(1.001,8)	(1.083,9)	(476,7)	(508,6)
	Bruttoresultat	377,8	407,0	33,6	98,2
7	Salgs- og distributionsomkostninger	(230,1)	(250,7)	(50,5)	(83,6)
7, 8	Administrationsomkostninger	(71,7)	(69,8)	(59,7)	(58,2)
9	Andre driftsindtægter	3,1	4,7	3,1	3,1
9	Andre driftsomkostninger	(0,1)	(0,3)	0,0	0,0
	Resultat af primær drift før særlige poster	79,0	90,9	(73,5)	(40,5)
10	Særlige indtægter	0,0	13,0	0,0	10,5
10	Særlige omkostninger	(11,7)	(37,7)	0,0	(51,8)
	Resultat af primær drift (EBIT)	67,3	66,2	(73,5)	(81,8)
	Resultat efter skat i associerede virksomheder	0,1	0,2	-	-
11	Finansielle indtægter	13,5	2,5	57,1	45,4
11	Finansielle omkostninger	(32,2)	(79,4)	(26,0)	(53,3)
	Resultat før skat (EBT)	48,7	(10,5)	(42,4)	(89,7)
12	Skat af årets resultat	(12,9)	7,8	23,2	30,4
	Årets resultat (EAT)	35,8	(2,7)	(19,2)	(59,3)
	Valutakursregulering, udenlandske dattervirksomheder	(2,0)	(9,4)	-	-
	Valutakursregulering, egenkapitallignende lån til dattervirksomheder	(0,9)	12,2	-	-
	Værdiregulering af sikringsinstrumenter overført til nettoomsætning	10,2	(5,5)	(0,9)	4,4
	Værdiregulering af sikringsinstrumenter overført til finansielle poster	8,7	(1,0)	7,6	0,0
	Værdiregulering af sikringsinstrumenter	7,4	(9,3)	(4,7)	(3,3)
25	Aktuarmæssige gevinster/(tab) på ydelsesbaserede pensionsordninger	(5,1)	0,5	0,0	0,0
12	Skat af anden totalindkomst	(2,9)	(1,1)	(0,5)	(0,3)
	Anden totalindkomst	15,4	(13,6)	1,5	0,8
	Totalindkomst i alt	51,2	(16,3)	(17,7)	(58,5)
13	Resultat pr. aktie i kr. (EPS)	5,2	(0,5)	-	-
13	Resultat pr. aktie i kr., udvandet (EPS-D)	5,2	(0,5)	-	-

Pengestrømsopgørelse

Beløb i mio. kr.

I. januar til 31. december		Koncern		Moderselskab	
		2009	2008	2009	2008
Note					
	Resultat af primær drift før særlige poster	79,0	90,9	(73,5)	(40,5)
	Afskrivninger	86,8	90,3	37,1	43,0
14	Regulering for andre ikke-kontante poster	(1,1)	(2,6)	(1,2)	(1,3)
14	Ændring i driftskapital	(36,3)	(3,4)	(35,7)	(10,2)
	Pengestrømme fra primær drift	128,4	175,2	(73,3)	(9,0)
	Indbetalinger af renter mv.	3,7	2,5	2,7	4,6
	Udbetaling af renter mv.	(19,7)	(44,6)	(16,2)	(43,6)
	Betalte restruktureringsomkostninger mv., netto	(6,1)	(3,6)	0,0	(3,6)
	Betalt selskabsskat, netto	(30,1)	(28,5)	0,1	(0,3)
	Pengestrømme fra driftsaktivitet	76,2	101,0	(86,7)	(51,9)
	Salg af immaterielle aktiver	0,7	0,0	0,7	0,0
	Salg af materielle aktiver	2,9	19,6	1,8	2,1
	Køb af materielle aktiver	(101,0)	(108,2)	(37,6)	(23,0)
	Modtaget udbytte fra associerede virksomheder	0,2	0,2	0,2	0,2
	Modtaget udbytte fra dattervirksomheder	-	-	38,2	40,6
	Modtaget offentlige tilskud	3,1	5,3	0,0	0,0
	Kapitalindskud i dattervirksomheder	-	-	(0,1)	(4,0)
	Pengestrømme fra investeringsaktivitet	(94,1)	(83,1)	3,2	15,9
	Pengestrømme fra drifts- og investeringsaktivitet (fri pengestrøm)	(17,9)	17,9	(83,5)	(36,0)
14	Ændring i langfristede gældsforpligtelser	(22,3)	(99,1)	(20,0)	(96,7)
	Ændring i langfristede tilgodehavender hos dattervirksomheder	-	-	44,3	51,3
	Salg af egne tegningsretter	0,0	2,2	0,0	2,2
	Provenu ved emission	0,0	218,5	0,0	218,5
	Pengestrømme fra finansieringsaktivitet	(22,3)	121,6	24,3	175,3
	Pengestrømme i alt	(40,2)	139,5	(59,2)	139,3
	Likvide beholdninger og bankgæld 1. januar	8,8	(131,1)	(23,1)	(165,9)
	Valutakursregulering	(7,7)	0,4	(7,3)	3,5
	Likvide beholdninger og bankgæld 31. december	(39,1)	8,8	(89,6)	(23,1)
	Likvide beholdninger og bankgæld 31. december indregnes således:				
	Likvide beholdninger	53,4	63,9	0,1	27,6
	Kreditinstitutter (kortfristede forpligtelser)	(92,5)	(55,1)	(89,7)	(50,7)
	Likvide beholdninger og bankgæld i alt	(39,1)	8,8	(89,6)	(23,1)

Pengestrømsopgørelsen kan ikke udledes alene af det offentliggjorte regnskabsmateriale.

Balance, aktiver

Beløb i mio. kr.

Note	Koncern		Moderselskab	
	2009	2008	2009	2008
	Langfristede aktiver			
	<i>Immaterielle aktiver</i>			
	Goodwill	10,7	10,7	10,7
	Øvrige immaterielle aktiver	10,1	0,1	10,1
15	Immaterielle aktiver i alt	20,8	10,8	20,8
	<i>Materielle aktiver</i>			
	Grunde og bygninger	163,6	158,1	33,6
	Produktionsanlæg og maskiner	443,1	435,5	155,6
	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	14,1	14,3	6,2
	Produktionsanlæg under opførelse	16,4	23,9	9,3
16	Materielle aktiver i alt	637,2	631,8	204,7
	<i>Andre langfristede aktiver</i>			
17	Kapitalandele i dattervirksomheder	-	-	347,0
18	Tilgodehavender hos dattervirksomheder	-	-	71,1
19	Kapitalandele i associerede virksomheder	3,8	3,9	0,3
20	Andre tilgodehavender	30,2	47,2	0,0
21	Udskudt skat	73,5	51,6	33,5
	Andre langfristede aktiver i alt	107,5	102,7	451,9
	Langfristede aktiver i alt	765,5	745,3	677,4
	<i>Kortfristede aktiver</i>			
22	Varebeholdninger	114,0	108,5	44,1
34	Tilgodehavender fra salg	225,0	225,8	35,7
23	Entreprisekontrakter	1,3	0,0	1,7
	Tilgodehavender hos dattervirksomheder	-	-	71,5
	Tilgodehavende selskabsskat	7,1	4,5	0,0
	Andre tilgodehavender	42,6	30,3	11,9
	Periodeafgrænsningsposter	7,5	10,5	3,0
	Likvide beholdninger	53,4	63,9	0,1
	Kortfristede aktiver i alt	450,9	443,5	168,0
	Aktiver i alt	1.216,4	1.188,8	845,4

Balance, passiver

Beløb i mio. kr.

Note	Koncern		Moderselskab		
	2009	2008	2009	2008	
	Egenkapital				
24	Aktiekapital	140,3	140,3	140,3	140,3
	Reserve for sikringstransaktioner	10,2	(8,9)	(1,1)	(2,6)
	Reserve for valutakursreguleringer	(33,3)	(33,4)	0,0	0,0
	Foreslået udbytte	10,5	0,0	10,5	0,0
	Overført resultat	379,8	358,2	66,8	96,4
	Egenkapital i alt	507,5	456,2	216,5	234,1
	<i>Langfristede forpligtelser</i>				
21	Udskudt skat	13,6	7,2	0,0	0,0
25	Pensionsforpligtelser	28,0	24,1	0,0	0,0
26	Lån	283,6	303,1	283,6	301,0
27	Offentlige tilskud	47,9	59,4	6,4	7,3
	Langfristede forpligtelser i alt	373,1	393,8	290,0	308,3
	<i>Kortfristede forpligtelser</i>				
26	Kortfristet del af lån	22,0	22,7	20,0	20,0
	Kortfristet del af offentlige tilskud	4,8	5,3	0,9	0,9
26	Kreditinstitutter	92,5	55,1	89,7	50,7
23	Entreprisekontrakter	0,0	0,5	0,0	0,5
	Forudbetalinger fra kunder	0,5	1,1	0,5	1,1
	Leverandørgæld	99,7	134,7	49,9	77,5
	Gæld til dattervirksomheder	-	-	122,3	79,5
	Gæld til associerede virksomheder	1,8	6,1	1,8	6,1
	Selskabsskat	5,0	4,4	0,5	0,0
28	Hensatte forpligtelser	1,3	1,8	1,6	1,8
29	Anden gæld	108,2	107,1	51,7	59,1
	Kortfristede forpligtelser i alt	335,8	338,8	338,9	297,2
	Forpligtelser i alt	708,9	732,6	628,9	605,5
	Passiver i alt	1.216,4	1.188,8	845,4	839,6

Egenkapitalopgørelse

Beløb i mio. kr.

Koncern						
	Aktiekapital	Reserve for sikrings-transaktioner	Reserve for valutakurs-reguleringer	Foreslået udbytte **	Overført resultat	Egenkapital i alt
Egenkapital 1. januar 2009	140,3	(8,9)	(33,4)	0,0	358,2	456,2
Årets totalindkomst	-	19,1	0,1	10,5	21,5	51,2
Aktieoptioner	-	-	-	-	0,1	0,1
Egenkapitalbevægelser i alt	0,0	19,1	0,1	10,5	21,6	51,3
Egenkapital 31. december 2009	140,3	10,2	(33,3)	10,5	379,8	507,5
Egenkapital 1. januar 2008	70,2	2,0	(30,2)	0,0	178,1	220,1
Årets totalindkomst	-	(10,9)	(3,2)	0,0	(2,2)	(16,3)
Aktivloft for pensionsordninger	-	-	-	-	(1,8)	(1,8)
Aktieoptioner	-	-	-	-	0,2	0,2
Salg af tegningsretter, egne aktier	-	-	-	-	2,2	2,2
Emission*	70,1	-	-	-	181,7	251,8
Egenkapitalbevægelser i alt	70,1	(10,9)	(3,2)	0,0	180,1	236,1
Egenkapital 31. december 2008	140,3	(8,9)	(33,4)	0,0	358,2	456,2
Moterselskab						
	Aktiekapital	Reserve for sikrings-transaktioner	Foreslået udbytte **	Overført resultat	Egenkapital i alt	
Egenkapital 1. januar 2009	140,3	(2,6)	0,0	96,4	234,1	
Årets totalindkomst	-	1,5	10,5	(29,7)	(17,7)	
Aktieoptioner	-	-	-	0,1	0,1	
Egenkapitalbevægelser i alt	0,0	1,5	10,5	(29,6)	(17,6)	
Egenkapital 31. december 2009	140,3	(1,1)	10,5	66,8	216,5	
Egenkapital 1. januar 2008	70,2	(3,4)	0,0	(28,4)	38,4	
Årets totalindkomst	-	0,8	0,0	(59,3)	(58,5)	
Aktieoptioner	-	-	-	0,2	0,2	
Salg af tegningsretter, egne aktier	-	-	-	2,2	2,2	
Emission*	70,1	-	-	181,7	251,8	
Egenkapitalbevægelser i alt	70,1	0,8	0,0	124,8	195,7	
Egenkapital 31. december 2008	140,3	(2,6)	0,0	96,4	234,1	

* Bruttoprovenu udgjorde 273,6 mio. kr., og heraf er afholdt 21,8 mio. kr. til omkostninger i forbindelse med emissionen i juni 2008.

** For regnskabsåret 2009 har bestyrelsen foreslået udbytte på 10,5 mio. kr. svarende til 1,5 kr. pr. aktie, der vil blive udbetalt til aktionærerne umiddelbart efter afholdelse af selskabets ordinære generalforsamling den 20. april 2010, forudsat at generalforsamlingen godkender bestyrelsens forslag. Da udbyttet er betinget af generalforsamlingens godkendelse, er dette ikke indregnet som en forpligtelse i balancen pr. 31. december 2009.

Noter

1	Regnskabsgrundlag	42
2	Regnskabsregulering	42
3	Væsentlige regnskabsmæssige skøn og vurderinger	43
4	Segmentoplysninger	44

Noter til totalindkomstopgørelsen

5	Nettoomsætning	46
6	Vareforbrug	46
7	Personaleomkostninger	46
8	Aktiebaseret vederlæggelse	48
9	Andre driftsindtægter og driftsomkostninger	49
10	Særlige poster	50
11	Finansielle indtægter og omkostninger	50
12	Skat af årets resultat	51
13	Resultat pr. aktie	52

Noter til pengestrømsopgørelsen

14	Pengestrømme	52
----	--------------	----

Noter til balancen

15	Immaterielle aktiver	53
16	Materielle aktiver	54
17	Kapitalandele i dattervirksomheder	56
18	Tilgodehavender hos dattervirksomheder	57
19	Kapitalandele i associerede virksomheder	58
20	Andre tilgodehavender	58
21	Udskudt skat	59
22	Varebeholdninger	61
23	Entreprisekontrakter	61
24	Aktiekapital	62
25	Pensionsforpligtelser	63
26	Kort- og langfristede forpligtelser	66
27	Offentlige tilskud	68
28	Hensatte forpligtelser	69
29	Anden gæld	69

Supplerende noter

30	Honorar til revisorer	70
31	Sikkerhedsstillelser og eventualforpligtelser	70
32	Operationel leasing	70
33	Øvrige kontraktlige forpligtelser	70
34	Finansielle risici	71
35	Afledte finansielle instrumenter	73
36	Nærtstående parter	74
37	Efterfølgende begivenheder	74
38	Anvendt regnskabspraksis	75

Noter

1. Regnskabgrundlag

Koncernregnskabet og moderselskabsregnskabet for 2009 for henholdsvis koncernen som Brødrene Hartmann A/S er aflagt i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere danske oplysningskrav til årsrapporter for børsnoterede selskaber, jf. IFRS-bekendtgørelsen udstedt i henhold til årsregnskabsloven.

Koncernregnskabet og moderselskabsregnskabet opfylder tillige International Financial Reporting Standards (IFRS) udstedt af International Accounting Standards Board (IASB).

Koncernregnskabet og moderselskabsregnskabet aflægges i danske kroner (DKK), der er præsenteringsvaluta for koncernens aktiviteter og den funktionelle valuta for moderselskabet.

Koncernregnskabet og moderselskabsregnskabet aflægges på basis af historiske kostpriser, bortset fra afledte finansielle instrumenter og aktieoptioner, der måles til dagsværdi.

Den anvendte regnskabspraksis, som er beskrevet i note 38, er anvendt konsistent i regnskabsåret og for sammenligningstallene.

2. Regnskabsregulering

Nye regnskabsstandarder i 2009

Hartmann har implementeret alle nye og reviderede regnskabsstandarder og fortolkningsbidrag, der er godkendt af EU, og som har virkning for regnskabsår, der begynder 1. januar 2009 eller senere. Hartmann har vurderet, at de nye og reviderede standarder og fortolkningsbidrag, der har virkning fra 2009, enten ikke er relevante for koncernen og moderselskabet eller ikke har nogen væsentlig betydning.

Ændringer og fortolkningsbidrag der ikke er trådt i kraft og ikke er førtidsimplementeret

I 2009 udstedte IASB en række regnskabsstandarder, ændringer og fortolkningsbidrag, som er godkendt af EU pr. 31. december 2009 og derfor obligatorisk for koncernen og moderselskabet for regnskabsåret, der begynder 1. januar 2010 og fremover.

Betydningen af de regnskabsstandarder, ændringer og fortolkningsbidrag, der endnu ikke er trådt i kraft, vurderes ikke, at have væsentlig betydning for koncernregnskabet og moderselskabet fremover, og der er således ikke foretaget nogen førtidsimplementering.

Ændret præsentation

Den ændrede IAS 1 har betydet en ændret præsentation i form af introduktion af totalindkomstopgørelsen og en ændret rækkefølge af de primære opgørelser og enkelte nye oplysninger i koncern- og moderselskabsregnskabet.

Koncernen og moderselskabet har ændret sin præsentation af balancen, idet de langfristede regnskabsposter 'Realkreditinstitutter', 'Kreditinstitutter' og 'Anden gæld' er sammenlagt i regnskabsposten 'Lån' under langfristede forpligtelser. Sammenligningstal er tilpasset.

Da der alene er tale om en sammenlægning af regnskabsposter indenfor langfristede forpligtelser, der ikke påvirker balancen iøvrigt, vurderes ovenstående ændring ikke at være en ændring i henhold til IAS 1 omkring reklassifikation af poster i koncernregnskabet og moderselskabsregnskabet.

Koncernen har endvidere foretaget nogle mindre tilretninger af nøgletal, i overensstemmelse med Den Danske Finansanalytikerforenings vejledning. Sammenligningstal er tilrettet.

Noter

3. Væsentlige regnskabsmæssige skøn og vurderinger

Ved anvendelsen af koncernens og moderselskabets regnskabspraksis er det nødvendigt, at ledelsen foretager vurderinger og skøn af, samt opstiller forudsætninger for, den regnskabsmæssige værdi af aktiver og forpligtelser, som ikke umiddelbart kan udledes fra andre kilder.

De foretagne vurderinger, skøn og forudsætninger baseres på historiske erfaringer og andre relevante faktorer, som ledelsen vurderer forsvarlige efter omstændighederne, men som i sagens natur er usikre og uforudsigelige.

De foretagne skøn og de underliggende forudsætninger vurderes løbende. Ændringer til de foretagne regnskabsmæssige skøn indregnes i den regnskabsperiode, hvori ændringen finder sted samt fremtidige regnskabsperioder, hvis ændringen både påvirker den periode, hvori ændringen finder sted og efterfølgende regnskabsperioder.

Væsentlige regnskabsmæssige skøn, forudsætninger og usikkerheder

Indregning og måling af aktiver og forpligtelser er ofte afhængig af fremtidige begivenheder, hvorom der hersker en vis usikkerhed. I den forbindelse er det nødvendigt at forudsætte et hændelsesforløb, der afspejler ledelsens vurdering af det mest sandsynlige. I koncernregnskabet og moderselskabsregnskabet for 2009 er særligt følgende forudsætninger og usikkerheder væsentlige at bemærke, idet de har haft betydelig indflydelse på de i koncernregnskabet og moderselskabsregnskabet indregnede aktiver og forpligtelser og kan nødvendiggøre korrektioner i efterfølgende regnskabsår, såfremt de forudsatte hændelsesforløb ikke realiseres som forventet:

Genindvindingsværdi for goodwill

Fastlæggelse af nedskrivningsbehov på indregnede goodwillbeløb kræver opgørelse af kapitalværdier for de pengestrømsfrembringende enheder, hvortil goodwillbeløbene er fordelt. Opgørelse af kapitalværdien fordrer et skøn over forventede fremtidige pengestrømme i den enkelte pengestrømsfrembringende enhed samt fastlæggelse af diskonteringsfaktor. Den regnskabsmæssige værdi af goodwill i koncernregnskabet udgør pr. 31. december 2009 10,7 mio. kr. For nærmere beskrivelse af diskonteringsfaktorer mv. se note 15.

Genindvindingsværdi for aktiviteterne i segmentet Ægemballage Nordamerika

Fastlæggelse af nedskrivningsbehov på indregnede materielle aktiver og udskudte skatteaktiver kræver opgørelse af kapitalværdier for de nordamerikanske aktiviteter. Opgørelse af kapitalværdien fordrer et skøn over forventede fremtidige pengestrømme i udenlandsk valuta samt fastlæggelse af diskonteringsfaktor. Den regnskabsmæssige værdi af materielle aktiver pr. 31. december 2009 i segmentet Ægemballage Nordamerika udgør 108,6 mio. kr.

Udskudt skat

Ved målingen af udskudte skatteaktiver vurderes det, om de kommende års indtjening baseret på budgetter og driftsplaner vil gøre det muligt at anvende de midlertidige forskelle mellem skatte- og regnskabsmæssige værdier og skattemæssigt fremførbare underskud. Den regnskabsmæssige værdi af udskudte skatteaktiver udgør pr. 31. december 2009 73,6 mio. kr. For nærmere beskrivelse af udnyttelsesperiode mv. se note 21.

Genindvindingsværdi for langfristede andre tilgodehavender

Fastlæggelse af nedskrivningsbehov på indregnede langfristede andre tilgodehavender, som vedrører endnu ikke modtagne offentlige tilskud, beror på en række skøn og vurderinger. Den regnskabsmæssige værdi af langfristede andre tilgodehavender udgør pr. 31. december 2009 30,2 mio. kr. For nærmere beskrivelse af tilskudsvilkår mv. se note 27.

Noter

Beløb i mio. kr.

4. Segmentoplysninger

Segmentinformation

Hartmanns forretning er opdelt fire rapporteringspligtige segmenter, som afspejler koncernens produkter samt marked, denne opdeling svarer til koncernens interne økonomistyring og ledelsesrapportering. Der tilgås løbende segmentinformation til den øverste ledelse med henblik på dennes ressourceallokering og resultatevaluering.

Ingen operative driftssegmenter er sammenlagt for at udgøre de rapporterede segmenter.

Ægemballage Europa

Segmentet omfatter produktion og salg af ægemballage i støbepap. Produkterne produceres på de europæiske fabrikker og afsættes primært til ægproducenter, ægpakkerier og i stigende omfang detailkæder. Det europæiske salg koordineres fra salgskontoret i Tyskland.

Ægemballage Nordamerika

Segmentet omfatter produktion og salg af ægemballage i støbepap. Produkterne produceres primært på den nordamerikanske fabrik og afsættes til ægproducenter, ægpakkerier og stigende omfang detailkæder.

Industriemballage

Segmentet omfatter design, produktion og salg af industriemballage i støbepap. Produktsortimentet omfatter displayemballage til elektronik samt transportbeskyttelse. Produkterne produceres på den ungarske fabrik og afsættes som projektsalg til kunderne. Salget koordineres fra hovedkontoret i Danmark.

Andre forretningsområder

Segmentet omfatter kraftvarmeværket, Hartmann Technology (internt og eksternt maskinsalg) samt koncernfunktioner.

Øvrig segmentinformation

Ledelsen vurderer 'resultat af primær drift' for de rapporteringspligtige segmenter separat for at kunne træffe beslutninger i relation til ressourceallokering og resultatevaluering. Resultat af primær drift for de rapporteringspligtige segmenter opgøres efter samme regnskabspraksis som i koncernregnskabet. Koncernfinansiering (inklusive finansielle indtægter og omkostninger) samt selskabsskat er håndteret på koncernniveau og allokeres ikke ud på de rapporteringspligtige segmenter.

Segmentaktiverne og segmentforpligtelserne omfatter varebeholdninger, tilgodehavender fra salg samt leverandørgæld, som er direkte tilknyttet det enkelte segment.

I andre segmentoplysninger indgår investeringer i immaterielle og materielle aktiver samt af- og nedskrivninger.

Ingen enkeltstående kunde udgør mere end 10% af den eksterne omsætning.

Noter

Beløb i mio. kr.

4. Segmentoplysninger, fortsat	Ægemballage				Sum af rapporteringspligtige segmenter	Elimineringer	I alt
	Europa	Nordamerika	Industri-emballage	Andre forretningsområder			
2009							
Ekstern omsætning	1.099,8	163,2	47,7	68,9	1.379,6	-	1.379,6
Ekstern omsætning jf. koncernregnskabet							1.379,6
Resultat af primær drift før særlige poster	108,2	(7,1)	10,4	(34,3)	77,2	1,8	79,0
Særlige indtægter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Særlige omkostninger	(11,7)	0,0	0,0	0,0	(11,7)	0,0	(11,7)
Resultat af primær drift	96,5	(7,1)	10,4	(34,3)	65,5	1,8	67,3
Resultat efter skat i associerede virksomheder	-	-	-	-	-	-	0,1
Finansielle indtægter	-	-	-	-	-	-	13,5
Finansielle omkostninger	-	-	-	-	-	-	(32,2)
Resultat før skat, jf. koncernregnskabet							48,7
Varebeholdninger	70,1	27,6	6,5	10,9	115,1	(1,1)	114,0
Tilgodehavender fra salg	188,1	15,7	7,5	13,7	225,0	0,0	225,0
Langfristede aktiver	-	-	-	-	-	-	765,5
Kortfristede aktiver (udover varebeholdninger og tilgodehavender fra salg)	-	-	-	-	-	-	111,9
Aktiver i alt, jf. koncernregnskabet							1.216,4
Leverandørgæld	59,0	16,7	0,0	24,0	99,7	0,0	99,7
Langfristede forpligtelser	-	-	-	-	-	-	373,1
Kortfristede forpligtelser (udover leverandørgæld)	-	-	-	-	-	-	236,1
Forpligtelser i alt, jf. koncernregnskabet							708,9
Andre segmentoplysninger							
Investeringer immaterielle og materielle aktiver	69,6	18,4	1,3	11,7	101,0	0,0	101,0
Afskrivninger	78,7	10,7	3,8	7,3	100,5	(8,2)	92,3
Nedskrivninger, netto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2008							
Ekstern omsætning	1.141,6	123,0	126,0	100,3	1.490,9	-	1.490,9
Ekstern omsætning jf. koncernregnskabet							1.490,9
Resultat af primær drift før særlige poster	117,6	(27,2)	29,0	(23,7)	95,7	(4,8)	90,9
Særlige indtægter	0,0	6,4	8,4	4,6	19,4	(6,4)	13,0
Særlige omkostninger	0,0	0,0	(37,7)	0,0	(37,7)	0,0	(37,7)
Resultat af primær drift	117,6	(20,8)	(0,3)	(19,1)	77,4	(11,2)	66,2
Resultat efter skat i associerede virksomheder	-	-	-	-	-	-	0,2
Finansielle indtægter	-	-	-	-	-	-	2,5
Finansielle omkostninger	-	-	-	-	-	-	(79,4)
Resultat før skat, jf. koncernregnskabet							(10,5)
Varebeholdninger	67,3	19,6	14,3	9,1	110,3	(1,8)	108,5
Tilgodehavender fra salg	186,8	16,6	14,6	7,8	225,8	0,0	225,8
Langfristede aktiver	-	-	-	-	-	-	745,3
Kortfristede aktiver (udover varebeholdninger og tilgodehavender fra salg)	-	-	-	-	-	-	109,2
Aktiver i alt, jf. koncernregnskabet							1.188,8
Leverandørgæld	74,8	10,9	0,2	48,8	134,7	0,0	134,7
Langfristede forpligtelser	-	-	-	-	-	-	393,8
Kortfristede forpligtelser (udover leverandørgæld)	-	-	-	-	-	-	204,1
Forpligtelser i alt, jf. koncernregnskabet							732,6
Andre segmentoplysninger							
Investeringer immaterielle og materielle aktiver	107,0	6,2	27,5	6,4	147,1	(38,9)	108,2
Afskrivninger	76,5	10,1	11,5	9,5	107,6	(12,1)	95,5
Nedskrivninger, netto	0,0	0,0	36,6	0,0	36,6	0,0	36,6

Geografiske oplysninger

	Ekstert salg		Imm. og materielle aktiver i alt	
	2009	2008	2009	2008
Danmark	98,4	111,2	184,9	178,8
Vesteuropa	860,9	1.002,0	58,8	56,0
Central- og Østeuropa*	187,6	201,1	292,0	310,8
Nordamerika	168,9	123,0	108,6	87,9
Sydamerika	1,9	0,0	0,0	0,0
Asien	0,2	3,1	0,0	0,0
Andet	61,7	50,5	13,2	9,1
I alt	1.379,6	1.490,9	657,5	642,6

*Heraf indgår immaterielle og materielle aktiver i Ungarn med 229 mio. kr. (2008: 250 mio. kr.)

Geografiske oplysninger fordeles som følger:

Danmark	Danmark
Vesteuropa	Belgien, Finland, Frankrig, Holland, Italien, Norge, Schweiz, Storbritannien, Sverige, Tyskland og Østrig
Central- og Østeuropa	Baltikum, Kroatien, Polen, Rusland, Tjekkiet og Ungarn
Nordamerika	Canada, Mexico og USA
Sydamerika	Argentina, Brasilien og Chile
Asien	Japan, Kina og Sydøstasien
Andet	Israel og Australien

Noter til totalindkomstopgørelsen

Beløb i mio. kr.

	Koncern		Moderselskab	
	2009	2008	2009	2008
5. Nettoomsætning				
Salg af varer	1.370,6	1.451,4	482,4	528,6
Salgsværdi af årets produktion på entreprisekontrakter	9,0	39,5	26,7	77,2
Salg af tjenesteydelser til dattervirksomheder	-	-	1,2	1,0
Nettoomsætning i alt	1.379,6	1.490,9	510,3	606,8
6. Vareforbrug				
Årets vareforbrug	648,7	685,1	308,2	445,4
Årets nedskrivninger af varebeholdninger	0,1	0,4	0,1	0,4
Tilbageførte nedskrivninger på varebeholdninger	0,0	0,0	0,0	0,0
Vareforbrug i alt	648,8	685,5	308,3	445,8
7. Personaleomkostninger				
Personaleomkostninger fordeler sig således:				
Lønninger og vederlag	380,6	407,8	192,3	214,4
Pensionsomkostninger, ydelsesbaserede ordninger	2,9	3,4	0,0	0,0
Pensionsbidrag, bidragsbaserede ordninger	35,2	32,1	16,0	18,9
Andre udgifter til social sikring	20,9	23,4	2,6	3,6
Personaleomkostninger i alt	439,6	466,7	210,9	236,9
Personaleomkostninger indregnes således i regnskabet:				
Produktionsomkostninger	335,0	345,2	162,8	185,1
Salgs- og distributionsomkostninger	47,3	49,9	8,3	6,7
Administrationsomkostninger	45,8	71,6	39,8	45,1
Særlige omkostninger	11,5	0,0	0,0	0,0
Personaleomkostninger i alt	439,6	466,7	210,9	236,9
Antal medarbejdere				
Gennemsnitligt antal fuldtidsbeskæftigede	1.553	1.629	447	555
Pensionsforpligtelser fremgår af note 25.				

Noter til totalindkomstopgørelsen

Beløb i mio. kr.

7. Personaleomkostninger, fortsat

Vederlag til koncerndirektion, nøglemedarbejdere og bestyrelse

Aflønning af koncerndirektionen er baseret på en fast gage, pension, bonus samt øvrige goder i form af fri bil og telefon. Bonus tildeles individuelt efter en konkret målopfyldelse.

Koncerndirektionen og enkelte andre ledende medarbejdere har en aftale om, at såfremt en kontrollerende andel af aktierne i selskabet skifter ejer, forlænges opsigelsesvarslet til 24 måneder med virkning fra den dag, hvor aktierne sælges. Det forlængede varsel gælder indtil 18 måneder efter overdragelsen.

Fra februar 2010 er COO Søren Tolstrup og CCO Magali Depras en del af koncerndirektionen. I nedenstående oversigt indgår de begge under posten 'nøglemedarbejdere'.

Vederlag til koncerndirektion og nøglemedarbejdere	2009					2008
	Løn	Bonus	Pension	Øvrige goder	Total	Total
Peter Arndrup Poulsen	3,4	0,6	0,3	0,2	4,5	3,8
Tom Wrensted	2,4	0,4	0,2	0,2	3,2	2,6
Vederlag til koncerndirektion	5,8	1,0	0,5	0,4	7,7	6,4
Nøglemedarbejdere	14,4	1,0	0,9	0,4	16,7	7,7
Vederlag i alt	20,2	2,0	1,4	0,8	24,4	14,1

Vederlaget til bestyrelsen er et fast honorar, der godkendes på selskabets ordinære generalforsamling. Menige medlemmer honoreres med et årligt honorar på 150.000 kr. pr. medlem. Næstformanden modtager to gange menigt honorar og bestyrelsesformanden tre gange menigt honorar. Det er bestyrelsens anbefaling, at bestyrelsens vederlag for 2010 bevares uændret i forhold til 2009.

Vederlag til bestyrelsen	2009	2008
Tidligere bestyrelsesmedlemmer:		
Bestyrelsesformand	0,0	0,1
Nuværende bestyrelsesmedlemmer:		
Bestyrelsesformand	0,5	0,5
Næstformand	0,3	0,3
Menige medlemmer	0,8	0,8
Vederlag til bestyrelsen i alt	1,6	1,7

Noter til totalindkomstopgørelsen

Beløb i mio. kr.

8. Aktiebaseret vederlæggelse

Som det fremgår af selskabsmeddelelse nr. 6/2009 er selskabets aktieoptionsprogram fra og med 2009 annulleret, og der er således ikke tildelt aktieoptioner i 2009. I forbindelse med annulleringen af aktieoptionsprogrammet er der udbetalt kompensation til selskabets direktion og fem ledende medarbejdere. Den samlede kompensation for annulleringen af aktieoptionsforpligtelsen udgør 2,0 mio. kr.

Allerede tildelte aktieoptioner er tildelt med et antal styk, der modsvarede en værdi op til halvdelen af den årlige faste gage. 50% heraf tildeltes uden resultatmæssige betingelser, og op til yderligere 50% tildeltes i forhold til opfyldelsesgraden af bonusmål.

Hver option giver optionsejeren ret til erhvervelse af en eksisterende aktie a 20 kr. i selskabet. Optionerne kan udelukkende afregnes i aktier (egenkapital-baseret ordning). Aktieoptionsprogrammet afdækkes af selskabets beholdning af egne aktier.

Såfremt alle uudnyttede aktieoptioner (15.379 stk.) pr. 31.12.2009 bliver udnyttet, svarer det til 0,22% af aktiekapitalen.

Aktieoptionerne optjenes løbende fra tildelingstidspunktet og frem til udnyttelsestidspunktet. Aktieoptionerne kan udnyttes i en periode fra tre til fem år efter tildelingen. Til aktieoptionerne er knyttet forskellige betingelser i forbindelse med død, fratrædelse mv.

Med udgangspunkt i nedenstående forudsætninger er markedsværdien på tildelingstidspunktet af udestående aktieoptioner opgjort til 0,5 mio. kr. Den samlede omkostning for aktiebaseret aflønning i 2009 udgør 0,1 mio. kr. (2008: 0,1 mio. kr.).

Som følge af Tom Wrensteds fratrædelse med udgangen af april 2010, optjenes de aktieoptioner (6.789 stk.) som han fik tildelt i 2008 ikke.

Tildelt	Udnyttelsesperiode		Antal*					Udnyttelses-kurs*
	startår	slutår	01.01.2009	Udløbet	Ej optjent	Udnyttet	31.12.2009	
Direktionsmedlemmer								
2007	2010	2012	5.504	0	0	0	5.504	158,08
2008	2011	2013	16.664	0	(6.789)	0	9.875	107,92
Total			22.168	0	(6.789)	0	15.379	

Noter til totalindkomstopgørelsen

Beløb i mio. kr.

8. Aktiebaseret vederlæggelse, fortsat

Forudsætninger for beregningen af markedsværdien på tildelingstidspunktet:

	2009	2008
Markedsværdi pr. option, kr:*	-	32,9
Aktiekurs*	-	107,9
Udnyttelseskurs*	-	107,9
Volatilitet	-	30%
Gennemsnitlig risikofri rente	-	4,3%
Udbytterate	-	0%
Forventet løbetid	-	4 år

Aktiekursen og udnyttelseskursen beregnes som et gennemsnit af kursen på NASDAQ OMX Copenhagen A/S af Brødrene Hartmann A/S' aktier de første 10 børsdage efter offentliggørelse af årsrapporten.

Den anvendte volatilitet er udtryk for ledelsens bedste skøn på tildelingstidspunktet.

Den forventede løbetid er fastsat med udgangspunkt i, at udnyttelsestidspunktet ligger i midten af udnyttelsesperioden. Markedsværdien af aktieoptioner er baseret på Black-Scholes' formel til værdiansættelse af optioner.

* Justeret for favørelementet i forbindelse med aktieemissionen i juni 2008.

	Koncern		Moderselskab	
	2009	2008	2009	2008
9. Andre driftsindtægter og driftsomkostninger				
Andre driftsindtægter				
Gevinst ved salg af immaterielle og materielle aktiver	1,3	2,9	1,3	1,3
Licensindtægter	1,8	1,8	1,8	1,8
Andre driftsindtægter i alt	3,1	4,7	3,1	3,1
Andre driftsomkostninger				
Tab ved afhændelser af materielle aktiver	0,1	0,3	0,0	0,0
Andre driftsomkostninger i alt	0,1	0,3	0,0	0,0

Noter til totalindkomstopgørelsen

Beløb i mio. kr.

	Koncern		Moderselskab	
	2009	2008	2009	2008
10. Særlige poster				
Særlige indtægter				
Avance ved salg af materielle aktiver i forbindelse med nedlukning af aktiviteter i Asien	0,0	13,0	0,0	10,5
Særlige indtægter i alt	0,0	13,0	0,0	10,5
Særlige omkostninger				
Nedskrivning og tilbageførsel af nedskrivning af materielle aktiver; Industriemballage	0,0	36,6	0,0	47,1
Nedskrivning af øvrige	0,0	1,1	0,0	1,1
Restrukturering/nedlukning af aktiviteter	0,0	3,6	0,0	3,6
Tilbageførsel af hensættelse, Industriemballage Asien	0,0	(3,6)	0,0	0,0
Fratrædelsesgodtgørelser mv. i forbindelse med strukturelle ændringer *	11,7	0,0	0,0	0,0
Særlige omkostninger i alt	11,7	37,7	0,0	51,8
Særlige poster i alt	(11,7)	(24,7)	0,0	(41,3)
Havde særlige poster været indregnet i resultat af primær drift før særlige poster, ville de have indgået i følgende poster i resultatopgørelsen:				
Produktionsomkostninger	6,1	24,7	0,0	41,3
Salgs- og distributionsomkostninger	5,6	0,0	0,0	0,0
Særlige poster i alt	11,7	24,7	0,0	41,3
* Hartmann har i 2009 afholdt 11,7 mio. kr. (2008: 24,7 mio. kr.) i omkostninger, som har særlig karakter i forhold til koncernens indtjeningskabende driftsaktiviteter og disse omkostninger er præsenteret som særlige poster for bedre at give et retvisende billede af koncernens resultat af primær drift.				
	Koncern		Moderselskab	
	2009	2008	2009	2008
11. Finansielle indtægter og omkostninger				
Finansielle indtægter				
Udbytte fra dattervirksomheder	-	-	38,2	40,6
Udbytte fra associerede virksomheder	-	-	0,2	0,2
Tilbageførsel af nedskrivning på koncerninterne mellemværender	-	-	11,6	0,0
Renteindtægter dattervirksomheder	-	-	4,2	3,5
Renteindtægter, likvider mv.	3,9	2,5	1,2	1,1
Valutakursgevinst, netto	9,6	0,0	1,7	0,0
Finansielle indtægter i alt	13,5	2,5	57,1	45,4
Finansielle omkostninger				
Renteomkostninger, dattervirksomheder	-	-	2,4	4,2
Nedskrivning af kapitalandele i dattervirksomheder	-	-	0,1	3,2
Renteomkostninger, lån og kreditinstitutter	17,8	35,1	16,8	32,1
Valutakurstab, netto	0,0	38,8	0,0	8,8
Øvrige renteomkostninger *	14,4	5,5	6,7	5,0
Finansielle omkostninger i alt	32,2	79,4	26,0	53,3
Finansielle indtægter og omkostninger i alt	(18,7)	(76,9)	31,1	(7,9)
* Heraf udgør renteeffekt ved diskontering af langfristede andre tilgodehavender 7,4 mio. kr. (2008: 0,0 mio. kr.).				

Noter til totalindkomstopgørelsen

Beløb i mio. kr.

	Koncern		Moderselskab	
	2009	2008	2009	2008
12. Skat af årets resultat				
Årets skat kan opdeles således:				
Skat af årets resultat	12,9	(7,8)	(23,2)	(30,4)
Skat af anden totalindkomst	2,9	1,1	0,5	0,3
Skat i alt	15,8	(6,7)	(22,7)	(30,1)
Skat af årets resultat fremkommer således:				
Aktuel skat	26,7	31,0	0,1	0,3
Ændring i udskudt skat	(17,0)	(36,7)	(21,9)	(28,3)
Ændring af selskabsskatteprocent	4,3	0,9	0,0	0,0
Skat vedrørende tidligere år	(1,1)	(3,0)	(1,4)	(2,4)
Skat af årets resultat	12,9	(7,8)	(23,2)	(30,4)
Skat af årets resultat kan forklares således:				
Resultat før skat	48,7	(10,5)	(42,4)	(89,7)
Udbytte fra dattervirksomheder og associerede virksomheder	-	-	(38,2)	(40,8)
Resultat efter skat i associerede virksomheder	(0,2)	(0,2)	(0,2)	(0,2)
	48,5	(10,7)	(80,8)	(130,7)
Beregnet 25% skat heraf	12,2	(2,7)	(20,1)	(32,7)
Regulering af beregnet skat i udenlandske dattervirksomheder i forhold til 25%	(0,6)	(2,7)	-	-
Skatteeffekt af:				
Ændring af selskabsskatteprocent	4,3	0,9	0,0	0,0
Ikke-fradragsberettiget nedskrivning af kapitalandele i dattervirksomheder	-	-	0,0	0,8
Ikke-indregnede udskudte skatteaktiver i udenlandske dattervirksomheder	(3,4)	(4,7)	0,0	0,0
Ikke-skattepligtige indtægter og ikke-fradragsberettigede omkostninger	1,5	4,4	(1,7)	3,9
Skat vedrørende tidligere år	(1,1)	(3,0)	(1,4)	(2,4)
	12,9	(7,8)	(23,2)	(30,4)
Effektiv skatteprocent	27	73	29	23
Skat af anden totalindkomst:				
Valutakursregulering, egenkapitallignende lån til dattervirksomheder	(3,0)	3,1	0,0	0,0
Værdiregulering af sikringsinstrumenter	7,3	(2,2)	0,5	0,3
Aktuarmæssige gevinster/tab på ydelsesbaserede pensionsordninger	(1,4)	0,2	0,0	0,0
	2,9	1,1	0,5	0,3

Noter til totalindkomstopgørelsen

Beløb i mio. kr.

	Koncern	
	2009	2008
13. Resultat pr. aktie		
Gennemsnitligt antal aktier	7.015.090	5.832.568
Gennemsnitligt antal egne aktier	(100.000)	(100.000)
Gennemsnitligt antal aktier i omløb	6.915.090	5.732.568
Udestående aktieoptioners gennemsnitlige udvandingseffekt	0	0
Gennemsnitligt antal aktier, udvandet	6.915.090	5.732.568
Årets resultat for aktionærerne i Brødrene Hartmann A/S	35,8	(2,7)
Resultat pr. aktie i kr. (EPS)	5,2	(0,5)
Resultat pr. aktie i kr., udvandet (EPS-D)	5,2	(0,5)

Gennemsnitligt antal aktier er justeret for favørelementet i forbindelse med emissionen i juni 2008.

Noter til pengestrømsopgørelsen

	Koncern		Moderselskab	
	2009	2008	2009	2008
14. Pengestrømme				
Regulering for andre ikke-kontante poster				
Gevinst og tab ved salg af immaterielle og materielle aktiver	(1,2)	(2,6)	(1,3)	(1,3)
Årets regulering af aktieoptioner	0,1	0,0	0,1	0,0
I alt	(1,1)	(2,6)	(1,2)	(1,3)
Ændring i driftskapital				
Varebeholdninger og entreprisetraktrakter	(5,0)	4,2	(2,4)	17,5
Tilgodehavender	11,4	28,5	7,1	8,4
Leverandørgæld	(36,3)	15,8	(27,6)	6,7
Forudbetalinger fra kunder	(0,6)	(2,9)	(0,6)	(2,8)
Anden gæld mv.	(4,1)	(51,4)	(12,2)	(40,0)
Pensionsforpligtelser vedrørende primær drift	(1,7)	2,4	0,0	0,0
I alt	(36,3)	(3,4)	(35,7)	(10,2)
Ændring i langfristede gældsforpligtelser				
Afdrag og indfrielse	(22,3)	(82,4)	(20,0)	(80,0)
Ansvarligt lån	0,0	(50,0)	0,0	(50,0)
Heraf konverteret til aktiekapital i forbindelse med emission	0,0	33,3	0,0	33,3
I alt	(22,3)	(99,1)	(20,0)	(96,7)

Noter til balancen

Beløb i mio. kr.

	Goodwill	Øvrige immaterielle aktiver	I alt
15. Immaterielle aktiver			
Koncern og moderselskab			
Anskaffelsessum 1. januar 2009	22,8	1,0	23,8
Tilgang	0,0	10,7	10,7
Anskaffelsessum 31. december 2009	22,8	11,7	34,5
Af- og nedskrivninger 1. januar 2009	12,1	0,9	13,0
Afskrivninger	0,0	0,7	0,7
Af- og nedskrivninger 31. december 2009	12,1	1,6	13,7
Regnskabsmæssig værdi 31. december 2009	10,7	10,1	20,8
Anskaffelsessum 1. januar 2008	22,8	6,6	29,4
Afgang	0,0	(5,6)	(5,6)
Anskaffelsessum 31. december 2008	22,8	1,0	23,8
Af- og nedskrivninger 1. januar 2008	12,1	6,3	18,4
Afskrivninger	0,0	0,2	0,2
Afgang	0,0	(5,6)	(5,6)
Af- og nedskrivninger 31. december 2008	12,1	0,9	13,0
Regnskabsmæssig værdi 31. december 2008	10,7	0,1	10,8

Goodwill

Goodwill er allokeret til Ægemballage Europa.

Ledelsen vurderer, at forventningerne til de fremtidige nettopengestrømme medfører, at den regnskabsmæssige værdi af goodwill ikke forventes at overstige genindvindingsværdien.

Vurderingen er baseret på de resultater, som er opnået, samt de forventninger, der er til den fremtidige indtjening.

Genindvindingsværdien er baseret på kapitalværdien, som er fastlagt ved anvendelse af forventede nettopengestrømme på basis af godkendte budgetter og prognoser for årene 2010-2014 og ved brug af en diskonteringsfaktor på 10% før skat (2008: 10%), som tager hensyn til de specifikke risici, som kendetegner det europæiske marked. Beregningen er ikke baseret på væsentlige vækstforudsætninger.

Øvrige immaterielle aktiver

Afskrivninger på udviklingsprojekter udgør 0,1 mio. kr. (2008: 0,2 mio. kr.) indregnes i totalindkomstopgørelsen under 'produktionsomkostninger'.

Afskrivninger på software mv. udgør 0,6 mio. kr. (2008: 0,0 mio. kr.) og indregnes i totalindkomstopgørelsen under 'administrationsomkostninger'.

Der er i 2009 afholdt 1,3 mio. kr. (2008: 0,5 mio. kr.) i udviklingsomkostninger, som er indregnet i totalindkomstopgørelsen under 'produktionsomkostninger'.

Noter til balancen

Beløb i mio. kr.

	Grunde og bygninger	Produktionsanlæg og maskiner	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	Produktionsanlæg under opførelse	I alt
16. Materielle aktiver					
Koncern					
Anskaffelsessum 1. januar 2009	340,1	1.556,0	128,5	23,9	2.048,5
Valutakursregulering	5,1	25,1	0,8	0,0	31,0
Overførsel	0,0	23,9	0,0	(23,9)	0,0
Tilgang	13,3	53,4	7,2	16,4	90,3
Afgang	(0,9)	(1,6)	(8,2)	0,0	(10,7)
Anskaffelsessum 31. december 2009	357,6	1.656,8	128,3	16,4	2.159,1
Af- og nedskrivninger 1. januar 2009	182,0	1.120,5	114,2	0,0	1.416,7
Valutakursregulering	1,0	21,2	0,5	0,0	22,7
Afskrivninger	11,0	73,4	7,2	0,0	91,6
Afgang	0,0	(1,4)	(7,7)	0,0	(9,1)
Af- og nedskrivninger 31. december 2009	194,0	1.213,7	114,2	0,0	1.521,9
Regnskabsmæssig værdi 31. december 2009	163,6	443,1	14,1	16,4	637,2
Anskaffelsessum 1. januar 2008	349,9	1.592,2	146,4	26,1	2.114,6
Valutakursregulering	(11,1)	(56,6)	(1,0)	(0,1)	(68,8)
Overførsel	0,0	26,1	0,0	(26,1)	0,0
Tilgang	14,5	63,5	6,2	24,0	108,2
Afgang	(13,2)	(69,2)	(23,1)	0,0	(105,5)
Anskaffelsessum 31. december 2008	340,1	1.556,0	128,5	23,9	2.048,5
Af- og nedskrivninger 1. januar 2008	180,5	1.116,7	127,4	0,0	1.424,6
Valutakursregulering	(2,7)	(44,9)	(0,9)	0,0	(48,5)
Tilbageførsel af nedskrivninger	0,0	(10,5)	0,0	0,0	(10,5)
Nedskrivninger	1,3	45,0	0,8	0,0	47,1
Afskrivninger	12,6	74,8	7,9	0,0	95,3
Afgang	(9,7)	(60,6)	(21,0)	0,0	(91,3)
Af- og nedskrivninger 31. december 2008	182,0	1.120,5	114,2	0,0	1.416,7
Regnskabsmæssig værdi 31. december 2008	158,1	435,5	14,3	23,9	631,8
					Koncern
					2009
					2008
Afskrivningerne kan specificeres således:					
Afskrivninger					91,6
Nedskrivninger og tilbageførsel af nedskrivninger					0,0
Indtægtsført andel af offentlige tilskud					(5,5)
Afskrivninger i alt					86,1
Afskrivninger indregnes i totalindkomstopgørelsen i følgende poster:					
Produktionsomkostninger					83,8
Salgs- og distributionsomkostninger					0,7
Administrationsomkostninger					1,6
Særlige poster					0,0
Afskrivninger i alt					86,1
					126,7

Noter til balancen

Beløb i mio. kr.

	Grunde og bygninger	Produktionsanlæg og maskiner	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	Produktionsanlæg under opførelse	I alt	
16. Materielle aktiver, fortsat						
Moderselskab						
Anskaffelsessum 1. januar 2009	166,8	800,4	96,3	11,3	1.074,8	
Overførsel	0,0	11,3	0,0	(11,3)	0,0	
Tilgang	1,0	13,5	3,1	9,3	26,9	
Afgang	(0,9)	(0,2)	(6,5)	0,0	(7,6)	
Anskaffelsessum 31. december 2009	166,9	825,0	92,9	9,3	1.094,1	
Af- og nedskrivninger 1. januar 2009	129,5	639,4	89,8	0,0	858,7	
Afskrivninger	3,8	30,1	3,4	0,0	37,3	
Afgang	0,0	(0,1)	(6,5)	0,0	(6,6)	
Af- og nedskrivninger 31. december 2009	133,3	669,4	86,7	0,0	889,4	
Regnskabsmæssig værdi 31. december 2009	33,6	155,6	6,2	9,3	204,7	
Anskaffelsessum 1. januar 2008	165,8	802,4	102,7	15,4	1.086,3	
Overførsel	0,0	12,4	0,0	(12,4)	0,0	
Tilgang	1,0	8,3	3,1	10,6	23,0	
Afgang	0,0	(22,7)	(9,5)	(2,3)	(34,5)	
Anskaffelsessum 31. december 2008	166,8	800,4	96,3	11,3	1.074,8	
Af- og nedskrivninger 1. januar 2008	123,2	571,5	93,4	0,0	788,1	
Nedskrivninger	1,3	44,4	1,4	0,0	47,1	
Afskrivninger	5,0	35,8	3,1	0,0	43,9	
Afgang	0,0	(12,3)	(8,1)	0,0	(20,4)	
Af- og nedskrivninger 31. december 2008	129,5	639,4	89,8	0,0	858,7	
Regnskabsmæssig værdi 31. december 2008	37,3	161,0	6,5	11,3	216,1	
Moderselskab						
					2009	2008
Afskrivningerne kan specificeres således:						
Afskrivninger					37,3	43,9
Nedskrivninger og tilbageførsel af nedskrivninger					0,0	47,1
Indtægtsført andel af offentlige tilskud					(0,9)	(1,1)
Afskrivninger i alt					36,4	89,9
Afskrivninger indregnes i totalindkomstopgørelsen i følgende poster:						
Produktionsomkostninger					34,7	41,3
Salgs- og distributionsomkostninger					0,0	0,4
Administrationsomkostninger					1,7	1,1
Særlige poster					0,0	47,1
Afskrivninger i alt					36,4	89,9

Noter til balancen

Beløb i mio. kr.

	Moderselskab	
	2009	2008
17. Kapitalandele i dattervirksomheder		
Anskaffelsessum 1. januar	882,0	1.000,7
Årets tilgang	0,1	4,0
Årets afgang	0,0	(122,7)
Anskaffelsessum 31. december	882,1	882,0
Nedskrivninger 1. januar	535,0	654,5
Årets nedskrivninger	0,1	3,2
Årets afgang	0,0	(122,7)
Nedskrivninger 31. december	535,1	535,0
Regnskabsmæssig værdi 31. december	347,0	347,0

Årets tilgang på 0,1 mio. kr. (2008: 4,0 mio. kr.) vedrører kontant kapitalindskud i det 100% ejede datterselskab Hartmann Italy S.r.l., som på tidspunktet for kapitalindskuddet havde negativ egenkapital.

Årets nedskrivning på 0,1 mio. kr. (2008: 3,2 mio. kr.) vedrører nedskrivning til genindvindingsværdi af kapitalandele i det 100% ejede dattervirksomhed Hartmann Italy S.r.l.

Der har i 2009 ikke været nogle afgange (2008: 122,7 mio. kr.).

Navn	Hjemsted	Ejerandel	Ejerandel
		2009	2008
Hartmann (UK) Ltd.	England	100%	100%
Hartmann France S.a.r.l.	Frankrig	100%	100%
Hartmann Verpackung AG	Schweiz	100%	100%
Hartmann Italiana S.r.l. (under afvikling)	Italien	100%	100%
Hartmann-Schwedt GmbH	Tyskland	100%	100%
Hartmann Verpackung GmbH (dattervirksomhed i Hartmann Schwedt GmbH)	Tyskland	100%	100%
Hartmann-Hungary Kft.	Ungarn	100%	100%
Hartmann Polska Sp. z o.o.	Polen	100%	100%
Brødrene Hartmann Invest ApS	Danmark	100%	100%
Hartmann China Holding A/S	Danmark	100%	100%
Hartmann Papirna Ambalaža d.o.o.	Kroatien	100%	100%
Hartmann-Mai Ltd.	Israel	100%	100%
Hartmann-Varkaus Oy	Finland	100%	100%
H-Noví SAD	Serbien	100%	100%
Hartmann Canada Inc.	Canada	100%	100%
Hartmann Dominion Inc. (dattervirksomhed i Hartmann Canada Inc.)	Canada	100%	100%
Hartmann USA Inc. (dattervirksomhed i Hartmann Canada Inc.)	USA	100%	100%

Noter til balancen

Beløb i mio. kr.

	Moterselskab	
	2009	2008
18. Tilgodehavender hos dattervirksomheder		
Regnskabsmæssig værdi 1. januar	67,3	89,3
Valutakursregulering	3,9	(1,3)
Tilgang	22,3	22,3
Afgang	(22,4)	(43,0)
Regnskabsmæssig værdi 31. december	71,1	67,3
Heraf vedrører 0,0 mio. kr. (2008: 14,2 mio. kr.) finansiel leasing.		
Bruttotilgodehavender fra finansiel leasing forfalder således:		
Forfalder inden 1 år	0,0	14,5
Forfalder 1-5 år	0,0	0,0
Forfalder efter 5 år	0,0	0,0
Bruttotilgodehavender i alt	0,0	14,5
Ikke indtjent, fremtidig finansieringsindtægt	0,0	(0,3)
Nettoinvestering i finansiel leasing	0,0	14,2
Nettoinvesteringen i finansiel leasing forfalder således:		
Forfalder inden 1 år	0,0	14,2
Forfalder 1-5 år	0,0	0,0
Forfalder efter 5 år	0,0	0,0
Nettoinvestering i finansiel leasing	0,0	14,2

Finansiel leasing omfatter leasingkontrakter vedrørende produktionsudstyr fremstillet af Hartmann Technology til brug i en udenlandsk dattervirksomhed.

Noter til balancen

Beløb i mio. kr.

	Koncern		Moderselskab	
	2009	2008	2009	2008
19. Kapitalandele i associerede virksomheder				
Anskaffelsessum 1. januar	0,3	0,3	0,3	0,3
Anskaffelsessum 31. december	0,3	0,3	0,3	0,3
Værdireguleringer 1. januar	3,6	3,6	-	-
Udbytte	(0,2)	(0,2)	-	-
Andel af årets resultat	0,1	0,2	-	-
Værdireguleringer 31. december	3,5	3,6	-	-
Regnskabsmæssig værdi 31. december	3,8	3,9	0,3	0,3

2009

Navn	Hjemsted	Ejerandel	Bruttoresultat	Årets resultat	Aktiver	Forpligtelser	Egenkapital
DanFiber A/S	Søborg	33,4%	6,8	0,7	32,6	21,1	11,5

2008

Navn	Hjemsted	Ejerandel	Bruttoresultat	Årets resultat	Aktiver	Forpligtelser	Egenkapital
DanFiber A/S	Søborg	33,4%	6,9	0,7	28,0	16,3	11,7

Kapitalandele i associerede virksomheder måles i koncernens balance efter den indre værdis metode. I moderselskabets balance måles kapitalandele i associerede virksomheder til historisk kostpris.

	Koncern		Moderselskab	
	2009	2008	2009	2008
20. Andre tilgodehavender				
Regnskabsmæssig værdi 1. januar	47,2	0,0	0,0	0,0
Valutakursregulering	(0,5)	0,0	0,0	0,0
Tilgang	0,0	50,2	0,0	0,0
Indregnet i årets resultat	(7,8)	(3,0)	0,0	0,0
Nedskrivning *	(8,7)	(0,0)	0,0	0,0
Regnskabsmæssig værdi 31. december	30,2	47,2	0,0	0,0

* En revurdering af skattetilskuddet i det ungarske produktionsselskab har medført en nedskrivning på 8,7 mio. kr., jf. tillige note 27.

	Koncern		Moderselskab	
	2009	2008	2009	2008
Andre langfristede tilgodehavender forventes at forfalde således:				
Forfalder inden 1 år	3,7	9,1	0,0	0,0
Forfalder 1-5 år	15,7	32,8	0,0	0,0
Forfalder efter 5 år	10,8	5,3	0,0	0,0
	30,2	47,2	0,0	0,0

Noter til balancen

Beløb i mio. kr.

	Koncern		Moderselskab	
	2009	2008	2009	2008
21. Udskudt skat				
Udskudt skat 1. januar	(44,4)	(9,7)	(9,6)	22,0
Valutakursregulering	(3,6)	3,1	-	-
Ændring af selskabsskatteprocent indregnet i årets resultat	4,3	0,9	0,0	0,0
Årets udskudte skat indregnet i årets resultat	(17,0)	(36,7)	(21,9)	(28,3)
Udskudt skat af valutakursregulering indregnet under anden totalindkomst	(3,0)	3,1	0,0	0,0
Udskudt skat af sikringsinstrumenter indregnet under anden totalindkomst	7,3	(2,2)	0,5	0,3
Udskudt skat af aktuarmæssige gevinster og tab	(1,4)	0,2	0,0	0,0
Regulering af udskudt skat vedrørende tidligere år	(2,1)	(3,1)	(2,5)	(3,6)
Udskudt skat 31. december	(59,9)	(44,4)	(33,5)	(9,6)
Udskudt skat kan specificeres således:				
Immaterielle aktiver	1,1	1,1	1,1	1,1
Materielle aktiver	18,9	4,5	16,4	14,9
Kortfristede aktiver	1,1	0,3	1,3	1,1
Forpligtelser	(3,7)	(2,8)	(2,2)	(2,2)
Øvrige	0,3	(0,1)	0,0	0,0
Fremført skattemæssigt underskud	(77,6)	(47,4)	(50,1)	(24,5)
Udskudt skat 31. december	(59,9)	(44,4)	(33,5)	(9,6)
Udskudt skat indregnes i balancen således:				
Andre langfristede aktiver	(73,5)	(51,6)	(33,5)	(9,6)
Langfristede forpligtelser	13,6	7,2	0,0	0,0
	(59,9)	(44,4)	(33,5)	(9,6)
Værdi af udskudte skatteaktiver, der ikke indregnes	94,9	93,3	0,0	0,0

Der indregnes ikke udskudte skatteaktiver, der ikke forventes at kunne realiseres, eller som på anden måde er påvirket af væsentlige risici for ikke at kunne udnyttes.

Udskudte skatteaktiver vedrørende fremførbare, skattemæssige underskud er indregnet i det omfang, underskuddene forventes at kunne realiseres i form af fremtidige skattemæssige overskud inden for en periode på maksimalt syv år.

Den regnskabsmæssige værdi af fremførbare, skattemæssige underskud pr. 31. december 2009 vedrører Hartmann Nordamerika samt det danske moderselskab Brødrene Hartmann A/S.

Noter til balancen

Beløb i mio. kr.

	Immaterielle aktiver	Materielle aktiver	Kortfristede aktiver	Forpligtelser	Øvrige	Fremført skattemæssigt underskud mv.	Total
21. Udskudt skat, fortsat							
Koncern							
Udskudt skat 1. januar 2009	1,1	4,5	0,3	(2,8)	(0,1)	(47,4)	(44,4)
Valutakursregulering	0,0	(0,6)	0,0	0,0	0,0	(3,0)	(3,6)
Indregnet i årets resultat, netto	0,0	15,0	0,8	0,5	(6,9)	(24,2)	(14,8)
Indregnet under anden totalindkomst, netto	0,0	0,0	0,0	(1,4)	7,3	(3,0)	2,9
Udskudt skat 31. december 2009	1,1	18,9	1,1	(3,7)	0,3	(77,6)	(59,9)
Udskudt skat 1. januar 2008	1,0	7,5	2,2	(5,8)	(1,7)	(12,9)	(9,7)
Valutakursregulering	0,0	2,9	0,0	0,2	0,1	(0,1)	3,1
Indregnet i årets resultat, netto	0,1	(5,9)	(1,9)	2,6	3,7	(37,5)	(38,9)
Indregnet under anden totalindkomst, netto	0,0	0,0	0,0	0,2	(2,2)	3,1	1,1
Udskudt skat 31. december 2008	1,1	4,5	0,3	(2,8)	(0,1)	(47,4)	(44,4)
Moderselskab							
Udskudt skat 1. januar 2009	1,1	14,9	1,1	(2,2)	0,0	(24,5)	(9,6)
Indregnet i årets resultat, netto	0,0	1,5	0,2	0,0	0,0	(26,1)	(24,4)
Indregnet under anden totalindkomst, netto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5
Udskudt skat 31. december 2009	1,1	16,4	1,3	(2,2)	0,0	(50,1)	(33,5)
Udskudt skat 1. januar 2008	1,0	32,5	1,8	(3,9)	(1,1)	(8,3)	22,0
Indregnet i årets resultat, netto	0,1	(17,6)	(0,7)	1,7	1,1	(16,5)	(31,9)
Indregnet under anden totalindkomst, netto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3
Udskudt skat 31. december 2008	1,1	14,9	1,1	(2,2)	0,0	(24,5)	(9,6)

Noter til balancen

Beløb i mio. kr.

	Koncern		Moderselskab	
	2009	2008	2009	2008
22. Varebeholdninger				
Råvarer og hjælpematerialer	50,0	47,0	24,9	23,9
Varer under fremstilling	13,7	11,0	1,9	0,7
Fremstillede færdigvarer og handelsvarer	50,3	50,5	17,3	19,3
Varebeholdninger 31. december	114,0	108,5	44,1	43,9
Varebeholdninger optaget til nettorealisationsværdi	0,0	0,0	0,0	0,0

Koncernen har ikke stillet varebeholdninger til sikkerhed for tredjemand.

	Koncern		Moderselskab	
	2009	2008	2009	2008
23. Entreprisekontrakter				
Salgsværdi af entreprisekontrakter	1,3	0,4	1,7	0,4
Acontofaktureringer	0,0	(0,9)	0,0	(0,9)
Entreprisekontrakter i alt	1,3	(0,5)	1,7	(0,5)
der indregnes således:				
Entreprisekontrakter (aktiver)	1,3	0,0	1,7	0,0
Entreprisekontrakter (forpligtelser)	0,0	(0,5)	0,0	(0,5)
Entreprisekontrakter i alt	1,3	(0,5)	1,7	(0,5)

Noter til balancen

Beløb i mio. kr.

		Moderselskab
24. Aktiekapital		
Aktiekapital 1. januar 2005		70,2
Tilgang 24.06.2008		70,1
Aktiekapital 31. december 2009	7.015.090 stk. a 20 kr.	140,3
<p>Ingen aktier har særlige rettigheder.</p> <p>I juni 2008 blev der gennemført en emission med fortegningsret for de eksisterende aktionærer. I den forbindelse blev aktiekapitalen forhøjet med 70,1 mio. kr. Samtidig blev de tre aktieklasser slået sammen.</p> <p>Egne aktier Hartmanns beholdning af egne aktier udgør uændret 100.000 stk. aktier med en nominal værdi på 2 mio. kr., som svarer til 1,4% af den samlede aktiekapital.</p> <p>Aktiernes værdi pr. 31. december 2009 udgør 9,5 mio. kr. (2008: 7,1 mio. kr.). Aktierne er erhvervet for at afdække forpligtelser i forbindelse med aktiebaseret vederlæggelse.</p> <p>Brødrene Hartmann A/S kan i henhold til bemyndigelse fra generalforsamlingen erhverve maksimalt 10% af selskabets egne aktier. Bemyndigelsen gælder frem til 21. oktober 2010.</p> <p>Udbytte For regnskabsåret 2009 har bestyrelsen foreslået udbytte på 10,5 mio. kr. svarende til 1,5 kr. pr. aktie, der vil blive udbetalt til aktionærerne umiddelbart efter afholdelse af selskabets ordinære generalforsamling den 20. april 2010, forudsat at generalforsamlingen godkender bestyrelsens forslag. Da udbyttet er betinget af generalforsamlingens godkendelse, er dette ikke indregnet som en forpligtelse i balancen pr. 31. december 2009.</p>		

Noter til balancen

Beløb i mio. kr.

25. Pensionsforpligtelser

Bidragbaserede ordninger

Hartmann har pensionsordninger, som omfatter visse grupper af medarbejdere i Danmark og i udlandet. Pensionsordninger er som hovedregel bidragbaserede ordninger. Hartmann udgiftsfører løbende præmieindbetalinger til uafhængige forsikringsselskaber, som er ansvarlige for pensionsforpligtelserne (f.eks. et fast beløb eller en fast procent af lønnen). I bidragbaserede ordninger har koncernen ikke risikoen med hensyn til den fremtidige udvikling i rente, inflation, dødelighed og invaliditet. Når pensionsbidrag for bidragbaserede ordninger er indbetalt, har Hartmann i disse ordninger ingen yderligere pensionsforpligtelser over for ansatte eller fratrådte medarbejdere.

Ydelsesbaserede ordninger

I ydelsesbaserede ordninger er Hartmann forpligtet til at betale en bestemt ydelse (f.eks. alderspension som et fast beløb af slutlønnen). I de ydelsesbaserede ordninger er det Hartmann, der bærer risikoen med hensyn til den fremtidige udvikling i rente, inflation, dødelighed mv. Ved en ændring af beregningsforudsætningerne fremkommer en ændring i den aktuarmæssigt beregnede kapitalværdi.

Ved en ændring i beregningsforudsætningerne for de ydelsesbaserede ordninger, der vedrører nuværende og tidligere ansættelser, indregnes aktuarmæssige gevinster og tab under anden totalindkomst.

De samlede pensionsforpligtelser vedrører afdækkede ordninger i dattervirksomheden i Canada og uafdækkede ordninger i dattervirksomheden i Tyskland.

Noter til balancen

Beløb i mio. kr.

		Koncern			
		2009	2008		
25. Pensionsforpligtelser, fortsat					
Anvendte forudsætninger:					
Diskonteringsats		5,60-7,00%	5,25-7,00%		
Forventet afkast på ordningernes aktiver		6,0%	6,0%		
Fremtidig stigningstakt i løn		2,2-3,0%	2,2-3,0%		
Fremtidig stigningstakt i pension		2,25-2,50%	2,25-2,50%		
Resultatført					
Pensionsomkostninger vedrørende det aktuelle regnskabsår		1,6	2,4		
Kalkuleret forventet afkast på aktiver		(2,0)	(2,1)		
Kalkulerede renteomkostninger på forpligtelser		3,3	3,1		
Indregnet i alt for ydelsesbaserede ordninger		2,9	3,4		
Indregnet i alt for bidragsbaserede ordninger		35,2	32,1		
Resultatført i alt		38,1	35,5		
Omkostningerne er indregnet i følgende regnskabsposter i totalindkomstopgørelsen:					
Produktionsomkostninger		28,9	26,0		
Salgs- og distributionsomkostninger		3,6	3,0		
Administrationsomkostninger		3,3	6,5		
Særlige omkostninger		2,3	0,0		
Resultatført i alt		38,1	35,5		
Indregnet under anden totalindkomst					
Indregnet pr. 1. januar		(2,3)	(3,6)		
Implementering af IFRIC 14 /effekt ved begrænsning af aktivloft		(1,0)	(4,1)		
Aktuarmæssige gevinster/(tab) i perioden		(4,1)	4,6		
Valutakursregulering		(0,8)	0,8		
Indregnet pr. 31. december		(8,2)	(2,3)		
Udskudt skat					
Indregnet pr. 1. januar		(0,7)	(1,1)		
Udskudt skat for perioden		(1,3)	0,2		
Valutakursregulering mv.		(0,2)	0,2		
Udskudt skat vedrørende bevægelser indregnet under anden totalindkomst		(2,2)	(0,7)		
Femårsoversigt					
	2009	2008	2007	2006	2005
Forpligtelser	60,6	47,6	60,0	68,8	59,0
Tilknyttede aktiver	(39,8)	(29,0)	(41,6)	(50,4)	(42,3)
Uafdækket	20,8	18,6	18,4	18,4	16,7
Erfaringsregulering på forpligtelser	6,1	(9,4)	(2,9)	0,1	0,1
Erfaringsregulering på tilknyttede aktiver	2,0	(4,8)	(1,4)	2,2	0,0

Pensionerne forfalder i al væsentlighed mere end et år efter balancedagen.

Noter til balancen

Beløb i mio. kr.

	Koncern		Moderselskab					
	2009	2008	2009	2008				
26. Kort- og langfristede forpligtelser								
Langfristede lån:								
Realkreditinstitutter	0,0	1,3	0,0	0,0				
Kreditinstitutter	277,5	298,4	277,5	297,6				
Anden gæld (renteswap)	6,1	3,4	6,1	3,4				
Langfristede lån i alt	283,6	303,1	283,6	301,0				
Kortfristede lån:								
Kortfristet del af lån	22,0	22,7	20,0	20,0				
Kreditinstitutter	92,5	55,1	89,7	50,7				
Kortfristede lån i alt	114,5	77,8	109,7	70,7				
Kort- og langfristede forpligtelser i alt	398,1	380,9	393,3	371,7				
	2009							
	2008							
Langfristede lån forfalder således:	Indenfor 1 år	Mellem 1-5 år	Over 5 år	I alt	Indenfor 1 år	Mellem 1-5 år	Over 5 år	I alt
Koncern								
Realkreditinstitutter	-	0,0	0,0	0,0	-	1,3	0,0	1,3
Kreditinstitutter	-	277,5	0,0	277,5	-	298,4	0,0	298,4
Anden gæld (renteswap)	-	6,1	0,0	6,1	-	3,4	0,0	3,4
I alt	-	283,6	0,0	283,6	-	303,1	0,0	303,1
Moderselskab								
Kreditinstitutter	-	277,5	0,0	277,5	-	297,6	0,0	297,6
Anden gæld (renteswap)	-	6,1	0,0	6,1	-	3,4	0,0	3,4
I alt	-	283,6	0,0	283,6	-	301,0	0,0	301,0
	2009				2008			
Kort- og langfristede forpligtelser fordelt på valuta:	Indenfor 1 år	Mellem 1-5 år	Over 5 år	I alt	Indenfor 1 år	Mellem 1-5 år	Over 5 år	I alt
Koncern								
DKK	26,9	39,2	0,0	66,1	0,7	58,4	0,0	59,1
CAD	83,6	0,0	0,0	83,6	73,5	0,0	0,0	73,5
EUR	0,3	244,4	0,0	244,7	1,9	244,5	0,0	246,4
Øvrige	3,7	0,0	0,0	3,7	1,7	0,2	0,0	1,9
I alt	114,5	283,6	0,0	398,1	77,8	303,1	0,0	380,9
Moderselskab								
DKK	26,9	39,2	0,0	66,1	0,7	58,3	0,0	59,0
CAD	80,8	0,0	0,0	80,8	69,1	0,0	0,0	69,1
EUR	0,0	244,4	0,0	244,4	0,0	242,7	0,0	242,7
Øvrige	2,0	0,0	0,0	2,0	0,9	0,0	0,0	0,9
I alt	109,7	283,6	0,0	393,3	70,7	301,0	0,0	371,7

Noter til balancen

Beløb i mio. kr.

26. Kort- og langfristede forpligtelser, fortsat

Renterisiko pr. 31. december

Koncern	Rente- type	Rente- sats	Regnskabs- mæssig værdi	Renterisiko
2009				
Fastforrentede*	Fast	4,5%	1,3	Dagsværdi
Realkreditinstitutter i alt			1,3	
Variabelt forrentede	Variabel	0,8%	201,7	Pengestrøm
Fastforrentede	Fast	2,05% og 6,25%	189,0	Dagsværdi
Kreditinstitutter i alt			390,7	
2008				
Fastforrentede*	Fast	4,5%	2,6	Dagsværdi
Realkreditinstitutter i alt			2,6	
Variabelt forrentede	Variabel	4,6% - 6,3%	294,1	Pengestrøm
Fastforrentede	Fast	6,25%	80,8	Dagsværdi
Kreditinstitutter i alt			374,9	
Moderselskab				
	Rente- type	Rente- sats	Regnskabs- mæssig værdi	Renterisiko
2009				
Variabelt forrentede	Variabel	0,8%	198,2	Pengestrøm
Fastforrentede*	Fast	2,05% og 6,25%	189,0	Dagsværdi
Kreditinstitutter i alt			387,2	
2008				
Variabelt forrentede	Variabel	4,6% - 6,3%	288,3	Pengestrøm
Fastforrentede*	Fast	6,25%	80,0	Dagsværdi
Kreditinstitutter i alt			368,3	

* Der er i 2008 optaget et variabelt kreditinstitut lån, hvor renten er omlagt til fast rente ved renteswap. Lånet har en løbetid på mindre end 5 år.

Noter til balancen

Beløb i mio. kr.

	Koncern		Moderselskab	
	2009	2008	2009	2008
27. Offentlige tilskud				
Offentlige tilskud 1. januar	95,2	40,2	21,7	21,7
Valutakursregulering	(0,8)	0,0	-	-
Tilgang	3,0	55,0	0,0	0,0
Afgang *	(8,7)	0,0	0,0	0,0
Offentlige tilskud 31. december	88,7	95,2	21,7	21,7
Indregnet 1. januar	30,5	25,3	13,5	12,4
Indregnet i årets resultat	5,5	5,2	0,9	1,1
Indregnet 31. december	36,0	30,5	14,4	13,5
Regnskabsmæssig værdi 31. december	52,7	64,7	7,3	8,2
Heraf indregnet som kortfristede forpligtelser	4,8	5,3	0,9	0,9
Heraf indregnet som langfristede forpligtelser	47,9	59,4	6,4	7,3
	52,7	64,7	7,3	8,2

* En revurdering af udnyttelsesmuligheden af skattetilskuddet i produktionsselskabet i Ungarn, har medført en afgang på 8,7 mio. kr., jf. tillige note 20.

Moderselskabet

Brødrene Hartmann A/S modtager løbende offentlige tilskud til udviklingsrelaterede og energibesparende projekter og modtog i 1995 et større tilskud til opførelsen af kraftvarmeværket. Der er ingen aktuelle tilbagebetalingsforpligtelser relateret til tilskuddene.

Koncern

Ud over de offentlige tilskud i moderselskabet har Hartmann modtaget offentlige tilskud vedrørende produktionsselskaber i Tyskland og Ungarn.

I tilfælde af, at de tilskudsberettigede aktiver i den tyske dattervirksomhed ikke benyttes i overensstemmelse med tilskudsvilkårene, udgør tilbagebetalingsforpligtelsen pr. 31. december 2009 i alt 1,7 mio. kr. (2008: 2,3 mio. kr.). Tilbagebetalingsforpligtelsen reduceres gradvist i perioden frem mod 2012.

Den ungarske dattervirksomhed har modtaget offentlige tilskud i form af direkte tilskud samt tilskud i form af reduktion i fremtidige skattebetalinger. Tilskuddene er begrænset til 50% af den foretagne investering svarende til nominelt 72,3 mio. kr., hvoraf de direkte tilskud udgør nominelt 9,0 mio. kr. Såfremt tilskudsvilkårene, herunder miljøkrav, jf. note 31, ikke opretholdes, vil der kunne ske reduktion eller bortfald af tilskuddene, som modtages i form af reduktion af skattebetalinger.

Tilskudsvilkårene for tilskuddene modtaget i henholdsvis Tyskland og Ungarn forventes opfyldt.

Noter til balancen

Beløb i mio. kr.

	Koncern		Moderselskab	
	2009	2008	2009	2008
28. Hensatte forpligtelser				
Garantiforpligtelser 1. januar	1,8	0,9	1,8	0,9
Tilgang	0,5	1,8	0,8	1,8
Afgang	(1,0)	(0,9)	(1,0)	(0,9)
Garantiforpligtelser 31. december	1,3	1,8	1,6	1,8
Hensatte forpligtelser 31. december	1,3	1,8	1,6	1,8

Garantiforpligtelser er hensat til dækning af kontraktrelaterede garantireklamationer på varer og ydelser, hvor levering har fundet sted. Forpligtelsen er opgjort med udgangspunkt i historiske garantiomkostninger.

	Koncern		Moderselskab	
	2009	2008	2009	2008
29. Anden gæld				
Løn og feriepenge mv.	41,8	42,6	31,0	33,2
Skyldige medarbejderskatter	11,1	5,0	6,8	1,8
Moms og andre afgifter	10,2	6,8	0,0	0,0
Øvrige gældsforpligtelser	45,1	52,7	13,9	24,1
Anden gæld	108,2	107,1	51,7	59,1

Forskydningen i øvrige gældsforpligtelser skyldes primært hensatte restruktureringsomkostninger vedrørende nedlukning af aktiviteter i Industriemallage i 2008.

Supplerende noter

Beløb i mio. kr.

	Koncern		Moderselskab	
	2009	2008	2009	2008
30. Honorar til revisorer				
Deloitte (2008: KPMG)	4,1	5,8	2,7	3,8
Øvrige	2,4	1,7	0,8	0,4
Honorar i alt	6,5	7,5	3,5	4,2
Specifikation:				
Lovpligtig revision	2,5	3,0	0,7	1,1
Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	0,3	0,4	0,1	0,3
Skatte- og momsmæssig rådgivning	2,0	2,1	1,3	0,8
Andre ydelser	1,7	2,0	1,4	2,0
Honorar i alt	6,5	7,5	3,5	4,2

31. Sikkerhedsstillelser og eventualforpligtelser

Koncernen er part i enkelte retsager og tvister samt har en løbende dialog med myndighederne i enkelte lande omkring overholdelse af miljøkrav. Det er ledelsens opfattelse, at disse sager ikke vil have væsentlig påvirkning på koncernens og moderselskabets finansielle stilling. Forholdet er uændret i forhold til sidste år.

Moderselskabet har afgivet garantier for dattervirksomheders gæld og garantier over for tredjemand på 1,8 mio. kr. (2008: 4,0 mio. kr.).

	Koncern		Moderselskab	
	2009	2008	2009	2008
32. Operationel leasing				
Leje- og leasingforpligtelse (operationel)				
Forfalder inden for 1 år	12,8	11,6	7,2	7,6
Forfalder mellem 1-5 år	37,2	28,0	20,6	21,7
Forfalder efter 5 år	21,5	13,1	9,4	13,1
Leje- og leasingforpligtelser i alt	71,5	52,7	37,2	42,4
Årets leje- og leasingomkostning (operationel)	11,6	11,7	7,6	4,3

33. Øvrige kontraktlige forpligtelser

Moderselskabet har indgået en femårig (2007-2012) vedligeholdelseaftale vedrørende selskabets kraftvarmeværk. Aftalen påfører selskabet en årlig omkostning på op til 2,0 mio. kr.

Supplerende noter

Beløb i mio. kr.

34. Finansielle risici

Generelt

Udviklingen i Hartmanns resultat og egenkapital er påvirket af en række finansielle risici, herunder valuta-, rente-, likviditets- og kreditrisici.

Styring af finansielle risici

Hartmann anvender finansielle instrumenter til afdækning af en række af de finansielle risici, der kan henføres til koncernens kommercielle aktiviteter. Koncernen foretager ikke spekulative dispositioner.

Hartmann har centraliseret styringen af finansielle risici i koncernens finansfunktion, der samtidig fungerer som servicecenter for alle dattervirksomheder.

Renterisiko

Hartmanns renterisiko relaterer sig i al væsentlighed til den rentebærende gæld til kreditinstitutter. En specifikation af koncernens kort- og langfristede forpligtelser findes i regnskabsnote 26.

Hartmanns rentefordækning udgør cirka 35% (2008: 25%) af den rentebærende gæld.

Pr. 31. december 2009 udgjorde lån med lang løbetid 82% (2008: 95%) af den rentebærende gæld. Gælden indregnes til amortiseret kostpris. Nutidsværdien af den rentebærende gæld pr. 31. december 2009 var 20 mio. kr. (2008: 52 mio. kr.) lavere end den regnskabsmæssige værdi. Koncernen har en større refinansiering i 2011, hvorfor renterisikoen løbende vil øges, såfremt det nuværende renteniveau stiger væsentligt.

Såfremt renten ændrer sig med 1%, vil det medføre en ændring i årets resultat på 3 mio. kr.

Styring af renterisiko

Det er Hartmanns politik gennem styring af renterisikoen at begrænse de negative virkninger af renteusving på indtjening og balance.

Hartmann finansierer sig hovedsageligt ved optagelse af langfristede og kommitterende kreditfaciliteter i en af koncernens hovedvalutaer DKK eller EUR. Til styring af renterisikoen anvendes primært renteswaps.

Det vurderes løbende, hvorvidt det er hensigtsmæssigt at afdække den langsigtede renterisiko. Hartmann har således i starten af 2009 foretaget en yderligere rentefordækning i form af 50% af koncernens langfristede EUR-lån. Det skønnes derfor, at ændringer i renteniveauet ikke vil få væsentlig indflydelse på resultat før skat, og koncernens renterisiko anses som beskeden på 2-3 års sigt.

Valutarisiko

Hartmanns valutaeksponering følger dels af, at der ikke er valutarisk balance mellem koncernens indtægter og udgifter (transaktionsrisiko), som følge af Hartmanns internationale forretningsprofil med udenlandske dattervirksomheder (translationsrisiko), samt af, at en del af koncernens nettoaktiver er denomineret i udenlandsk valuta.

Hartmann er udsat for transaktionsrisiko som følge af transaktioner på tværs af landegrænser, hvorved der opstår kontraktuelle pengestrømme i udenlandsk valuta.

Valutaeksponeringen i valutakrydset USD/CAD repræsenterer en af koncernens største enkeltstående transaktionsrisici. Eksponeringen er en følge af, at Hartmanns omsætning i Nordamerika er denomineret i USD, mens omkostningerne er denomineret i CAD. Et fald i USD mod CAD på 5% i forhold til balancedagens valutakurs vil alt andet lige reducere det primære resultat og egenkapitalen i Hartmann Canada med hvad der svarer til ca. 5 mio. kr. i 2010, hvis der ikke foretages terminsafdækning vedr. USD/CAD. Som følge af den indgåede terminsafdækning forventes der således ingen større effekt af kursbevægelser i 2010 (forudsat en 100% effektiv terminsafdækning).

Valutaeksponeringen i valutakrydset EUR/HUF repræsenterer en anden betydelig transaktionsrisiko for Hartmann. Eksponeringen er en følge af, at salget fra Hartmanns fabrik i Ungarn til øvrige dattervirksomheder er denomineret i EUR, mens omkostningerne fortrinsvis er denomineret i HUF. Et fald i EUR mod

HUF på 5% i forhold til balancedagens valutakurs vil alt andet lige reducere det primære resultat i Hartmann Ungarn med hvad der svarer til ca. 7-8 mio. kr. i 2010, hvis der ikke foretages terminsafdækning vedr. EUR/HUF.

Det primære driftsresultat er endvidere eksponeret mod transaktionsrisici i valutaerne GBP, PLN, NOK, SEK og EUR.

Hartmann er som følge af udenlandske dattervirksomheder udsat for valutarisici i form af translationsrisici (omregningsrisici), idet en stor del af indtjeningen stammer fra disse udenlandske dattervirksomheder, der omregnes og indgår i koncernens resultat af primær drift målt i DKK. Den største translationseksponering har Hartmann overfor udenlandske dattervirksomheder, der aflægger regnskab i valutaerne HUF, PLN, HRK, CAD, GBP og EUR. Der gøres specielt opmærksom på at især det primære resultat i både Hartmann Canada og Hartmann Ungarn i hhv. CAD og HUF således er eksponeret i forbindelse med omregning til DKK.

Styring af valutarisiko

Det er Hartmanns politik i videst muligt omfang at begrænse effekten af valutakursfluktuationer på koncernens resultat og finansielle stilling.

Forventede betalinger i forbindelse med eksempelvis køb og salg i anden valuta vurderes således løbende og afdækkes med afledte finansielle instrumenter normalt når budgettet for det efterfølgende år er blevet lagt og med en løbetid på op til 12 måneder, dog i nogle tilfælde op til 24 måneder. Gevinster og tab på afledte finansielle instrumenter resultatføres i takt med, at de sikrede transaktioner realiseres. Sikringens effektivitet vurderes løbende.

De væsentligste valutaer, hvor Hartmann pr. 31. december 2009 havde indgået valutaterminforretninger, fremgår af note 35. Det kan desuden oplyses, at Hartmann i starten af 2010 har indgået valutaterminforretninger for de første tre kvartaler af 2010 for koncernens nettoeksponering i henholdsvis GBP, PLN, NOK og SEK.

Translationsrisikoen eller omregningsrisikoen afdækkes ikke, da den ikke har nogen umiddelbar likviditetsmæssig effekt og således ikke påvirker de underliggende pengestrømme direkte.

Valutarisikoen på investeringerne i udenlandske dattervirksomheder afdækkes delvist i det omfang, det vurderes at være hensigtsmæssigt. Afdækningen gennemføres primært gennem optagelse af valutalån. Af investeringen i Canada på i alt 97 mio. kr. var ca. 85% af nettoeksponeringen pr. 31. december 2009 afdækket med lån i CAD (2008: 80 mio. kr., hvoraf 95% var afdækket).

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for, at Hartmann ikke er i stand til løbende at opfylde forpligtelser, som følge af en manglende evne til at realisere aktiver eller opnå tilstrækkelig finansiering.

Brødrene Hartmann A/S' to primære bankforbindelser har ydet en kombination af lån (kommitterende kreditfaciliteter) og en tilsagt trækingsrettighed (ikke kommitterende kreditfacilitet).

Rentemarginalen på lånet er variabel og fastsættes kvartalsvis baseret på et rentegitter ('margin pricing grid'). Lånets løbetid er 3 år med udløb i 2011 og med årlige afdrag på i alt 20 mio. kr.

Lånet er betinget af sædvanlige vilkår ("covenants"), som Hartmann skal overholde for at opretholde lånet, herunder særlige finansielle covenants, som medfører, at nøgletallene 'Solvens' og 'Rentebærende gæld (netto)' i forhold til 'Resultat af primær drift før af- og nedskrivninger' (EBITDA) til stadighed skal overholdes og certificeres kvartalsvis.

Supplerende noter

Beløb i mio. kr.

34. Finansielle risici, fortsat

Aftalen om lånet indeholder desuden begrænsninger i Brødrene Hartmann A/S' mulighed for at udbetale udbytte, idet ændringer i den generelle udbyttepolitik kræver samtykke fra bankerne. Herudover har Hartmann ingen begrænsninger i brugen af kapitalressourcer, der har eller kan få væsentlig direkte eller indirekte indflydelse på koncernen.

Styring af likviditetsrisiko

Koncernens kortsigtede likviditet styres primært ved, at forretningsenhedernes likviditet overføres til koncernens finansfunktion, som udligner likviditetsstræk i enheder med likviditetsbehov.

Hartmanns dattervirksomheder finansierer sig primært gennem koncernens finansfunktion, men lokale forhold kan dog medføre, at finansiering sker gennem en af koncernens udenlandske banker.

Det er ledelsens vurdering, at koncernen råder over et tilstrækkeligt likviditetsberedskab til løbende finansiering af den nuværende og planlagte drift.

Hartmann følger løbende de særlige vilkår ("covenants"), som skal overholdes for at opretholde lånet. Koncernen har i 2009 overholdt de særlige vilkår ("covenants").

Trækningsrettighederne er kortfristede kreditfaciliteter, som koncernen kan trække på, og som til enhver tid kan opsiges af bankerne. Aftalerne om henholdsvis lånet og trækningsrettighederne indeholder cross-default klausuler.

Koncernens nettorentebærende gæld pr. 31. december 2009 var i alt 345 mio. kr. (2008: 317 mio. kr.). Stigningen i den nettorentebærende gæld skyldes hovedsageligt et forhøjet investeringsniveau igennem 2009.

Koncernens uudnyttede kreditrammer i pengeinstitutter udgør 128 mio. kr. pr. 31. december 2009 (164 mio. kr. pr. 31. december 2008). Likvide beholdninger udgør 53 mio. kr. pr. 31. december 2009 mod 64 mio. kr. pr. 31. december 2008. Koncernens samlede likviditet til rådighed udgør således 181 mio. kr. pr. 31. december 2009 mod 228 mio. kr. pr. 31. december 2008.

Kreditrisiko

Hartmanns kreditrisiko opstår i relation til risikoen for tab på tilgodehavender og kreditinstitutter. Det vurderes, at koncernen ikke har nogen væsentlig koncentration af kreditrisiko.

	2009	2008
Tilgodehavender fra salg (brutto)	232,0	233,2
Nedskrivning til imødegåelse af tab på dubiøse debitorer:		
Nedskrivning 1. januar	7,4	8,3
Tab på debitorer resultatført i året	0,1	1,0
Realiserede tab i året	(0,5)	(1,9)
Nedskrivning 31. december	7,0	7,4
Tilgodehavender fra salg i alt	225,0	225,8
Tilgodehavender fra salg (netto) svarer til en gennemsnitskreditid på (dage)	60	55

Tilgodehavender fra salg (brutto) kan specificeres som følger:

Ej forfaldne	181,4	185,5
Forfaldne med:		
Mellem 1 og 30 dage	34,8	33,5
Mellem 31 og 60 dage	7,6	4,8
Mere end 60 dage	8,2	9,4
	232,0	233,2

Koncernens nedskrivning på debitorer pr. 31. december 2009, er nedskrivninger som alle kan henføres til specifikke kunder.

Koncernens øvrige kreditrisici, herunder risici på finansielle modparter, anses for yderst begrænsede.

Styring af kreditrisiko

Hartmanns tilgodehavender fra salg kreditforsikres i stort omfang. Tilgodehavender fra kunder med meget høj kreditværdighed forsikres ikke. Endvidere kan der være tilfælde, hvor lokale forhold ikke muliggør kreditforsikring. I disse tilfælde skærpes den interne kreditvurdering gennem søgning af forskellige informationskilder vedr. virksomheders kreditværdighed.

Kreditrisici på finansielle modparter i forbindelse med handel med afledte finansielle instrumenter og likviditetsplaceringer begrænses til pengeinstitutter, der har en tilfredsstillende kreditvurdering fra et eller flere kreditvurderingsbureauer i henhold til koncernens finanspolitik.

Nedskrivning af debitorer foretages på individuelt niveau og porteføljeniveau.

Råvarerisiko

Hartmann er afhængig af indkøbspriserne på de råvarer, som indgår i produktionen. I særdeleshed er Hartmann eksponeret for udsving i indkøbspriserne på returpapir og energi (elektricitet og gas), som er de væsentligste råvarer i produktionen og prisen på disse råvarer har historisk svinget meget.

Koncernens omkostninger til papir udgør 5-10% og til energi 10-15% af omsætningen. Fluktuationen i papir- og energipriser har derfor betydelig indflydelse på koncernens resultatudvikling. En ændring i papirpriser med 5% vil alt andet lige betyde en ændring i det primære resultat (EBIT) på 3-5 mio. kr. Tilsvarende vil en ændring i energipriserne på 5% alt andet lige medføre en ændring i det primære resultat (EBIT) på 7-11 mio. kr.

Styring af råvarerisiko

Resultatfølsomheden i forhold til papirprisudviklingen er søgt begrænset via fastpris- og rammeaftaler. Disse aftaler, der er indgået med visse af de største papirleverandører, medfører, at udviklingen i markedsprisen på returpapir først slår fuldt igennem på Hartmanns indkøbspris med en vis forsinkelse, hvilket kan forbedre mulighederne for at foretage de nødvendige tilpasninger.

Herudover har Hartmann indgået fastprisafgifter med energileverandører for typisk 12 måneder for en væsentlig del af energiforbruget. Det er dog ikke muligt at indgå fastprisafgifter med energileverandører i alle lande, hvor Hartmann opererer.

Kapitalstyring

Det er koncernens målsætning at skabe den nødvendige fleksibilitet til at kunne gennemføre og opfylde de strategiske mål samt kunne opnå et konkurrencedygtigt afkast til virksomhedens aktionærer. Det er desuden et mål at sikre finansiell stabilitet med henblik på at reducere virksomhedens kapitalomkostninger.

Det er bestyrelsens generelle indstilling at udbetale et årligt udbytte til aktionærerne på ca. 30% af årets resultat efter skat. Udlodning af udbytte vil dog altid ske under hensyntagen til kapitalberedskab og koncernens planer for vækst. Bestyrelsen vil på generalforsamlingen den 20. april 2010 foreslå, at der som følge af årets resultat udbetales udbytte for 2009.

Koncernens kapitalstruktur vurderes løbende, og målsætningen for kapitalstrukturen er, at koncernens nettorentebærende gæld set i forhold til egenkapitalen bør være i niveauet omkring 100% ('gearing'). Koncernens gearing er faldet fra 70% pr. 31. december 2008 til 68% pr. 31. december 2009.

Supplerende noter

Beløb i mio. kr.

35. Afledte finansielle instrumenter

Pr. 31. december 2009 er der åbentstående valutaterminsforretninger med løbetider op til 12 måneder samt renteswaps med løbetider op til 20 måneder. Dagsværdien er i overensstemmelse med den anvendte regnskabspraksis indregnet i tilgodehavender og gæld samt under anden totalindkomst pr. 31. december 2009 og indregnes i årets resultat i takt med, at de sikrede fremtidige transaktioner realiseres. Dagsværdien af afledte finansielle instrumenter er opgjort baseret på observerbare input (level 2).

2009	Gevinst/(tab) indregnet i årets resultat		Dagsværdi, netto		I valuta	Valuta	Gennemsnitlig kurs pr. enhed	Forfaldsår
	Koncern	Moderselskab	Koncern	Moderselskab				
<i>Valutaterminsforretninger</i>								
PLN/DKK	(0,5)	(0,5)	-	-	-	-	-	udløbet
GBP/DKK	0,9	0,9	0,8	0,8	3,4	GBP	8,51	2010
USD/CAD	(4,9)	0,0	15,7	0,0	15,8	USD	1,25	2010
EUR/HUF	(7,3)	0,0	(1,3)	0,0	0,0	EUR	294,31	2010
SEK/DKK	0,5	0,5	(0,1)	(0,1)	17,5	SEK	0,72	2010
NOK/DKK	(0,6)	(0,6)	(0,7)	(0,7)	15,0	NOK	0,85	2010
Valutaterminsforretninger i alt	(11,9)	0,3	14,4	0,0				
<i>Renteswap</i>								
EUR/EUR	(1,3)	(1,3)	(1,9)	(1,9)	16,0	EUR	-	2011
DKK/DKK	(5,7)	(5,7)	(4,2)	(4,2)	70,0	DKK	-	2011
Renteswap i alt	(7,0)	(7,0)	(6,1)	(6,1)				
<i>Optioner</i>								
GBP/DKK	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	GBP	-	2010
PLN/DKK	(0,2)	(0,2)	(0,2)	(0,2)	6,5	PLN	-	2010
SEK/DKK	(0,2)	(0,2)	(0,2)	(0,2)	8,8	SEK	-	2010
NOK/DKK	0,0	0,0	0,0	0,0	10,0	NOK	-	2010
Optioner i alt	(0,4)	(0,4)	(0,4)	(0,4)				
I alt	(19,3)	(7,1)	7,9	(6,5)				

Ineffektiv del af afledte finansielle instrumenter indregnet i årets resultat udgør 5,9 mio. kr. (2008: 1,0 mio. kr.).

2008	Gevinst/(tab) indregnet i årets resultat		Dagsværdi, netto		I valuta	Valuta	Gennemsnitlig kurs pr. enhed	Forfaldsår
	Koncern	Moderselskab	Koncern	Moderselskab				
<i>Valutaterminsforretninger</i>								
GBP/DKK	12,2	12,2	-	-	-	-	-	udløbet
CAD/EUR	0,0	(2,0)	-	-	-	-	-	udløbet
PLN/DKK	(0,5)	(0,5)	-	-	-	-	-	udløbet
PLN/HUF	(0,8)	0,0	-	-	-	-	-	udløbet
SEK/DKK	1,5	1,5	-	-	-	-	-	udløbet
NOK/DKK	2,0	2,0	-	-	-	-	-	udløbet
USD/CAD	(7,4)	0,0	(9,7)	0,0	14,4	CAD	0,92	2009
EUR/HUF	4,9	0,0	(0,9)	0,0	30,0	EUR	272,04	2009
USD/CAD	0,0	0,0	1,8	0,0	7,9	CAD	0,79	2010
Valutaterminsforretninger i alt	11,9	13,2	(8,8)	0,0				
<i>Renteswap</i>								
CAD/CAD	(0,2)	(0,2)	-	-	8,0	CAD	-	indfriet
CAD/CAD	(2,1)	(2,1)	-	-	22,0	CAD	-	indfriet
DKK/DKK	0,0	0,0	(3,4)	(3,4)	75,0	DKK	-	2011
Renteswap i alt	(2,3)	(2,3)	(3,4)	(3,4)				
<i>Optioner</i>								
USD/CAD	(2,8)	(2,8)	0,7	0,7	14,4	USD	-	2009
Optioner i alt	(2,8)	(2,8)	0,7	0,7				
I alt	6,8	8,1	(11,5)	(2,7)				

Supplerende noter

Beløb i mio. kr.

36. Nærtstående parter

Koncern

Brødrene Hartmann A/S' nærtstående parter udgøres af bestyrelses- og direktionsmedlemmer i Brødrene Hartmann A/S.

Endvidere omfatter de nærtstående parter dattervirksomheder og associerede virksomheder, jf. note 17-19, hvor Brødrene Hartmann A/S har bestemmende eller betydelig indflydelse. Brødrene Hartmann A/S har haft følgende væsentlige transaktioner med nærtstående parter:

	Koncern		Moderselskab	
	2009	2008	2009	2008
Salg af færdigvarer til dattervirksomheder	-	-	261,2	359,5
Salg af maskiner samt reservedele til dattervirksomheder	-	-	30,0	62,8
Køb af råvarer fra associerede virksomheder	15,1	36,2	15,1	28,3
Salg af tjenesteydelser til dattervirksomheder	-	-	14,9	7,9

Transaktioner med dattervirksomheder er elimineret i koncernregnskabet i overensstemmelse med den anvendte regnskabspraksis.

Salg af varer til nærtstående parter sker til normale salgspriser til kunder der ikke er nærtstående parter.

Køb af varer er ligeledes foretaget til markedsbaserede priser med fradrag af rabatter ydet på baggrund af omfanget af aftagne mængder.

Der har i 2009 været transaktioner for i alt 1,3 mio. kr. (2008: 4,9 mio. kr.) med Advokatfirmaet PLESNER, hvor Peter-Ulrik Plesner, der er medlem af Hartmanns bestyrelse, er partner. Hartmanns gæld til Advokatfirmaet PLESNER udgjorde pr. 31. december 2009 0,3 mio. kr. (2008: 0,3 mio. kr.).

Der er ikke stillet sikkerhed eller garantier for mellemværender på balancedagen. Såvel tilgodehavender som leverandørgæld vil blive afviklet ved kontant betaling. Der er ikke realiseret tab på tilgodehavender hos nærtstående parter eller foretaget nedskrivninger af sådanne til imødegåelse af sandsynlige tab.

For information vedrørende vederlag til direktion og bestyrelse henvises til note 7.

37. Efterfølgende begivenheder

Der er ikke efter regnskabsårets afslutning indtruffet væsentlige begivenheder af betydning for koncern- og moderselskabsregnskabet, der ikke er indregnet eller omtalt i årsrapporten.

Supplerende noter

Beløb i mio. kr.

38. Anvendt regnskabspraksis

Koncernregnskabet

Koncernregnskabet omfatter moderselskabet Brødrene Hartmann A/S samt virksomheder, hvori moderselskabet direkte eller indirekte besidder flertallet af stemmerettighederne eller på anden måde har kontrol over virksomhederne (dattervirksomheder). Virksomheder, hvori koncernen besidder mellem 20% og 50% af stemmerettighederne og udøver betydelig, men ikke bestemmende indflydelse, betragtes som associerede virksomheder. Koncernregnskabet udarbejdes på grundlag af regnskaber for moderselskabet og dattervirksomhederne som et sammendrag af regnskabsposter af ensartet karakter. De regnskaber, der er anvendt til brug for konsolideringen, er udarbejdet i overensstemmelse med koncernens regnskabspraksis. Der foretages eliminerings af koncerninterne indtægter og omkostninger, aktiebesiddelser, udbytter og mellemværender samt realiserede og urealiserede interne gevinster og tab ved transaktioner mellem de konsoliderede virksomheder. Moderselskabets kapitalandele i de konsoliderede dattervirksomheder udlignes med moderselskabets andel af dattervirksomhedernes dagsværdi af identificerede nettoaktiver opgjort på det tidspunkt, hvor koncernforholdet blev etableret.

Omregning af fremmed valuta

For hver af de rapporterende virksomheder i koncernen fastsættes en funktionel valuta. Den funktionelle valuta er den valuta, som benyttes i det primære økonomiske miljø, hvori den enkelte rapporterende virksomhed opererer. Transaktioner i andre valutaer end den funktionelle valuta er transaktioner i fremmed valuta. Transaktioner i fremmed valuta omregnes ved første indregning til den funktionelle valuta efter transaktionsdagens kurs. Gevinster og tab, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen, indregnes i totalindkomstopgørelsen som en finansiel post. Tilgodehavender, gæld og andre monetære poster i fremmed valuta omregnes til den funktionelle valuta til balancedagens kurs. Forskelle mellem balancedagens kurs og transaktionsdagens kurs eller kursen i den seneste årsrapport indregnes i totalindkomstopgørelsen som en finansiel post. Ved indregning af udenlandske dattervirksomheder og associerede virksomheder med en anden funktionel valuta end danske kroner omregnes resultatopgørelserne til transaktionsdagens kurs, og balanceposterne inkl. goodwill omregnes til balancedagens valutakurser. Som transaktionsdagens kurs anvendes gennemsnitskurs for de enkelte måneder i det omfang, det ikke giver et væsentligt anderledes billede.

Kursforskelle, opstået ved omregning af disse virksomheders egenkapital ved årets begyndelse til balancedagens valutakurser samt ved omregning af resultatopgørelser fra gennemsnitskurser til balancedagens valutakurser, indregnes i koncernregnskabet under anden totalindkomst i egenkapitalen som en særskilt reserve. Kursregulering af mellemværender med udenlandske dattervirksomheder, der anses for en del af den samlede investering i dattervirksomheder med en anden funktionel valuta end danske kroner, indregnes i koncernregnskabet under anden totalindkomst. Tilsvarende indregnes i koncernregnskabet valutakursgevinster og -tab på den del af lån og afledte finansielle instrumenter indgået til kurssikring af udenlandske dattervirksomheder, som effektivt modsvarer valutakursgevinst/-tab på investering i dattervirksomheden, under anden totalindkomst.

Ved hel eller delvis afståelse af udenlandske enheder eller ved tilbagebetaling af mellemværender, der anses for en del af nettoinvesteringen, indregnes den andel af de akkumulerede valutakursreguleringer, der er indregnet i egenkapitalen, og som kan henføres hertil, i årets resultat samtidig med eventuel gevinst eller tab ved afståelsen.

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter indregnes og måles i balancen til dagsværdi. Positive og negative dagsværdier af afledte finansielle instrumenter indgår i andre tilgodehavender henholdsvis anden gæld, og modregning af positive og negative værdier foretages alene, når der er ret til og intention om at afregne flere kontrakter samlet (ved differenceafregning). Dagsværdier for afledte finansielle instrumenter opgøres på grundlag af observerbare input. Ændringer i dagsværdien af afledte finansielle instrumenter, der er klassificeret som og opfylder kriterierne for sikring af dagsværdien af et indregnet aktiv eller en indregnet forpligtelse, indregnes i årets resultat sammen med ændringer i dagsværdien af det sikrede aktiv eller den sikrede forpligtelse, for så vidt angår den del, der er sikret. Ændringer i den del af dagsværdien af afledte finansielle instrumenter, der er klassificeret som og opfylder betingelserne for sikring af fremtidige betalingsstrømme, og som effektivt sikrer ændringer i værdien af det sikrede, indregnes under anden totalindkomst. Den ineffektive del indregnes straks i årets resultat. Indtægter og omkostninger vedrørende sådanne sikringstransaktioner overføres ved realisation af det sikrede og indregnes i samme regnskabspost som det sikrede. For afledte finansielle instrumenter, som ikke opfylder betingelserne for behandling som sikringsinstrumenter, indregnes ændringer i dagsværdi løbende i årets resultat under finansielle poster. Ændringen i dagsværdien af afledte finansielle instrumenter, som anvendes til sikring af nettoinvesteringer i udenlandske virksomheder, og som effektivt sikrer mod valutakursændringer i disse virksomheder, indregnes under anden totalindkomst i koncernregnskabet.

Totalindkomstopgørelse

Nettoomsætning

Nettoomsætningen ved salg af handelsvarer og færdigvarer indregnes i årets resultat, såfremt levering og risikoovergang til køber har fundet sted på balancedagen, og såfremt indtægten kan opgøres pålideligt og forventes modtaget. Nettoomsætning måles til dagsværdien af det aftalte vederlag ekskl. moms. Afgivne rabatter fratrækkes i nettoomsætningen. Igangværende arbejder for fremmed regning ved produktion af formmaskiner i Hartmann Engineering indregnes i nettoomsætningen i takt med, at produktionen udføres, hvorved nettoomsætningen svarer til salgsværdien af årets udførte arbejder (produktionsmetoden). Nettoomsætningen indregnes, når de samlede indtægter og omkostninger på entreprisekontrakten og færdiggørelsesgraden på balancedagen kan opgøres pålideligt, og det er sandsynligt, at de økonomiske fordele, herunder betalinger, vil tilgå koncernen.

Produktionsomkostninger

I produktionsomkostninger indregnes direkte og indirekte omkostninger, herunder afskrivninger og gager, der er afholdt for at opnå årets nettoomsætning. Under produktionsomkostninger indregnes tillige forskningsomkostninger samt de udviklingsomkostninger, der ikke opfylder kriterierne for aktivering.

Supplerende noter

38. Anvendt regnskabspraksis, fortsat

Endvidere indregnes afskrivning på aktiverede udviklingsomkostninger:

Salgs- og distributionsomkostninger

I salgs- og distributionsomkostninger indregnes omkostninger til fragt, salgspersonale, reklame- og udstillingsomkostninger samt afskrivninger.

Administrationsomkostninger

I administrationsomkostninger indregnes omkostninger til det administrative personale, ledelsen, kontorlokaler, kontoromkostninger samt afskrivninger.

Andre driftsindtægter og andre driftsomkostninger

I andre driftsindtægter og andre driftsomkostninger indregnes regnskabsposter af sekundær karakter, blandt andet avance og tab ved salg af materielle aktiver.

Resultat af primær drift før særlige poster

Resultat af primær drift før særlige poster er et væsentligt hovedtal til sammenligning fra år til år:

Særlige poster

Heri indgår væsentlige indtægter og omkostninger, der har en særlig karakter i forhold til koncernens indtjeningskabende driftsaktiviteter, såsom omkostninger til omfattende restrukturering af processer og grundlæggende struktur-mæssige omlægninger. Endvidere klassificeres andre væsentlige beløb af engangskaraktér under denne post, herunder nedskrivninger af materielle aktiver, nedskrivning af goodwill samt gevinster og tab ved frasalg af aktiviteter.

Posterne vises særskilt for bedre at give et retvisende billede af koncernens resultat af primær drift og specificeres i en note.

Resultat af kapitalandele i associerede virksomheder i koncernregnskabet

I koncernens resultatopgørelse indregnes den forholdsmæssige andel af de associerede virksomheders resultater efter skat og efter eliminering af forholdsmæssig andel af intern avance/(tab).

Udbytte af kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder i moderselskabets årsregnskab

Udbytte fra kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder indregnes i årets resultat i moderselskabet i det regnskabsår, hvor udbyttet deklarerer.

Finansielle poster

Finansielle indtægter og omkostninger indeholder renter, realiserede og urealiserede valutakursreguleringer, kursregulering på værdipapirer, amortisering samt tillæg og godtgørelse under acontoskatteordningen. Endvidere medtages realiserede og urealiserede gevinster og tab vedrørende afledte finansielle instrumenter, der ikke kan klassificeres som sikringsaftaler.

Skat af årets resultat

Moderselskabet er omfattet af de danske regler om sambeskatning af koncernens danske selskaber. Dattervirksomheder indgår i sambeskatningen fra det tidspunkt, hvor de indgår i konsolideringen i koncernregnskabet og frem

til det tidspunkt, hvor de udgår af konsolideringen. Moderselskabet er administrationselskab for sambeskatningen og afregner som følge heraf alle betalinger af dansk selskabsskat med skattemyndighederne. Den aktuelle danske selskabsskat fordeles ved afregning af sambeskatningsbidrag mellem de sambeskattede selskaber i forhold til disses skattepligtige indkomster. I tilknytning hertil modtager selskaber med skattemæssigt underskud sambeskatningsbidrag fra selskaber, der har kunnet anvende disse underskud til nedsættelse af eget skattemæssigt overskud (fuld fordeling). Årets skat, der består af årets aktuelle selskabsskat, årets sambeskatningsbidrag og ændring i udskudt skat, herunder som følge af ændring i skattesats, indregnes i henholdsvis årets resultat, anden totalindkomst eller i egenkapitalen, afhængig af hvor regnskabsposten føres.

Pengestrømsopgørelsen

Pengestrømsopgørelsen viser pengestrømme for året opdelt på drifts-, investerings- og finansieringsaktivitet, årets forskydning i likvider samt likvider ved årets begyndelse og slutning.

Pengestrømme fra driftsaktivitet

Pengestrømme fra driftsaktivitet opgøres efter den indirekte metode som resultat af primær drift før særlige poster reguleret for ikke-kontante poster, ændring i driftskapital, betalte og modtagne renter, betalt selskabsskat samt betalte restruktureringsomkostninger.

Pengestrømme fra investeringsaktivitet

Pengestrømme fra investeringsaktivitet omfatter betalinger ved køb og salg af immaterielle og materielle aktiver, udbytte modtaget fra associerede og dattervirksomheder samt modtaget offentlige tilskud.

Pengestrømme fra finansieringsaktivitet

Pengestrømme fra finansieringsaktivitet omfatter optagelse og tilbagebetaling af lån, ændringer i størrelse eller sammensætning af aktiekapitalen, herunder køb og salg af egne kapitalandele og omkostninger forbundet hermed, samt udbyttebetaling til selskabsdeltagere.

Likvider

Likvider omfatter likvide beholdninger og kortfristet bankgæld.

Balancen

Goodwill

Goodwill indregnes ved første indregning i balancen til kostpris. Efterfølgende måles goodwill til kostpris med fradrag af akkumulerede nedskrivninger. Der foretages ikke amortisering af goodwill. Den regnskabsmæssige værdi af goodwill allokere til koncernens pengestrømsfrembringende enheder på overtagelsestidspunktet. Fastlæggelsen af pengestrømsfrembringende enheder følger den ledelsesmæssige struktur og interne økonomistyring.

Øvrige immaterielle aktiver

Udviklingsprojekter omfatter gager, afskrivninger og andre omkostninger, der kan henføres til koncernens udviklingsaktiviteter. Udviklingsprojekter, der er klart definerede og identificerbare, hvor den tekniske udnyttelsesgrad, tilstrækkelige ressourcer og et potentielt fremtidigt marked eller udviklingsmulighed i koncernen kan påvises, og hvor det er hensigten at

Supplerende noter

38. Anvendt regnskabspraksis, fortsat

fremstille, markedsføre eller anvende projektet, indregnes som immaterielle aktiver, såfremt kostprisen kan opgøres pålideligt, og der er tilstrækkelig sikkerhed for, at den fremtidige indtjening eller nettosalgprisen kan dække produktions-, salgs-, distributions- og administrationsomkostninger samt udviklingsomkostningerne. Udviklingsprojekter, der ikke opfylder kriterierne for indregning i balancen, indregnes i årets resultat, efterhånden som omkostningerne afholdes.

Omkostninger til udvikling og implementering af større IT-systemer aktiveres og afskrives over den forventede økonomiske brugstid.

Øvrige immaterielle aktiver måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Der afskrives liniært over aktivernes forventede brugstid, der udgør:

- Udviklingsprojekter, 5-10 år
- Software mv., 5 år

Materielle aktiver

Materielle aktiver måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til brug. For egenfremstillede aktiver omfatter kostprisen direkte og indirekte omkostninger til lønforbrug, materialer, komponenter og underleverandører. Låneomkostninger indregnes ikke, da der er tale om kortere fremstillingsperioder. Kostprisen på et samlet aktiv opdeles i separate bestanddele, der afskrives hver for sig, såfremt brugstiden på de enkelte bestanddele er forskellig. Efterfølgende omkostninger, f.eks. ved udskiftning af bestanddele af et materielt aktiv, indregnes i den regnskabsmæssige værdi af det pågældende aktiv, når det er sandsynligt, at afholdelsen vil medføre fremtidige økonomiske fordele for koncernen. Den regnskabsmæssige værdi af de udskiftede bestanddele ophører med indregning i balancen og overføres til årets resultat. Alle andre omkostninger til almindelig reparation og vedligeholdelse indregnes i årets resultat ved afholdelsen. Materielle aktiver afskrives lineært over aktivernes/komponenternes forventede brugstid, der udgør:

- Bygninger og bygningsbestanddele, 15-25 år
- Produktionsanlæg og maskiner, 3-25 år
- Driftsmidler og inventar, 5-10 år
- IT-udstyr inkl. basisprogrammer, 3-5 år

Grunde afskrives ikke. Afskrivningsgrundlaget opgøres under hensyntagen til aktivets scrapværdi og reduceres med eventuelle nedskrivninger. Scrapværdien fastsættes på anskaffelsestidspunktet og revurderes årligt. Overstiger scrapværdien aktivets regnskabsmæssige værdi, ophører afskrivning. Ved ændring i afskrivningsperioden eller scrapværdien indregnes virkningen for afskrivninger fremadrettet som en ændring i regnskabsmæssigt skøn. Afskrivninger indregnes i totalindkomstopgørelsen under henholdsvis produktions-, salgs- og distributions- samt administrationsomkostninger. Fortjeneste og tab ved afhændelse af materielle aktiver opgøres som forskellen mellem salgsprisen med fradrag af salgskomkostninger og den regnskabsmæssige værdi på salgstidspunktet. Avance og tab indregnes i totalindkomstop-

gørelsen i henholdsvis andre driftsindtægter og andre driftsomkostninger.

Leasing (moderselskabet)

Leasingkontrakter vedrørende materielle aktiver, hvor ejendomsretten til aktiverne henføres til moderselskabet, men hvor alle væsentlige risici og vedligeholdelsesforpligtelser henføres under dattervirksomheden (finansiel leasing), indregnes i balancen hos moderselskabet som andre langfristede aktiver. Kostprisen for finansielle leasingkontrakter opgøres som nutidsværdien af de fremtidige leasingydelse. Ved beregning af nutidsværdien anvendes leasingaftalens interne rentefod som diskonteringsfaktor.

Kapitalandele i associerede virksomheder i koncernregnskabet

Kapitalandele i associerede virksomheder måles efter den indre værdis metode. Kapitalandele i associerede virksomheder måles i balancen til den forholdsmæssige andel af virksomhedernes indre værdi opgjort efter koncernens regnskabspraksis med fradrag eller tillæg af forholdsmæssig andel af urealiserede koncerninterne avancer og tab og med tillæg af regnskabsmæssig værdi af goodwill.

Kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder i moderselskabets årsregnskab

Kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder måles til kostpris. Hvor kostprisen overstiger genindvindingsværdien, nedskrives til denne lavere værdi.

Værdiforringelse af langfristede aktiver

Goodwill og øvrige immaterielle aktiver med udefinerbar brugstid testes årligt for værdiforringelse, første gang inden udgangen af overtagesåret. Igangværende udviklingsprojekter testes tilsvarende årligt for værdiforringelse.

Den regnskabsmæssige værdi af goodwill testes minimum én gang årligt for værdiforringelse sammen med de øvrige langfristede aktiver i den pengestrømsfrembringende enhed, hvortil goodwill er allokert, og nedskrives til genindvindingsværdi i årets resultat, såfremt den regnskabsmæssige værdi er højere. Genindvindingsværdien opgøres til nutidsværdien af de forventede fremtidige nettopengestrømme fra den virksomhed eller aktivitet (pengestrømsfrembringende enhed), som goodwill er knyttet til. Udskudte skatteaktiver vurderes årligt for værdiforringelse og nedskrives, såfremt det vurderes som sandsynligt, at det udskudte skatteaktiv ikke kan udignes i skat af fremtidig indtjening eller ved modregning i udskudte skatteforpligtelser inden for samme juridiske skatteenhed og jurisdiktion. Ved vurderingen lægges vægt på typen og arten af det indregnede, udskudte skatteaktiv, den forventede tidshorizont for udligningen af det udskudte skatteaktiv, skatteplanlægningsmuligheder mv. Den regnskabsmæssige værdi af øvrige langfristede aktiver vurderes årligt for at afgøre, om der er indikation af værdiforringelse. Når en sådan indikation er til stede, beregnes aktivets genindvindingsværdi. Genindvindingsværdien er den højeste af et aktivs nettosalgpris eller nutidsværdien af de forventede, fremtidige nettopengestrømme. Et tab ved værdiforringelse indregnes, når den regnskabsmæssige værdi af et aktiv eller dets pengestrømsgenererende enhed overstiger aktivets eller dets pengestrømsgenererende enheds genindvindingsværdi. Tab ved værdiforringelse indregnes i årets resultat. Nedskrivninger på goodwill tilbageføres ikke. Nedskrivninger på andre aktiver tilbageføres i det omfang, der er sket ændringer

Supplerende noter

38. Anvendt regnskabspraksis, fortsat

i de forudsætninger og skøn, der førte til nedskrivninger. Nedskrivninger tilbageføres kun i det omfang, aktivets nye regnskabsmæssige værdi ikke overstiger den regnskabsmæssige værdi, aktivet ville have haft efter afskrivninger, såfremt aktivet ikke havde været nedskrevet.

Varebeholdninger

Varebeholdninger måles til kostpris efter vejede gennemsnitspriser. Er netto-realiseringsværdien lavere end kostprisen, nedskrives til denne lavere værdi. Kostpris for handelsvarer samt råvarer og hjælpematerialer omfatter købspris med tillæg af hjemtagelsesomkostninger. Kostpris for fremstillede færdigvarer samt varer under fremstilling omfatter kostpris for råvarer, hjælpematerialer og direkte løn med tillæg af indirekte produktionsomkostninger. Indirekte produktionsomkostninger indeholder indirekte materialer og løn samt vedligeholdelse af og afskrivning på de i produktionsprocessen benyttede maskiner, fabriksbygninger og udstyr samt omkostninger til fabriksadministration og ledelse.

Netto-realiseringsværdien for varebeholdninger opgøres som salgssum med fradrag af færdiggørelsesomkostninger og omkostninger, der afholdes for at effektuere salget, og fastsættes under hensyntagen til omsættelighed, ukurans og udvikling i forventet salgspris.

Kort- og langfristede tilgodehavender

Tilgodehavender (herunder endnu ikke modtagne offentlige tilskud) måles til amortiseret kostpris. Der foretages nedskrivning til imødegåelse af tab, hvor der vurderes at være indtruffet værdiforringelse. Nedskrivning foretages individuelt og på porteføljeniveau.

Entreprisekontrakter

Entreprisekontrakter måles til salgsværdien af det udførte arbejde. Salgsværdien måles på baggrund af færdiggørelsesgraden på balancedagen og de samlede, forventede indtægter på det enkelte, igangværende arbejde. Færdiggørelsesgraden fastlægges på baggrund af en vurdering af det udførte arbejde. Igangværende arbejder, hvor salgsværdien af det udførte arbejde overstiger acontofaktureringer og forventede tab, indregnes under tilgodehavender. Entreprisekontrakter, hvor acontofaktureringer og forventede tab overstiger salgsværdien, indregnes under forpligtelser. Forudbetalinger fra kunder indregnes under forpligtelser. Omkostninger i forbindelse med salgsarbejde og opnåelse af kontrakter indregnes i årets resultat i takt med, at de afholdes.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter, indregnet under aktiver, omfatter betalte omkostninger vedrørende efterfølgende regnskabsår.

Egenkapital

Udbytte

Forslag til udbytte for regnskabsåret vises som en særskilt post under egenkapitalen. Foreslået udbytte indregnes som en forpligtelse på tidspunktet for vedtagelse på generalforsamlingen.

Egne kapitalandele

Anskaffelses- og afståelsessummer for samt udbytte af egne kapitalandele,

erhvervet af moderselskabet eller dattervirksomhederne, indregnes i egenkapitalen under overført resultat.

Reserve for valutakursregulering

Reserve vedrørende valutakursregulering i koncernregnskabet omfatter kursforskelle opstået ved omregning af regnskaber for udenlandske dattervirksomheder fra deres funktionelle valuta til koncernens præsentationsvaluta.

Reserve for sikringstransaktioner

Reserve for sikringstransaktioner indeholder den akkumulerede nettoændring i dagsværdien af sikringstransaktioner, der opfylder kriterierne for sikring af fremtidige betalingsstrømme, og hvor den sikrede transaktion endnu ikke er realiseret.

Aktiebaseret vederlæggelse

Ordningerne er egenkapitalafregnede ordninger, der måles til dagsværdien på tildelingstidspunktet og indregnes i årets resultat under personaleomkostninger over den periode, hvor den endelige ret til optionerne optjenes. Modposten hertil indregnes i egenkapitalen. Dagsværdien af de tildelte optioner er på tildelingstidspunktet baseret på en Black-Scholes model.

Pensionsforpligtelser

Forpligtelser vedrørende bidragsbaserede pensionsordninger, hvor koncernen løbende indbetaler faste pensionsbidrag til uafhængige pensionselskaber, indregnes i årets resultat i den periode, de optjenes, og skyldige indbetalinger indregnes i balancen under anden gæld.

For ydelsesbaserede ordninger foretages en årlig aktuarberegning af kapitalværdien af de fremtidige ydelser, som skal udbetales i henhold til ordningen. Kapitalværdien beregnes på grundlag af forudsætninger om den fremtidige udvikling i bl.a. lønniveau, rente, inflation og dødelighed. Kapitalværdien beregnes alene for de ydelser, som de ansatte har optjent ret til gennem deres hidtidige ansættelse i koncernen. Den aktuarmæssigt beregnede kapitalværdi med fradrag af dagsværdien af eventuelle aktiver knyttet til ordningen indregnes i balancen under pensionsforpligtelser. I årets resultat indregnes årets pensionsomkostninger baseret på aktuarmæssige skøn og finansielle forventninger ved årets begyndelse. Forskelle mellem den forventede udvikling af pensionsaktiver og forpligtelser og de realiserede værdier betegnes aktuarmæssige gevinster eller tab og indregnes under anden totalindkomst. Såfremt en pensionsordning netto er et aktiv, indregnes aktivet alene i det omfang, det modsvarer fremtidige tilbagebetalinger fra ordningen, eller det vil føre til reducerede, fremtidige indbetalinger til ordningen.

Selskabsskat og udskudt skat

Efter sambeskatningsreglerne overtager moderselskabet som administrationselskab hæftelsen for danske dattervirksomheders selskabsskatter over for skattemyndighederne i takt med dattervirksomhedernes betaling af sambeskatningsbidrag. Aktuelle skatteforpligtelser og tilgodehavende aktuel skat indregnes i balancen som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst reguleret for skat af tidligere års skattepligtige indkomster samt for betalte acontoskatter. Skyldige og tilgodehavende sambeskatningsbidrag indregnes i moderselskabets balance under mellemværender med tilknyttede virksomheder.

Supplerende noter

38. Anvendt regnskabspraksis, fortsat

Udskudt skat måles efter den balanceorienterede gældsmetode af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssig og skattemæssig værdi af aktiver og forpligtelser. Der indregnes dog ikke udskudt skat af midlertidige forskelle vedrørende skattemæssig, ikke-afskrivningsberettiget goodwill og kontorejendomme samt andre poster, hvor midlertidige forskelle – bortset fra virksomhedsovertagelser – er opstået på anskaffelsestidspunktet uden at have effekt på resultat eller skattepligtig indkomst. I de tilfælde, hvor opgørelse af skatteværdien kan foretages efter forskellige beskatningsregler, måles udskudt skat på henholdsvis grundlag af den af ledelsen planlagte anvendelse af aktivet og afvikling af forpligtelsen. Udskudte skatteaktiver, herunder skatteværdien af fremførselsberettigede, skattemæssige underskud, indregnes under andre langfristede aktiver med den værdi, hvortil de forventes at blive anvendt, enten ved udligning i skat af fremtidig indtjening eller ved modregning i udskudte skatteforpligtelser inden for samme juridiske skatteenhed og jurisdiktion. Der foretages regulering af udskudt skat vedrørende foretagne eliminerings af urealiserede koncerninterne avancer og tab. Udskudt skat måles på grundlag af de skatteregler og skattesatser i de respektive lande, der med balancedagens lovgivning vil være gældende, når den udskudte skat forventes udløst som aktuel skat.

Hensatte forpligtelser

Hensatte forpligtelser omfatter garantiforpligtelser. Hensatte forpligtelser indregnes, når koncernen som følge af en begivenhed indtruffet før eller på balancedagen har en retslig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at indfrielsen af forpligtelsen vil medføre et forbrug af koncernens økonomiske ressourcer. Hensatte forpligtelser måles til ledelsens bedste skøn over de omkostninger, der er nødvendige for på balancedagen at afvikle forpligtelserne. Garantiforpligtelser indregnes i takt med salg af varer og tjenesteydelser, baseret på afholdte garantiomkostninger i tidligere regnskabsår.

Finansielle forpligtelser

Gæld til realkredit- og kreditinstitutter indregnes ved låneoptagelsen til det modtagne provenu med fradrag af afholdte transaktionsomkostninger. I efterfølgende perioder måles de finansielle forpligtelser til amortiseret kostpris svarende til den kapitaliserede værdi ved anvendelse af den effektive rente, hvorved forskellen mellem provenuet og den nominelle værdi (kurs-tabet) indregnes i årets resultat over låneperioden.

Øvrige gældsforpligtelser måles til nettorealiseringsværdi.

Offentlige tilskud

Tilskud vedrørende materielle aktiver indregnes i balancen som forpligtelser. Tilskuddene indregnes i årets resultat over aktivernes brugstid.

Segmentoplysninger

Koncernens rapporteringspligtige segmenter:

- Ægemballage Europa
- Ægemballage Nordamerika
- Industriemballage
- Andre forretningssegmenter, omfatter kraftvarmeværket, Hartmann Technology og koncernfunktioner

Opdelingen i segmenter afspejler koncernens produkter samt marked, og svarer til koncernens interne økonomistyring og ledelsesrapportering. Segmentindtægter, omkostninger samt segmentaktiver og -forpligtelser omfatter de poster, der direkte kan henføres til det enkelte segment, samt de poster, der kan allokere til det enkelte segment på et pålideligt grundlag. Koncernfinansiering (inklusiv finansielle indtægter og omkostninger) samt selskabsskat er håndteret på koncernniveau og allokere ikke ud på det enkelte segment. Segmentaktiverne og segmentforpligtelserne omfatter varebeholdninger, tilgodehavender fra salg samt leverandørgæld. I andre segmentoplysninger indgår investeringer i immaterielle og materielle aktiver samt af- og nedskrivninger. Segmentoplysninger er udarbejdet i overensstemmelse med koncernens anvendte regnskabspraksis.

Supplerende noter

38. Anvendt regnskabspraksis, fortsat

Nøgletalsdefinitioner

Investeret kapital

Nettoarbejdskapital + immaterielle aktiver + materielle aktiver + andre langfristede tilgodehavender - offentlige tilskud

Nettoarbejdskapital (NWC)

Varebeholdninger + tilgodehavender + øvrige driftsmæssige, kortfristede aktiver - pensionsforpligtelser - leverandørgæld - øvrige driftsmæssige, kortfristede forpligtelser

Rentebærende gæld (netto)

Likvide beholdninger - lån - kreditinstitutter

Overskudsgrad

$$\frac{\text{Resultat af primær drift (EBIT)} \times 100}{\text{Nettoomsætning}}$$

Afkast af gennemsnitligt investeret kapital (ROIC)

$$\frac{\text{Resultat af primær drift (EBIT)}}{\text{Gennemsnitligt investeret kapital}}$$

Egenkapitalforrentning

$$\frac{\text{Årets resultat} \times 100}{\text{Gennemsnitlig egenkapital i alt}}$$

Egenkapitalandel

$$\frac{\text{Egenkapital i alt, ultimo} \times 100}{\text{Aktiver i alt}}$$

Gearing

$$\frac{\text{Rentebærende gæld (netto)} \times 100}{\text{Egenkapital i alt, ultimo}}$$

Årets resultat pr. aktie (EPS)

$$\frac{\text{Årets resultat}}{\text{Gennemsnitligt antal aktier}}$$

Ved beregningen af udvandet EPS reguleres for udestående aktieoptioner

Indre værdi pr. aktie

$$\frac{\text{Egenkapital i alt, ultimo}}{\text{Antal aktier (ekskl. egne aktier), ultimo}}$$

Price/earnings

$$\frac{\text{Børskurs}}{\text{Resultat pr. aktie (EPS)}}$$

Udbytteandel

$$\frac{\text{Samlet udbytteudbetaling} \times 100}{\text{Årets resultat}}$$

Pengestrømme fra driftsaktivitet pr. aktie

$$\frac{\text{Pengestrømme fra driftsaktivitet}}{\text{Gennemsnitligt antal aktier (ekskl. egne aktier)}}$$

Ledelsespåtegning

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2009 for Brødrene Hartmann A/S.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere danske oplysningskrav til årsrapporter for børsnoterede selskaber.

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og moderselskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2009 samt af resultatet af koncernens og moderselskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2009.

Det er endvidere vores opfattelse, at ledelsesberetningen giver en retvisende redegørelse for udviklingen i koncernens og moderselskabets aktiviteter og økonomiske forhold, årets resultat og koncernens og moderselskabets finansielle stilling som helhed samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som koncernen og moderselskabet står over for.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Gentofte, 17. marts 2010

Direktion:	Peter Arndrup Poulsen <i>Administrerende direktør</i>	Tom Wrensted <i>Koncernfinansdirektør</i>	Magali Depras <i>Chief Commercial Officer</i>	Søren Tolstrup <i>Chief Operations Officer</i>
Bestyrelse:	Erik Højsholt <i>Formand</i>	Walther V. Paulsen <i>Næstformand</i>	Jan Peter Antonisen	
	Ove Brandt	Niels Hermansen	Peter-Ulrik Plesner	Hans Vilhelmsen

Den uafhængige revisors påtegning

Til aktionærerne i Brødrene Hartmann A/S

Påtegning på koncernregnskab og årsregnskab

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Brødrene Hartmann A/S for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2009 omfattende totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis, for såvel koncernen som moderselskabet. Koncernregnskabet og årsregnskabet aflægges efter International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere danske oplysningskrav til årsrapporter for børsnoterede selskaber.

Ledelsens ansvar for koncernregnskabet og årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for at udarbejde og aflægge et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards, som godkendt af EU og yderligere danske oplysningskrav for børsnoterede selskaber. Dette ansvar omfatter udformning, implementering og opretholdelse af interne kontroller, der er relevante for at udarbejde og aflægge et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl, samt valg og anvendelse af en hensigtsmæssig regnskabspraksis og udøvelse af regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne.

Revisors ansvar og den udførte revision

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført vores revision i overensstemmelse med danske og internationale revisionsstandarder. Disse standarder kræver, at vi lever op til etiske krav samt planlægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at koncernregnskabet og årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter handlinger for at opnå revisionsbevis for de beløb og oplysninger, der er anført i koncernregnskabet og årsregnskabet. De valgte handlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurderingen af risikoen for væsentlig fejlinformation i koncernregnskabet og årsregnskabet, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor interne kontroller, der er relevante for virksomhedens udarbejdelse og aflæggelse af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede, med henblik på at udforme revisionshandling, der er passende efter omstændighederne, men ikke med det formål at udtrykke en konklusion om effektiviteten af virksomhedens interne kontrol. En revision omfatter endvidere stillingtagen til, om den af ledelsen anvendte regnskabspraksis er passende, om de af ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn er rimelige, samt en vurdering af den samlede præsentation af koncernregnskabet og årsregnskabet.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion. Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og moderselskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2009 samt af resultatet af koncernens og moderselskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2009 i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards, som godkendt af EU og yderligere danske oplysningskrav for børsnoterede selskaber.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen har ansvaret for at udarbejde en ledelsesberetning, der indeholder en retvisende redegørelse i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Revisionen har ikke omfattet ledelsesberetningen, men vi har i henhold til årsregnskabsloven gennemlæst ledelsesberetningen. Vi har ikke foretaget yderligere handlinger i tillæg til den gennemførte revision af koncernregnskabet og årsregnskabet.

Det er på denne baggrund vores opfattelse, at oplysningerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet.

København, 17. marts 2010

Deloitte
Statsautoriseret Revisionsaktieselskab

Anders Dons
Statsaut. revisor

Martin Faarborg
Statsaut. revisor

Brødrene Hartmann A/S

Ørnegårdsvej 18

DK-2820 Gentofte

Danmark

Telefon: +45 45 97 00 00

Telefax: +45 45 97 00 01

E-mail: bh@hartmann-packaging.com

<http://www.hartmann-packaging.com>

CVR nr. 63 04 96 11

Årsrapporten for 2009 er aflagt efter International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere danske oplysningskrav til årsrapporter for børsnoterede selskaber.

Årsrapporten udgives på dansk og engelsk. Såfremt der er forskel på udgaverne og ved tvivlstilfælde, er den danske årsrapport gældende.

Alle varemærker såsom handelsnavne og andre fremhævede benævnelser i denne rapport er varemærkebeskyttet af og tilhører Brødrene Hartmann A/S.

© 2010 Brødrene Hartmann A/S

Layout Blue Pen A/S Fotos Niclas Jessen